SIMPLICII COMMENTARIUS IN ENCHIRIDION EPICTETI, EX LIBRIS VETERIBUS...

Simplicius, Johann Elichmann, Lodovico Odassi, ...

11135

mæ, 68 & dimissionem captivitatis ejus è suo corpore. Prædica etiam hominibus ea quæ compræhendes in singulis. 69 Et statue Moderatorem, qui instet isti negotio, Iudicium sanum.
70 Tu vero deinde, quando sejunxeris te ab hoc corpore, eousque ut fias Liber, 71 eris tunc cibis abstinens, non reversurus ad humanam societatem, neque capax mortis.

Ἐν τῇ λύσει ψυχῆς κεῖνον, καὶ φρά-
ζε ἕκαστα,
Ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερ-
θεν ἀρίστην.
70 Ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς
αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
Ἔσεαι ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος,
οὐκ ἔτι θνητός.

Finiunt præcepta Pythagoræ, quas refert Galenus recitasse se sub initium & finem cujusque diei.

LAUS DEO.

Τέλος τῶν χρυσῶν ἐπῶν τοῦ Πυθαγόρου.

تزكية النفس (68) وتخلية أسرها من جسدها وخبز الناس بما تتفق عليه في واحد واحد * (69) واجعل القيم المشرف على ذلك التمييز الصحيح * (70) فاذك عند ذلك اذا فارقت هذ البدن حتى تصير مخليّ (72) تكون عند ذلك سايحا غير عايد الى الانوسة ولا قابل للموت *

تمت وصايا فيثاغورس التي ذكر جالينوس انه كان يقرأها في طرفي كل نهار *

والله محمود

57 Id enim per quod tentantur ex istis, illud est quod vitii arguit corda eorum & cogitationes eorum, 58 unde versantur in Malo ad modum rei, quæ devolvitur temporibus diversis ad angustias diversas & ad dispositiones diversas, & ita incidunt in Mala, quibus nulla est enumeratio.

Τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας. οἱ δὲ κυλίνδροις
Ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται, ἀπείρονα πήματ' ἔχοντες·

59 Et istud, quia res ea, quæ inseparabiliter adhæret Naturæ pravitate sua, cladem affert, & ille non animadvertit.

Λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέληθεν

60 Convenit autem, eam non foveri: Sed fugienda est, ostendendo demissionem erga eam.

60 Σύμφυτος, ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν·

61 O Pater, largitor vitæ, verissimum quidem dico, quod Tu Potens sis avertere ab eis afflictiones multas, 62 si patefeceris eis Tranquillitatem quam constituisti in ipsis.

Ζεῦ πάτερ ἢ πολλῶν γε κακῶν παύσειας ἅπαντας,
Ἢ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.

63 Veruntamen Tu, ô Homo, oportet ut animosè te geras, quandoquidem sit in homine genus Divinum, 64 & Natura Divina cum ducat ad cognitionem singularum rerum.

Ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
Οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.

65 De quâ si nactus fueris donarium aliquod, sique sedulo institeris iis, quæ edico tibi, 66 atque sanaveris animam tuam ab istis ægritudinibus & perturbationibus, evades salvus.

65 Ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὧν σε κελεύω
Ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσεις·

67 Satiatus autem esto iis cibis, quos memoravimus, & pone probationem quâ probes eos purificationem ani-

Ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,

(٥٧) وَإِنَّ مَا بَلْوَاهُ مِنْ ذَلِكَ هُوَ ٱلَّذِي يَقْدَحُ فِي قُلُوبِهِمْ وَأَذْهَانِهِمْ (٥٨) فَهُمْ يَتَقَلَّبُونَ فِي ٱلشَّرِّ بِمَنْزِلَةِ مَا تَتَدَحْرَجُ فِي ٱلْأَوْقَاتِ ٱلْمُخْتَلِفَةِ إِلَى آفَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَإِلَى أَحْوَالٍ مُخْتَلِفَةٍ فَيَقَعُونَ فِي شُرُورٍ لَا إِحْصَاءَ لَهَا * (٥٩) وَذَلِكَ أَنَّ ٱلْأَمْرَ ٱللَّازِمَ لِلْغَرِيزَةِ بِخُبْثِهِ يُؤْذِي وَهُوَ لَا يَشْعُرُ * (٦٠) وَقَدْ يَنْبَغِي أَلَّا يُسَاعَدَ بَلْ يُهْرَبَ مِنْهُ بِإِظْهَارِ ٱلِاسْتِغْنَاءِ لَهُ (٦١) أَيُّهَا ٱلْأَبُ ٱلْوَاهِبُ لِلْحَيَاةِ حَقًّا أَقُولُ إِنَّكَ لَقَادِرٌ عَلَى أَنْ تَدْفَعَ عَنْهُمْ بَلَايَا كَثِيرَةً (٦٢) إِنْ أَظْهَرْتَ لَهُمُ ٱلسَّكِينَةَ ٱلَّتِي جَعَلْتَهَا فِيهِمْ * (٦٣) لَكِنَّكَ أَنْتَ أَيُّهَا ٱلْإِنْسَانُ يَنْبَغِي لَكَ أَنْ تَتَشَجَّعَ إِنْ كَانَ فِي ٱلْإِنْسَانِ جِنْسٌ إِلَهِيٌّ (٦٤) وَٱلطَّبِيعَةُ ٱلْإِلَهِيَّةُ تَقُودُهُ إِلَى ٱلْوُقُوفِ عَلَى كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ ٱلْأَشْيَاءِ (٦٥) ٱلَّتِي إِنْ نِلْتَ مِنْهَا حَظًّا مِنَ ٱلْحُظُوظِ وَلَزِمْتَ مَا أُشِيرُ بِهِ عَلَيْكَ (٦٦) وَشَفَيْتَ نَفْسَكَ مِنْ هَذِهِ ٱلْأَوْصَابِ وَٱلْأَضْغَاثِ نَجَوْتَ سَالِمًا * (٦٧) لَكِنِ ٱشْبَعْ مِنَ ٱلْأَطْعِمَةِ ٱلَّتِي ذَكَرْنَاهَا وَٱجْعَلِ ٱمْتِحَانَكَ لَهَا تَذْكِيَةً

dus est tibi ; itaque ad ea convertito appetitum tuum.

46 *Præbebunt enim tibi quod extollet te ad virtutem Divinam ;* 47 *ne per eum , qui præbuit animabus nostris* 48 *fontem quaternarium ex Naturâ quæ non languescit. Cum cupis agere rem aliquam,* 49 *incipe à precibus enixe fundendis coram Domino tuo pro facilitate ejus rei. Si enim diligenter in eo continuaveris , neque contra hæc præcepta feceris ,* 50 *intelliges rationem eorum juxta quæ procedit negotium , tum in regimine DEI Ter Optimi Maximi , ejusque Amicorum , tum etiam apud nos , cætum hominum ,* 51 videlicet , *quid de iis sit evanidum , in uno post aliud,* (id est, in singulis) *&* ; *quid de iis sit permanens.*

52 *Cognoscesque id , quod determinatum est de cursu Naturæ , in omni re esse ad similitudinem unam ,* 53 *ut ne speres id quod non sperandum est.*

54 *Cognosces etiam , quod homines sint infelices in statu , . quam elegerunt sibi ipsis voluntate sua ,* 55 *in statu videlicet eorum , qui deplorandi sunt quòd , cum prope adsint Bonis, non intelligant ea ,* 56 *neque examinent secum id , quo pertentantur; Utique rarus est inter homines cui perficitur liberatio sua à malis.*

Ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.

Ναὶ μὰ τὸν ἀμετέρα ψυχᾶ παραδόντα τετρακτὺν,

Παγὰν ἀενάν φύσεως· ἀλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον,

Θεοῖσιν ἐπιδεξάμενος τελέσαι· τούτων δὲ κρατήσας,

50 Γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων

Σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται·

Γνώσῃ δ' ᾗ θέμις ἐστὶ, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην.

Ὥστε σε μήτε ἄελπτ' ἐλπίζειν μήτε τι λήθειν.

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας·

55 Τλήμονας. οἵ τ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων, οὐκ ἐσορῶσιν,

Οὔτε κλύουσι λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνίσασι.

جرْ صُكَ وَفيهَا ذُنُوبُكَ وَإِلَيْهَا فَاصْرِفْ هِمَّتَكَ ✽ (46) فَإِنَّهَا
تُوطِّئُ لَكَ مَا يُرَقِّيكَ إِلَى ٱلْفَضِيلَةِ ٱلْإِلَاهِيَّةِ ✽ (47) إِلَى
وَٱلَّذِي وَهَبَ لِأَنْفُسِنَا (48) ٱلْيَنْبُوعَ ذَا ٱلْأَرْبَعِ مِنَ ٱلطَّبِيعَةِ
ٱلَّتِي لَا تَفْتُرُ ✽ مَتَى ٱلْتَمَسْتَ فِعْلًا مِنَ ٱلْأَفْعَالِ (49) فَٱبْدَأْ
بِٱلِٱبْتِهَالِ إِلَى رَبِّكَ بِٱلنُّجْحِ فِيهِ فَإِنَّكَ إِذَا لَزِمْتَ ذَلِكَ
وَلَمْ تُخَالِفْ هَذِهِ ٱلْوَصَايَا (50) وَقَفْتَ عَلَى كُنْهِ مَا يَجْرِي
عَلَيْهِ ٱلْأَمْرُ فِي تَدْبِيرِ ٱللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَأَوْلِيَائِهِ وَفِينَا مَعْشَرِ
ٱلنَّاسِ (51) مَا مِنْهُ زَائِلٌ فِي ٱلْوَاحِدِ بَعْدَ ٱلْوَاحِدِ وَمَا مِنْهُ ثَابِتٌ
(52) وَعَلِمْتَ مَا قَدَّرَ مِنْ مَجْرَى ٱلطَّبِيعَةِ فِي كُلِّ شَيْءٍ عَلَى
مِثَالٍ وَاحِدٍ (53) كَيْمَا لَا تَرْجُوا مَا لَا يُرْجَى ✽ (54) وَعَلِمْتَ
إِنَّ ٱلنَّاسَ بِشَقَاءِ جَدِّهِمْ ٱلَّذِي ٱخْتَارُوهُ لِأَنْفُسِهِمْ بِإِرَادَتِهِمْ
(55) فِي حَدِّ مَنْ يُرْثَى لَهُمْ إِنْ كَانُوا مُشْرِفِينَ عَلَى ٱلْخَيْرَاتِ
وَهُمْ لَا يَقِفُونَ عَلَيْهَا (56) وَلَا يَتَفَقَّدُونَ أَنْفُسَهُمْ فِيمَا بُلُوا بِهِ
فَإِنَّ ٱلشَّاذَّ مِنَ ٱلنَّاسِ يَتَهَيَّأُ لَهُ ٱسْتِنْقَاذُ نَفْسِهِ مِنَ ٱلشُّرُورِ ✽
(57) وَإِنَّ

35 *Assuefacito te, ut sit victus tui ratio munda, & incorrupta.*

35 Εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον·

36 *Et cave facias id quod contrahat tibi invidiam.*

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν ὁπόσα φθόνον ἴσχει.

37 *Neque sis prodigus instar ejus qui notitiam non habet rerum quæ sunt in manu ejus.*

Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων,

38 *Neque etiam sis avarus ita ut discedas ab ingenii liberalitate. Præstantissimum verò in rebus omnibus est rectus modus earum.*

Μήδ' ἀνελεύθερος· ἴσθι μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον·

39 *Sint ea quæ agis talia, ut non adducant nocumentum tibi. Itaque adhibe meditationem ante opus.*

Πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.

40 *Neque concilia oculis tuis somnum,* 41 *priùs quàm attentè contempleris unumquodque eorum operum, quæ fecisti in toto illo die tuo.*

40 Μήδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,

Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν·

42 *Expende autem ante somnum tuum loca in quibus prætergressus es id quod te oportuisset facere; illud etiam quod fecisti ex rebus quas decuisset te non facere, atque id quod decuisset te facere, nec fecisti tamen.*

Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

43 *Initium autem fac in hoc à primo eorum quæ fecisti, & progredere in tua rerum istarum exploratione usque ad postremum eorum quæ fecisti.*

Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου, ἐπέξιθι. καὶ μετέπειτα,

44 *Et, si quando perpetraveris quod detestandum est, metum id tibi incutiat; si quando etiam perpetraveris quod sit placitum, hilarem id te reddat.*

Δειλὰ μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσσεο· χρηστὰ δὲ, τέρπου.

45 *Ad ista quidem adhibendum est studium tuum, & in iis labor sustinen-*

45 Ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.

أَعْنِي بِٱلْقَصْدِ مَا لَمْ يَضُرَّ * (٣٥) وَعَوِّدْ نَفْسَكَ أَنْ يَكُونَ تَدْبِيرُكَ تَدْبِيرًا نَقِيًّا غَيْرَ مُضْطَرِبٍ * (36) وَٱحْذَرْ أَنْ تَفْعَلَ مَا يَجْلِبُ عَلَيْكَ ٱلْحَسَدَ * (37) وَلَا تَكُنْ مِتْلَافًا بِمَنْزِلَةِ مَنْ لَا خِبْرَةَ لَهُ بِمَا فِي يَدِهِ * (38) وَلَا تَكُنْ أَيْضًا شَحِيحًا فَتَخْرُجَ عَنِ ٱلْحُرِّيَّةِ بَلِ ٱلْأَفْضَلُ فِي ٱلْأُمُورِ كُلِّهَا هُوَ ٱلْقَصْدُ فِيهَا * (39) وَلْيَكُنْ مَا تَفْعَلُهُ مَا لَا يَعُودُ بِٱلضَّرَرِ عَلَيْكَ فَٱسْتَعْمِلِ ٱلْفِكْرَ قَبْلَ ٱلْعَمَلِ * (40) وَلَا تُسَاعِدْ عَيْنَكَ عَلَى ٱلنَّوْمِ (41) قَبْلَ أَنْ تَتَصَفَّحَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنَ ٱلْأَفْعَالِ ٱلَّتِي فَعَلْتَهَا فِي نَهَارِكَ أَجْمَعَ (42) فَتَقِفُ قَبْلَ نَوْمِكَ عَلَى ٱلْمَوَاضِعِ ٱلَّتِي تَجَاوَزْتَ فِيهِ مَا يَنْبَغِي أَنْ كُنْتَ فَعَلْتَ ذَلِكَ وَعَلَى مَا فَعَلْتَهُ مِمَّا كَانَ يَجِبُ أَلَّا تَفْعَلَهُ وَعَلَى مَا كَانَ يَجِبُ أَنْ تَفْعَلَهُ فَلَمْ تَفْعَلْهُ (43) وَٱبْدَأْ فِي ذَلِكَ مِنْ أَوَّلِ مَا فَعَلْتَهُ وَٱجْرِ فِي تَفَقُّدِكَ لِذَلِكَ إِلَى آخِرِ مَا فَعَلْتَهُ * (44) فَمَتَى كُنْتَ قَدْ أَتَيْتَ مَكْرُوهًا فَلْيَنْدَعِرْنَكَ وَمَتَى كُنْتَ قَدْ أَتَيْتَ رَضِيًّا فَلْيُبْهِجْنَكَ (45) فَعَلَى هَذَا فَلْيَكُنْ حِرْصُكَ

Et oportet te scire, 20 ea quæ accidunt probis hominibus ex istis rebus, non esse ita multa.

20 Οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι.

21 *Et si quando audiveris de sermone hominum multum quod & bonum sit & pravum, 22 neque irascere ideò, neque adeò multùm labora te cohibere ab auscultatione ejus.*

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοὶ

Προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἄρ' ἐάσῃς

23 *Sique audiveris mendacium, 24 facilem tibi reddito patientiam contra illud. Quæ verò nunc dicturus sum, iis operam etiam dato in omnibus quæ agenda suscipies.*

Εἴργεσθαι σαυτόν. ψεῦδος δ' ἢν περ τι λέγηται

Πράως εἶχ'. ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω.

25 *Non adducat te eò aliquis, sive verbis sive factis, 26 ut committas quod non sit honestum, aut ut verba de eo facias.*

25 Μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ,

Πρῆξαι μηδ' εἰπεῖν ὅ,τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι

27 *Adverte autem animum ante opus, ne sit quicquam indecens in actione tua.*

Βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.

28 *Et cave dicas aut facias quod stultum esse de te censeatur.*

Δειλοῦ τοι πρήσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός·

29 *Sed contra decet ut conatum sistas in rebus agendis circa id quod non afferat noxam tibi.*

Ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιάσῃ.

30 *Neque agas rem aliquam, si es ignarus ejus. Verùm cùm studio prius intelligas omni tempore & in unaquâque rerum 31 quid conveniat te agere. Ita enim tunc lætificaberis in vita tua.*

30 Πρῆσσε δὲ μηδὲν τῶν μὴ ἐπίστασαι. ἀλλὰ διδάσκου

Ὅσσα χρεών· καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις·

32 *Neque oportet te prætermittere negotium sanitatis tui corporis, 33 sed curam habebis cibi, potus, & recti modi in utroque, justi item exercitii.*

Οὐδ' ὑγιείης τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή,

Ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου. γυμνασίων τε

34 *Denoto autem per modum id, quod non nocuerit.*

Ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσῃ.

35 *Assue-*

لَكَ أَنْ تَعْلَمَ (٢٠) أَنَّ مَا يَنُوبُ ٱلْأَخْبَارَ مِنَ ٱلنَّاسِ مِنْ هٰذِهِ
ٱلْأَشْيَاءِ لَيْسَ بِٱلْكَثِيرِ * (٢١) وَإِذَا سَمِعْتَ مِنْ كَلَامِ ٱلنَّاسِ
ٱلْكَثِيرَ جَيِّدَهُ وَرَدِيئَهُ (٢٢) فَلَا تَمْتَعِضْ مِنْهُ وَلَا تُحَمِّلَنَّ
نَفْسَكَ عَلَى ٱلْاِمْتِنَاعِ مِنِ ٱسْتِمَاعِهِ (٢٣) وَإِنْ سَمِعْتَ كَذِبًا (٢٤) فَهَوِّنْ
عَلَى نَفْسِكَ ٱلصَّبْرَ عَلَيْهِ * وَمَا أَنَا قَائِلُهُ فَأَجْرِ أَمْرَكَ عَلَيْهِ
فِي كُلِّ مَا تَسْتَعْمِلُهُ * (٢٥) لَا يُحَمِّلَنَّكَ أَحَدٌ بِكَلَامٍ وَلَا بِفِعْلٍ
(٢٦) عَلَى أَنْ تَفْعَلَ مَا لَيْسَ بِجَمِيلٍ وَلَا أَنْ تَتَفَوَّهَ بِهِ * (٢٧) وَرَوِّ
قَبْلَ ٱلْفِعْلِ كَيْمَا لَا تُعَابَ فِي فِعْلِكَ * (٢٨) وَٱحْذَرْ أَنْ تَقُولَ
أَوْ تَفْعَلَ مَا يُسْتَجْهَلُ مِنْكَ * (٢٩) بَلْ إِنَّمَا يَنْبَغِي أَنْ تَقْتَصِرَ
فِيمَا تَفْعَلُهُ عَلَى مَا لَمْ يَعُدْ بِٱلضَّرَرِ عَلَيْكَ * (٣٠) وَلَا تَفْعَلَنَّ
فِعْلًا وَأَنْتَ جَاهِلٌ بِهِ بَلْ تَعَرَّفْ فِي كُلِّ حَالٍ وَفِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ
ٱلْأَفْعَالِ (٣١) مَا يَجِبُ أَنْ تَفْعَلَهُ فَإِنَّكَ حِينَئِذٍ تُسَرُّ بِمَعَاشِكَ *
(٣٢) وَلَا يَنْبَغِي أَنْ تُهْمِلَ أَمْرَ صِحَّةِ بَدَنِكَ * (٣٣) لٰكِنْ تُعْنَى
بِٱلطَّعَامِ وَٱلشَّرَابِ وَٱلْقَصْدِ فِيهِمَا وَبِٱنْصَافِ ٱلرِّيَاضَةِ * (٣٤) وَإِنَّمَا

أَعْنِي

8 *Quoad ejus possibile tibi est. Possibilitas enim parùm abest à Necessitate.*

Ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει·

9 *Et istud quidem primum est, quod. te oporteat agere. Deinde autem requiritur, ut assuescas continere te ipsum ab his rebus omnibus, quas sum memoraturus.*

Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι· κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε,

10 *Primum ex iis, Negotium ventris tui & partium in te obscœnarum. Tum ira & somnus.* 11 *Et cave committas turpitudinem aliquando, neque in loco solitario, neque cum aliis.*

Γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης τε, Καὶ θυμοῦ. πρήξεις δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλου,

12 *Sitque pudor tuus ob temetipsum major, quam pudor, quem habeas ob quemvis alium.*

Μήτ' ἰδίῃ. πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτόν.

13 *Necesse deinde est, ut teipsum studiosum reddas æquitatis in sermone tuo, & in beneficentia tua.*

Εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε.

14 *Neque concites teipsum ad patrandum facinus aliquod sine discretione.*

Μηδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε.

15 *Verùm noris, quod mori decretum est omnibus hominibus, haud ambiguè.*

Ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι.

16 *Quoad opes autem, ex æquo modum iis adhibeto, colligendo eas suo tempore, & absumendo eas suo tempore.*

Χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι.

17 *Et quantum ad ea quæ eveniunt hominibus ex causis indicantibus causas cœlestes;* 18 *patienter ferto quæ accident tibi ab illis, absque ut obmurmures.*

Ὅσσα τε δαιμονίῃσι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν, Ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πρᾴως φέρε, μηδ' ἀγανάκτει.

19 *Imo stude potiùs iis blandiri pro modo facultatis tuæ.*

Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ, ὧδε δὲ φράζευ.

صَدِيقًا لَهُ لِهَفْوَةٍ تَكُونُ مِنْكَ (٩) مَا أَمْكَنَكَ عَلَي أَنَّ ٱلْإِمْكَانَ قَرِيبٌ مِنَ ٱلضَّرُورَةِ * (١٠) فَهَذَا أَوَّلُ مَا يَنْبَغِي أَنْ تَعْمَلَهُ ثُمَّ يَنْبَغِي أَنْ تَتَعَوَّدَ ضَبْطَ نَفْسِكَ عَنْ هَذِهِ ٱلْأَشْيَاءِ كُلِّهَا ٱلَّتِي أَنَا ذَاكِرُهَا * (١٠) أَوَّلُهَا أَمْرُ بَطْنِكَ وَفَرْجِكَ وَٱلْغَضَبُ وَٱلنَّوْمُ * (١١) وَٱحْذَرْ أَنْ تَرْتَكِبَ قَبِيحًا فِي وَقْتٍ مِنَ ٱلْأَوْقَاتِ لَا عَلَي خَلْوَةٍ وَلَا مَعَ غَيْرِكَ * (١٢) وَلْيَكُنِ ٱسْتِحْيَاؤُكَ مِنْ نَفْسِكَ أَكْثَرَ مِنِ ٱسْتِحْيَائِكَ مِنْ كُلِّ أَحَدٍ * (١٣) ثُمَّ يَنْبَغِي لَكَ أَنْ تُلْزِمَ نَفْسَكَ ٱلْإِنْصَافَ فِي كَلَامِكَ وَفِعَالِكَ * (١٤) وَلَا تَحْمِلَنَّ نَفْسَكَ عَلَي ٱرْتِكَابِ أَمْرٍ مِنَ ٱلْأُمُورِ بِلَا تَمْيِيزٍ * (١٥) بَلِ ٱعْلَمْ أَنَّ ٱلْمَوْتَ حَالٌّ بِجَمِيعِ ٱلنَّاسِ لَا مَحَالَةَ * (١٦) وَأَمَّا ٱلْمَالُ فَلْيَكُنْ قَصْدُكَ فِيهِ ٱكْتِسَابُهُ فِي حَالٍ وَإِتْلَافُهُ فِي حَالٍ * (١٧) وَمَا قَدْ يُنَالُ ٱلنَّاسَ مِنَ ٱلْأَسْبَابِ ٱلْمَوْزُونَةِ بِٱلْأَسْبَابِ ٱلسَّمَاوِيَّةِ (١٨) فَٱصْبِرْ عَلَي مَا يَنُوبُكَ مِنْهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ تَتَذَمَّرَ * (١٩) بَلْ تَرُومُ مُدَارَاتَهَا بِقَدْرِ طَاقَتِكَ وَيَنْبَغِي لَكَ

AUREA PRÆCEPTA PYTHAGORÆ.

ΤΑ' ΦΕΡΟ'ΜΕΝΑ ΩΣ ΠΥΘΑΓΟ'ΡΟΥ χρυσᾶ παραγγέλματα.

Dixit Pythagoras.

PRimum eorum, quæ tibi præcipio post Timorem Dei T. O. M. ut reverenter habeas eos, quibus non decreta est mors à Deo, quique ejus sunt amici. Ut illis honorem exhibeas eum, quem approbat Religio, 2 utque abstineas à juramento. Præcipio tibi deinde, ut idem ex debito præstes colendo eos qui ingenio sagaci sunt in sectis suis. 3 Et rursum præcipio, ut venereris Genios Terræ, faciendo quod probat Religio in honore illis exhibendo. 4 Præcipio quoque tibi, ut honores Majores tuos, & propinquos tuos.

5 Ut accipias ex aliis hominibus præstantissimum illorum in amicum, qui sit amicus in virtutis præstantiâ. 6 Et ut præbeas te ei facilem, præstando humaniter quod promoveat eum ad emolumentum.

7 Neque depravatum cupias ei amicum, ob peccatum quod ad te venit,

1 Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκειται,

Τίμα, καὶ σέβου ὅρκον ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυοὺς,

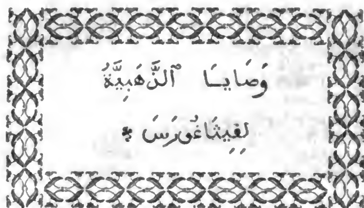
Τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας, ἔννομα ῥέζων.

Τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας.

5 Τῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιοῦ φίλον, ὅστις ἄριστος.

Πραέσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι.

Μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς.

وَصَايَا ٱلذَّهَبِيَّةُ لِفِيثَاغُورَسَ

قَالَ فِيثَاغُورَسُ

(١) أَوَّلُ مَا أُوصِيكَ بِهِ بَعْدَ تَقْوَى ٱللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ تَبْجِيلُ ٱلَّذِينَ لَا يُحِلُّ بِهِمِ ٱلْمَوْتُ مِنَ ٱللّٰهِ وَأَوْلِيَائِهِ وَإِكْرَامُهُمْ بِمَا تُوجِبُهُ ٱلشَّرِيعَةُ (٢) وَتَوَقِّي ٱلْيَمِينِ ثُمَّ أُوصِيكَ بِٱمْتِثَالِ ذٰلِكَ فِي خِدْمَةِ ٱلْبَاصِرِينَ فِي مَذَاهِبِهِمْ (٣) وَأُوصِيكَ أَيْضًا بِتَبْجِيلِ عُمَّارِ ٱلْأَرْضِ بِفِعْلِ مَا تُوجِبُهُ ٱلشَّرِيعَةُ فِي إِكْرَامِهِمْ (٤) وَأُوصِيكَ بِإِكْرَامِ سَلَفِكَ وَأَقْرِبَائِكَ (٥) وَأُوصِيكَ أَنْ تَتَّخِذَ مِنْ سَائِرِ ٱلنَّاسِ أَفْضَلَهُمْ صَدِيقًا لِيَكُونَ صَدِيقًا فِي ٱلْفَضِيلَةِ (٦) وَأَنْ يَلِينَ لَهُ جَانِبُكَ فِي ٱلْفَعَالِ مَا أَدَّاهُ ذٰلِكَ إِلَى ٱلْمَنْفَعَةِ (٧) وَلَا تَسْتَفْسِدْ

صَدِيقًا

PYTHAGORÆ
AVREORVM CARMINVM
Arabica paraphrasis,

CVM

LATINA VERSIONE.

Auctore

IOH. ELICHMANNO
M. D.

existeret, malum utique viventibus esset: quia, quod per se malum est, ipsum vivere illis adesset. Vera mihi dicere videris. Quoniam igitur & male & benè viventibus vivere ipsum contingit: neque bonum neque malum esse ipsum vivere confirmatur. Sicuti nec secare quidem atque urere in ægrotantibus morbosum aut salubre datur: nihilominus in ipso etiam vivere comprobatur. Ita res est. Tu itaque sic adverte: utrum male vivere, an potius honeste ac generose mori cupias? Honeste, inquam ego, potius mori. Quo circa ne mori quidem est malum, si quidem emori quam vivere plerumque est eligibilius. Ita se res habet. Eadem est ratio de sanitate & infirmitate. Sæpius enim sanum esse non confert: Verùm è contra, cum ita casus tulerit. Vera dicis. Age verò de divitiis ita consideremus: Siquidem plerosque intueri sæpenumero licet amplissimis divitiis affluentes, pessime tamen ac miserrime viventes. Plerosque per Iovem. Quapropter ad bene vivendum nihil illis divitiæ prosunt. Non videtur. Improbi enim sunt. Non divitiæ igitur, sed disciplina probos ac studiosos efficit. Ita sane comprobatum est. Vbi autem bona sunt ipsa divitia, si ad meliores efficiendos possessores suos nihil adiuvant? Ita prorsus apparet. Quibusdam ergo divitias habere non confert, ubi divitiis uti nesciunt. Mihi ita videtur. Quomodo igitur bonum esse id aliquis iudicabit, quod plerumque non possidere satius est? Nullatenus. Si quis igitur recte ac prudenter divitiis uti noverit, bene ac fœliciter vivet; Si secus, male atque infœliciter. Verissime dicere hoc mihi videris. Summa verò totius est rei, dum hæc aut tamquam bona expetuntur, aut tamquam mala despiciuntur: neque aliud est, quod æque hominibus aut perturbationem aut detrimentum afferat, quam cum honoribus afficiuntur, & in solis divitiis consistere fœlicitatem arbitrantur, consequenterque nullum earum rerum gratiâ, quamvis impium & flagitiosum, facinus esse recusandum. Hæc verò propter ipsam veri boni ignorantiam patiuntur. Illud enim ignorant, bonum ex malo fieri nequaquam. Multos autem videre licet in divitiarum possessionem ex pessimis ac turpissimis facinoribus devenisse, veluti proditionibus, deprædationibus, homicidiis, calumniis, rapinis, aliisque compluribus & pravis operibus. Ita res est. Si igitur ut par est, ex malo bonum nullum provenit; divitiæ verò ex malis facinoribus proveniunt: Divitias nequaquam bonum esse necesse est. Sic ex isto sermone contingit. Cæterum ne sapientia quidem & iustitia ex malis operibus acquiri potest: neque itidem iniustitia & insipientia ex bonis. Siquidem ipsa eadem simul consistere non possunt. Divitias verò & gloriam & victorias, & reliqua id genus multa cum pravitate cuiquam contingere nihil prohibet. Quapropter hæc neque bona neque mala censeantur. Cæterum sapientia duntaxat bonum: Insipientia verò malum. Rectè, inquam, & sufficienter mihi dicere videris.

Explicit tabula Cebetis Thebani.

no necesse est, si quis ad veram disciplinam sit perventurus, necne? Nihil, inquit, necesse est: sed alioquin utilia sunt, tam etsi ad reddendos homines meliores nihil conferunt. Nihil ergo affirmas hæc esse utilia ad meliores viros efficiendos? Licet enim profecto sine his etiam meliores fieri: illa tamen etiam non inutilia sunt. Quemadmodum enim, quæ aliquando pronunciantur, per interpretem coniicimus, cum alioquin non inutile sit nos etiam ipsos, si quid percepimus, voce ac lingua disertiore prosequi. Ita sine his etiam studiis fieri meliores nihil prohibebit. Nunquid hi, qui mathematici vocantur, ad meliores quam alii sint homines efficiendos nihil excellunt? Et quonam pacto excellere poterunt, qui nihilominus quam alii in bonorum & malorum cognitione decepti etiam omnibus vitiis implicati videantur? Nihil enim prohibet eum qui literis eruditus ac disciplinis omnibus fuerit institutus, itidem ebrium, & intemperantem & avarum, & iniustum, & proditorem, ac postremo insipientem esse. Multos profectò eiusmodi videre licet. Quare fieri non potest, inquit, ut hi per has disciplinas viri meliores evadant. Nequaquam apparet, ex hac ratione. Sed quænam est causa, inquam ego? Quia in secundo ambitu versantur, tanquam veræ disciplinæ appropinquantes. Et quid hoc, inquit, emolumenti affert? cum plerumque liceat animadvertere de primo ambitu in tertium, ab incontinentia & reliquis vitiis ad veracem disciplinam pervenientes, qui hos mathematicos prætergrediuntur. Quare quonam modo proficiunt? nisi fortè prorsus indociles & durioris ingenii sunt: Cur hoc inquam ego? Quoniam in primo ambitu hoc plus habent, quod quæ nesciunt, nescire se non dissimulant, In secundo vero illud certe nesciunt, quod scire se profitentur. Cuius sententiæ quoad fuerint, ad veracem disciplinam percipiendam nihil omnino promoveri necesse est. Illud præterea non ignoras, quod opiniones etiam de primo ambitu ad eos similiter ingrediuntur. Quo fit, ut illis hi nihilo meliores existant: nisi hos itidem penitentia subsequatur, sibique persuadeant, se non disciplinam; sed falsam disciplinam attigisse, per quam decipiuntur, atque ita salvi esse non possunt. Quo circa vos etiam, inquit, hospites ita facite, & quæ dicuntur, quoad profeceritis, diligenter attendite. Quinimmo de his ipsis sæpenumero considerandum est, & nihil intermittendum: sed reliqua præter rem existimanda, alioquin nulla eorum, quæ nunc auditis, utilitas erit. Ita faciemus. Illud autem explica, cur bona non sint ea, quæ homines à fortuna percipiunt, sicuti vita, sanitas, divitiæ, gloria, liberi, victoriæ, & reliqua his similia. Rursusque his opposita cur mala non sint? Valde enim absurdum & incredibile hoc nobis videtur. Age itaque, inquit, enitere ut quod sentias de quibus interrogaris, respondeas. Atque hoc, inquam, ego faciam facile. Vtrum igitur si male quispiam vivat, vivere illi bonum censes? Non bonum: sed malum, inquam ego, mihi videtur. Quonam igitur pacto vivere bonum est, inquit: Si quidem hoc per se malum est? Quia male viventibus malum: bene autē, bonum esse mihi videtur. Ipsum igitur vivere & malum & bonum esse contendis? Ego, inquam. Absit itaque ut tam absurde loquaris. Neque enim fieri potest, ut idem malum pariter ac bonum sit. Ita enim & utile & pernitiosum, & eligendum & fugiendum simul idem semper: quo quid absurdius? Sed quonam pacto, si cui malè vivere contingat, eidem quoque malum contingat, ipsum vivere malum non est? Atque vivere & male vivere sub eodem non censetur. Nunquid non ita tibi videtur? Profecto idem esse, ne mihi quidē videtur. Itaq; vivere non malum est: nā si malum existeret,

tur? Opiniones, inquit, eos ad disciplinam ducentes, qui virtutes ingrediuntur. De via enim deflectunt aliquantisper, ut alios adducant, admoneantque illos, esse fœlicitatem iam consecutos, quos iampridem adduxerant. Vtrum igitur, inquam ego, ipsa intus ad virtutes ingrediuntur? Nequaquam, inquit. Opinioni enim ad scientiam introire non licet: Sed disciplina duntaxat eos tradunt. Quibus à disciplinâ susceptis, ipsa posthac denuo alios adductura revertuntnr, earum instar navium, qua depositis oneribus denuo revertuntur, ut aliis mercibus impleantur. Hac sane, inquam, mihi rectè videris disseruisse. Illud autem nobis nondum patefecisti, quidnam Genius vitam ingressuris imperet faciendum. Bono, inquit, & constanti animo esse: quapropter vos etiam confidite. Omnia enim edissertabo, nihilque pratermittam. Recte, inquam ego, loqueris. Protensâ itaque iterum manu, aspicite, inquit, mulierem illam, qua caca esse, & rotundo lapide insistere videtur; Quam pauloante nuncupari fortunam asserui. Aspicimus. Huic, inquit, imperat non esse credendum, nec quicquam aut stabile aut securum, aut proprium existimandum, quod ab ea susceperit. Nihil enim prohibet, quin omnia hac auferat, atque alteri tribuat. Quippe qua sapius id agere consueverit. Quapropter illius etiam munera parvi esse pendenda denunciat, neque gaudendum, ubi dederit; neque dolendum, ubi abstulerit. Eamque postremo neque vituperandaus, neque laudandam. Nihil enim cum ratione, sed temere omnia facit ac fortuitò, ut antea vobis exposui. Quocirca Genius ille imperat, ut nulla eius facinora demiremur, neve malos nũmularios imitemur. Illi enim ubi argentum ab hominibus acceperint, gaudent, & suum esse arbitrantur. Vbi verò repetitur, moleste ferunt, & pessime secum actum putant, neque meminerunt ea se conditione depositum suscepisse, per quam liceret ei, qui deposuerat, iterum recipere. Eandem itaque in illius muneribus habendam esse rationem Genius imperat: recordandumque eiusmodi ingenium esse fortuna, ut, qua dedit, auferat, statimque multiplicia rursus accumulet. Aliquando autem non his modo, qua dederat; sed his etiam, qua prius extabant, facultatibus spoliet. Quacumque igitur dederit, suscipere iubet, atque ita ad stabilem securamque munificentiam diverti. Qualem hanc, inquam ego? Quam à disciplina suscipient, si salutem ibi fuerint consecuti. Hac ergo quanam est? Vera, inquit, scientia utilium rerum: securaque & stabilis & immutabilis munificentia. Quocirca statim ad hanc confugere iubet. Cum verò ad illas mulieres accesserint, quas antea dixi voluptatem & incontinentiam nuncupari, illinc quoque actutum esse discedendum imperat, ac ne his quidem fidem esse adhibendam, quoad ad falsam disciplinam pervenerint. Ibi igitur aliquantisper immorari, & quicquid libuerit, ab ea tanquam viaticum accipere iubet; ac demum postea illinc abscedere, rectaque ad veram disciplinam pervenire. Hoc illud est quod à Genio pracipitur. Cui si quis aut contrarius aut minus obediens fuerit, miser miserrime moritur. Istiusmodi sane fabula est, qua in tabula continetur. Vobis autem nihil invideo, si quid ulterius interrogare ac perscrutari vultis: ego vobis exponam. Recte dicis, inquam ego. Caterum quid eos capere à falsa disciplina Genius imperat? Qua bona, & conducibilia esse videantur. Hac igitur quanam sunt? Littera, inquit, atque alia mathematum studia, qua à Platone traduntur veluti vim freni cuiuspiam in cohercendis adolescentibus obtinere, ut ne ad alia peiora distrahantur. Vtrum verò ea capere omnino ne-

dit, neque alibi quam in se ipso spem fœlicitatis reponit. Quam præclaram victoriam dicis! Cæterum coronatus quid agit, aut quo vadit? Suscipientes eum virtutes ad id loci ducunt, unde primum advenerat, eique commonstrant studia improborum; quam male degant, & misere vivant; quanta in vitâ naufragia patiantur; quantum aberrent; quam veluti hostium captivitatem perferant: Alii incontinentiæ, alii arrogantiæ, alii avaricia, alii inani gloriæ, alii aliis malis inservientes, per quæ à calamitatibus, quibus irretiti sunt, exolvere se nequeunt, ut salventur, & eo perveniant: Sed in omni vita perturbantur. Atque hoc perpetiuntur, quod huiusmodi viam invenire non possunt. Mandatum enim à Genio ac numine suo traditum oblivioni mandaverunt. Recte, inquam, dicere mihi videris, tametsi hoc etiam insuper ambigo, curnam ei virtutes locum illum commonstrent, unde prius advenerat. Nihil certi noverat, neque ullam eorum, quæ ibi agerentur, scientiam tenebat; sed ignorantiam atque errorem, quem ebiberat: ambiguus, quæ bona non erant, bona: quæ mala non fuerant, mala existimabat. Quo circa male etiam vivebat, sicut alii plerique ibi diversantes. Nunc vero perceptâ utilium & conducibilium rerum scientiâ & ipse optimam vitã traducit, & eos qui pessime agunt, contẽplatur. Vbi igitur omnia fueris contemplatus, quid agit, aut quo tendit? Quo, inquit, ei collibitũ fuerit. Vbiq; enim eum securitas habet perinde ac antrum corytium possideret: & quocunq; pervenerit, ibi tutissimus rectam vivendi rationem assequitur: omnes enim eum tanquam ægroti medicum libenter & gratanter excipient. Numquid igitur illas mulieres, quæ monstra abs te dicebantur, amplius non veretur, nequid ab eis detrimẽti patiatur? Nihil penitus: qui neq; dolore, neq; tristitia, neq; intemperantia, neq; avaritia, neq; paupertate, neq; ullo alio incommodo vexetur. Omnibus enim imperat, ac præest, à quibus antea premebatur, eorum instar, qui à vipera morsi aliquando fuerint. Feræ enim quæ aliis omnibus pernitiem ac mortem afferunt, illis duntaxat innocuæ sunt, quod eam vim veneno contrariam possident. Itane huic quidem quippiam nocet, quia virtutem vitiis ac malis oppositã velut Antipharmacum nactus est. Recte dicere mihi videris: sed hæc etiam insuper expone: quinam sunt illi, qui illic à colle advenire videntur: quorum alii coronati lætitiam quandam præ se ferunt, alii incoronati desperatione rerum tibias & capita lacerare videntur. Cum alioquin à quibusdam mulieribus detineantur? Coronati sunt, inquit, qui sospites ad disciplinam pervenerunt, eamque consecuti summopere lætantur. Incoronati verò, alii desperatione à disciplina revertuntur male ac misere degentes: Alii metu perculsi, ac perterriti atque ad constantiam refugientes rursus errant, & per vias invias vagantur. Quæ verò mulieres eum sequuntur, quænam sunt? Tristitia, inquit, & molestia, & anxietates & ignominia & ignorantia. Omnia igitur eos mala sequuntur. Omnia, inquit, per Iovem subsequuntur. Vbi verò in primum ambitum ad voluptatem & incontinentiam pervenerint: nequaquam se ipsos accusant, sed & statim disciplinam & sectatores illius maledictis incessunt. Adeò miseri & calamitosi & infœlices hi sunt, qui ab earum contubernio defecerunt. Male enim vivunt, & nullis earum bonis perfruuntur. Et quæ etiam bona autumant? Luxuriam, & ut brevi complectar, intemperantiam. Convivari enim & pecudum more scortari maximorum bonorum fruitionem esse arbitrantur. Aliæ verò mulieres, quæ illinc cum risu & hilaritate adveniunt, quænam vocantur?

piunt. Et quanam illis ab ea dono dantur? Confidentia, inquit, atque animus imperterritus. Hac verò alia quanam sunt? Scientia, inquit, per quam grave nihil in vita perpeti unquam posse se intelligunt. Quam praclara, inquam, Hercule munera! Sed quamobrem extra ambitum ita moratur? Vt, inquit, advenientes excipiat accurate, ac vim illam purgatoriam instillet, purgatosque ac prorsus emendatos ita eos ad virtutes introducat. Quonam pacto, inquam ego? non enim intelligo. At intelliges, inquit. Quemadmodum si quis graviter agrotans medicum accersiverit, purgatoriis statim medicamentis omnes agritudinis causas eximere conatur. Atque ita demum à medico reparatus in sanitatem restituitur. Qui si medici praceptis minus obtemperaverit, merito repudiatus ab ea agritudine conficitur. Hac intelligo, inquam ego. Eodem itaque pacto, ubi quis ad disciplinam pervenerit, probe curatur, & virtute illius irroratur, ut quamprimum mala omnia expurget, eiiciatque quibus adveniens implicabatur. Quanam hac? Ignorantiam, errorem, quem apud Suadelam ebiberat: Arrogantiam, concupiscentiam, intemperantiam, furorem, avaritiam, & reliqua omnia, quibus in primo ambitu fuerat repletus. Vbi verò satis emundatus fuerit, quonam eum mittit? Intro, inquit, ad scientiam, aliasque virtutes. Quasnam & quales? Vides-ne intra portam cœtum mulierum, quàm bona indolis atque institutionis videntur: quam inculto ac simplici habitu pradita, nihil in se aut fictum, aut accuratius ornatum more aliarum pratendentes? Video, inquam. Sed quanam ha vocantur? Prima, inquit, scientia nuncupatur. Alia verò huius germana sunt: Fortitudo, iustitia, probitas, temperantia, modestia, libertas, continentia, mansuetudo. Heus, inquam, optime ergo, quam magna in spe sumus! Modo, inquit, intelligatis, & qua auditis, studiose percipiatis. Atqui, inquam ego, accuratè ac diligenter attendemus. Salvi igitur, inquit, eritis. Vbi ergo eum ipsa susceperint; quonam adducunt? Ad matrem, inquit. Ea vero quanam est? Fœlicitas, inquit. Cuiusmodi autem hac est? Vides-ne viam illam ad sublimem illum verticem ferentem, quem omnes ambitus veluti arcem suam amplectuntur. Video. Mulier pracellens in vestibulo constituta super solium excelsum sedet cultu non tam curioso quam liberali, corona florentissima eleganter admodum capiti imposita. Ita prorsus videtur. Hac igitur, inquit, est fœlicitas. Vbi igitur ad eam quispiam accesserit, quid rerum gerit? Ipsa, inquit, fœlicitas eum potentia sua corona circumdat. Itidem reliqua omnes virtutes; perinde ac maximorum certaminum victores coronari solent. Et quanam, inquam ego, certamina devicit? Maxima, inquit; & maxima etiam monstra, qua prius ipsum absumebant, affligebant atque in servitutem redigebant. Omnia hac devicit, ac longe à se sequestravit, seque ipsum adeo superavit, ut huic illa nunc serviant, quibus ipse antea in servitutem redactus fuerat. Quenam hac monstra dicis? audire enim admodum cupio. Imprimis, inquit, ignorantiam & errorem. An tibi monstra hac esse non videntur? Tetra & laboriosa, inquàm ego. Deinde tristitiam, luctum, & avariciam & incontinentiam, & reliquam omnem improbitatem. His omnibus non ut anteà paret: sed imperat. O praclara, inquam ego, facinora, & pulcherrimam victoriam! Illud autem mihi etiam expone; cuiusmodi sit eius potentia, qua eum coronari dixisti? Beatifica, inquit, ô adolescens. Qui enim fuerit ea potentia coronatus; & fœlix & beatus evadit,

inquit, poetæ, alii oratores, alii dialectici, alii musici, alii arithmetici, alii geometræ, alii astrologi, alii voluptuarii, alii peripatetici, alii critici, & quicunque eiusmodi sunt. Illæ autem mulieres quæ videntur circumcurrere prioribus illis similes, in quibus incontinentiam & reliquas una esse affirmabas, quænam sunt? Illæ ipsæ sunt, inquit. Nunquid etiam huc ingrediuntur? Ita per Iovem, in his simulque etiam insipientia: neque ab opinione ac reliquis malis evadent, priusquam repudiata falsa disciplina, veracem viam ingressi fuerint, & purgatoriam eorum virtutem admiserint; & mala omnia, quibus involvuntur, & opiniones & ignorantiam, & reliquam omnem pravitatem sequestraverint: tum demum ita salvi & incolumes erunt. Neque ullo unquam falsæ disciplinæ commertio labefactari poterunt: neque horum studiorum gratia mali quippiam adipiscentur. Et quænam hæc est via, quæ ad veram disciplinam ferat? Vides, inquit, locum illum superiorem, ubi nullus inhabitat: Sed solitudo ingens esse videtur? Video. Præterea ianuam quandam pusillam, ante quam via quædam est, quæ non multum admodum frequentatur; quippe quam pauci admodum terunt, quod acclivis & aspera & saxosa videatur? Et valde, inquam. Collis præterea quidam excelsus apparet, ad eumque angustus admodum adscensus, & qui multa profunda hinc inde præcipitia offerat? Video. Hæc igitur, inquit, via est, quæ ad veram disciplinam ducit: Aspectu inprimis formidolosa. Porro circa collis superiorem partem, saxum ingens & præaltum, usquequaque præruptum vides? Video, inquam. Vides præterea mulieres duas supra saxum constitutas, pulchritudine, atque habitudine corporis excellentes: ac manus perquàm alacriter protendentes? Video, sed quænam, inquam, vocantur? Altera, inquit, continentia, altera constantia nuncupatur. Sunt autem germanæ. Cur nam igitur manus tam alacriter protendunt? Hortantur, inquit, eos qui ad id loci veniunt, ut bono animo atque intrepido sint, admonentque paululum quippiam adhuc esse tolerandum: Se enim eos paulopost ad pulcherrimam viam perducturas. Vbi vero ad saxum pervenerint, quonam modo ascendunt? nullam enim eo ferentem viam animadverto. Ipsæ à præcipitio illo descendunt, eosque sursum ad se trahunt. Deinde recreari & quiescere iubent, ac paulopost fortitudinem audaciamque contribuunt, eosque ad veram disciplinam deducere se profitentur, & viam ostendunt, quàm sit elegans, quàm plana, quàm pervia, quàm nullis malis obnoxia, ut vides. Ita per Iovem videtur. Videsne, inquit, ante illud nemus locum quendam qui pulchritudinem amœnitatemque pratorum præfert, multoque lumine illustratur? Et valde, inquam. Animadvertis igitur in prati meditullio ambitum alium, & portam aliam? Ita sane: sed quonam pacto locus hic nuncupatur? Fortunatorum, inquit, domicilium; hic enim virtutes omnes & fœlicitas ipsa versatur. Esto, inquam ego, eam esse loci pulchritudinem. Quin, inquit, aspicis prope portam, quàm formosa, & constanti facie mulier existat: mediam indiscretam iam ætatem; habitum verò & ornatum simplicem præseferens? Eaque non in rotundo; sed in quadrato lapide secura & munita consistit. Duæ præterea aliæ, quas tanquam filias una secum habere videtur? Ita prorsus apparet. Harum igitur quæ medium locum tenet, disciplina est; eam veritas & persuasio comitatur. Cur autem hæc quadrato lapidi potissimum insistit? Ex eo, inquit, arguitur, quod ad eam pervenientes securo & certo tramite proficiscuntur, donationesque traditas tuto suscipiunt.

A quibus fortuna mala nominatur. Et quanam sunt, qua illu elargitur, per qua tantopere, cum accipiunt, lætantur: quum amittunt, lugent. Hac, inquit, ea sunt, qua à plerisque hominibus bona existimantur. Et quanam sunt ea? Divitia scilicet & gloria & nobilitas & liberi & tyrannides & regna, & alia quacunque id genus. Hac autem nunquid bona non sunt? De his, inquit, aliàs disputabimus. Nunc circa fabula narrationem versemur. Ita, inquit, fit. Vides igitur, ubi portam hanc praterieris, ambitum alterum superiorem: mulieresque extra ambitum collocatas meretricio ornatu insignes? Et valde inquam. Ex his hac incontinentia, hac luxuria, hac avaritia, hac assentatio nuncupatur. Quid hic potissimum astant? Eos, inquit, observant, qui à fortunâ quippiam acceperunt. Quid tum deinde? Exiliunt atq; amplexantur eos, & adulantur &, ut penes se maneant, obtestantur; vitam iucundam, atque labore omni & incommodo vacuam illis affore promittentes. Si quis itaque persuasus earum blandiciis eò se contulerit: tantisper illi suavis videtur ea conversatio, quoad hominem titillaverit, deliniveritque; postea secùs: Vbi enim resipiscere caperit; tum demum ab ea se non tam oblectatum, quam absumptum & contumeliis affectum intelligit. Quo fit, ut cum omnia prodegerit, qua à fortuna fuerat consecutus, tunc illis mulieribus inservire atque inhonesta omnia sustinere, & turpia quaque ac pernitiosa illarum gratia cogatur admittere, veluti furtum, sacrilegium, periurium, proditionem, depradationem, & quacunque his similia. Vbi verò eos omnia defecerint, punitioni addicuntur. Et quanam hac est? Vides-ne retro eas quandam veluti bestiolam, locumque pariter angustum & tenebrosum, ubi etiam turpes ac sordida pannosaque mulieres versari videntur? Et valde, inquam. Ex his igitur, inquit, qua flagellum tenet, punitio nuncupatur: Qua caput intra genua habet, tristitia: Qua verò capillos suos evellit, dolor. Hic alius verò qui deformitatem, macilentiam, & nuditatem praferens iuxta eas accubat: ac deinde similis illi turpis macilenta quadam, quinam sunt? Hunc sanè, inquit, luctum appellant: illam verò ipsius sororem, mæstitiam. His itaque traditur, & eorum contubernio cruciatur. Post denuo in aliud infœlicitatis domicilium truditur, atque reliquam vitam in omni miseria traducit; nisi fortè illi pœnitentia obviam prodierit. Quid tum postea contingit? Si pænitentia illi obviam fuerit, eripit eum ex infortuniis, & alteram illi opinionem alterumq; desiderium imprimit, per quod ad verã disciplinam perducitur; & ad eam qua falsa disciplina nuncupatur. Quid tum postea? Si, inquit, eam opinionem susceperit, qua ad veram disciplinam pervehat, ab ea mundatus, expiatusq; salutem, beatitudinem, fœlicitatem in universa vita lucraturũ: Si secus, denuo à falsa illa; opinione seducitur. O Hercules, quàm magnum est hoc aliud discrimen! Hac autem, inquam ego, falsa disciplina quanã est? Vides ne alterum illum ambitũ? Video, inquam ego. Atq; extra ambitum in vestibulo mulier quadã assistit, qua munditiem constantiamq; non mediocrem pratendit. Apprime, inquam. Hanc igitur, inquit. plerique homines & vulgus vocant disciplinam, cum falsa potius disciplina sit. Huc sane prius applicant qui salvi fiunt, Vbi ad veram disciplinam pervenire voluerint. Nunquid alius ad veram disciplinam aditus non patet? Patet, inquit. Hi verò intra ambitum decelinantes; quinam sunt homines? Falsa, inquit, disciplina sunt amatores decepti, seque opinantes vera disciplina contubernio frui. Et quinam vocantur hi? Alii, inquit

noverit: occisâ demum insipientiâ salutem ipse consequitur, & beatus fœlixque per omnem vitam evadit. Quamobrem vos attendite, ac diligenter audite. O Hercules, quam magnum nos in desiderium coniecisti! si hac ita se habent. Atqui ita se habent, inquit. Nequaquam igitur nos oratio tua praveniet, si quidem nobis attentè audituris non abs re precium huiusmodi proponitur. Sumptâ itaque virgâ quadam & ad picturam ductâ, videtis ne, inquit, ambitum hunc? Videmus. Hoc imprimis animadvertere vos oportet: locum, scilicet, istum vitam vocari. Turba porrò illa ingens, qua porta insistit; hi sunt omnes in vitam aliquando ingressuri. Senex autem ille superior, qui manu alterâ paginam quandam tenet, alterâ nescio quid demonstrat, Genius appellatur. Hic imperat introeuntibus, quid eos agere oporteat, ut ad vitam ingrediantur; & qualem viam perrecturi sint, ostendit, ut salutem in vita consequantur. Qualem igitur eos iubet vitam carpere, aut quo pacto, inquam ego? Vides ne, inquit, iuxta portam solium quoddam eo loco constitutum, ubi turba ingreditur, in quo sedet suavibus moribus & formosâ indole mulier, qua poculum manu tenet? Video: sed quanam hac est? Suadela, inquit, vocatur, qua mortales omnes seducit. Quid tum postea hac agit? Ingredientes ad vitam, quoad per eam fieri potest, bibere compellit. Qua nam verò hac est potio? Error, inquit, atque ignorantia. Quid tum posteà? Vbi hanc ebiberunt, vitam ingrediuntur. Nunquid omnes eum errorem bibunt, necne? Omnes, inquit, bibunt: sed plus alii, alii minus. Non vides praterea intra portam mulierum meretricum multitudinem quandam diversos aspectus multifariosque praferentium? Video. Ista igitur opiniones & concupiscentia & voluptates vocantur, qua turbâ ingrediente statim prosiliunt, & unumquemque amplectuntur, ac deinde abducunt. Et quonam eos abducunt? Alia, inquit, ut salvent: Alia, ut per deceptionem interimant. O, inquam, admirandus vir, quam acerbam ac tristem potionem dicis! Atqui omnes, inquit, optima pollicentur: seque eos ad fœlicem atque conducibilem vitam esse perducturas. Illi verò per ignorantiam & errorem, quem ab ipsa suadelâ combiberunt, quanam vera via sit, in vitâ non inveniunt: Sed inconsulto errant, ut videre licet ex his, qui prius ingredientes eò circumvagantur quo ipsa commonstraverint. Video, inquam, hoc: sed mulier illa quanam est, qua veluti caca atque insana super lapide quodam rotundo consistere videtur? Fortuna, inquit, vocatur. Ea verò non solùm caca: sed insana etiam & surda est. Qua nam huius sunt partes? Obambulat, inquit, quocunque gentium, & aliis quidem facultates eripit, aliis tradit. Ab eisdemque rursus aufert illico, qua tradiderat, atque aliis temere instabiliterque concedit. Quapropter ex eo argumento ipsius ingenium facile indicatur. Quale nam hoc est, inquam ego? Quoniam in rotundo lapide consistit. Quid tunc ex re significatur? Quod parum certa, atque instabilia sunt illius munera. Calamitates enim magna ac difficiles oriuntur, ubi quis in eâ fidem collocarit. Turba verò hac ingens, qua eam circumstat, quid sibi vult, & quinam vocantur? Vocantur hi quidem inconsulti, quorum nemo non petit, qua proiiciat, ac dilapidet. Cur verò aspectu haudquaquam simili sunt, sed eorum alii gaudere, alii sublatis manibus tristari videntur? Quicunque, inquit, eorum gaudere ac ridere videntur; Hi sunt, qui à fortunâ quippiam acceperunt, à quibus etiam bona fortuna nuncupatur. Qui verò flere, ac manus protendere videntur; Hi sunt, à quibus abstulit, qua tradiderat antea.

CEBETIS THEBANI

TABULA

E Græco in Latinum conversa

Per

LUDOVICUM ODAXIUM

PATAVINUM.

Asu evenerat, ut in Saturni sacello deambularemus; Vbi cùm plerasque alias oblationes: tùm Tabulam quandam pro templo positam intuebamur, in quâ pictura quædam erat peregrina, & quæ peculiares fabulas contineret, quas coniicere non poteramus, quænam & quales essent Neque enim civitas, neque vallum pictura illa nobis esse videbatur. Cæterum muri ambitus erat qui duos alios ambitus amplectebatur: alterum maiorem, minorem alterum. Porta etiam erat in primo ambitu, ubi nobis turba ingens insistere videbatur. Intra verò ambitum multitudo quædam mulierum visebatur. Primi autem vestibuli & ambitus ingressum Senex quidam occupabat, qui turbæ ingredienti quasi imperare aliquid videbatur. Cuius fabulæ rationem nobis invicem addubitantibus, quidam natu grandior assistens, nequaquam, inquit, hospites absurde facitis, qui de picturâ hac addubitetis. Non multi enim indigenæ, quid huius fabulæ ratio valeat, intelligunt. Quippe quam non civis, sed peregrinus quidam dedicarit, qui huc iampridem advenerat: vir & magna prudentia & sapientia præditus: qui cùm sermone, tùm opere quandam Pythagoræ aut Parmenidis vitam fuerat æmulatus. Is utique sacellum & picturam hanc Saturno consecravit. Vtrum igitur, inquam ego, nosti etiam virum ipsum, quem vidisti? Immò, inquit, eum multo tempore sum admiratus: siquidem adolescens adhuc, & complura studiose disputabat, & ego huiusce fabulæ rationem ex eo disserente sæpius audieram. Per Iovem, inquam ego, nisi quæpiam maior occupatio te detinet, expone nobis. Audire enim magnopere concupiscimus, quidnam hæc fabula sit. Perlibenter ô hospites, inquit. Atqui hoc prius admonendi estis: periculi quippiam inesse huic expositioni. Quodnam, inquam ego? Quoniam, inquit, si, quæ dicuntur, attendetis, intelligetisque, prudentes atque fœlices evadetis: Si minus; insipientiam, infortunium, calamitatem, atque ignorantiam consecuti male vitam degetis. Hæc enim expositio Sphingis ænigmati, quod illa hominibus præponebat, persimilis est. Nam quicunque ipsum intellexerat, salutem; qui non intellexerat, exitium consequebatur. Eadem est huius enarrationis conditio. Sphinx est enim hominibus ipsa insipientia. Hæc autem præponit, quid bonum, quid malum; quid neque bonum, neque malum in vita sit. Quæ si quis minus intellexerit, ab ea interimitur: neque id semel, sicut is qui depastus à Sphinge moriebatur Sed per omnem vitam paulatim absumitur: quemadmodum hi qui perpetuis suppliciis addicti sunt. Contra vero, si quis agnoverit:

Finiunt ea, per quæ explicavit Hercules Socraticus Cebeti Platonico Ænigma, quod in se continebat imago inventa in vestibulo templi, quod Saturno dicatum erat.

DEO LAUS PLURIMA.

LECTORI.

Supra in Prolegomenis monuimus, quæ hucusque prodiêre, omnes hujus Tabulæ Græcas editiones unius duntaxat Exemplaris, ejusque colophone egregio mutilati lectionem exhibere: Superesse autem Latinam Versionem olim sub initium renatæ Literaturæ factam ex Bibliothecæ Urbinatis cod. M.S.[to], qui solus cùm in aliis quibusdam à vulgatâ lectione abiit, tùm præcipuè etiam additam in fine habuit particulam egregii colophonis, quem Arabs Paraphrastes servavit nobis integrum. Eam igitur Versionem hîc subjungere, visum idcircò non modò fuit minimè superfluum fore, sed Lectoribus etiam gratum eò magis, quò mirabiliùs accidit, nullum è tanto Interpretum & Commentatorum numero mentionem ejus jure, meritoque facere hactenus quivisse. Autor ejus fuit Ludovicus Odaxius, magno illo literarum instauratori Ang. Politiano in multis suppar. Nam & diligentiâ laudabili renascentibus tunc Gr. literis obstetricatus est, suorumque studiorum Patronum quoque nactus est Federicum Urbini Ducem, meritis erga temp. literar. & Gr. M.S S.[torum] Bibliothecâ à se collectâ non minùs celebre, quàm qui Politiano obtigerat Laurentius Medicæus, Dux Hetruriæ. Ut hujus etiam filium Petrum Medicæum Politianus suâ disciplinâ informandum habuit, sic sui quoque Patroni filium Odaxius. Verùm ista, & quanti in vertendis Gr. Autoribus Odaxium Politianus fecerit, qui volet latiùs cognoscere, adeat. l. 3. Epist. Politiani, cujus initio ἀμοιβαὶ aliquot amborum Epistolæ reperiuntur. Hanc autem Tab. Latinam, unâ cum Censorino de die Natali, Epict. Enchiridio, aliisq; Plutarchi, Luciani ac Basilii Tractatulis è Gr. translatis in Fol. A. C. 1497. Bononiæ edidit Philippus Beroaldus, qui in præfat. suâ Odaxii meminit hisce verbis: *Secundo loco est Tab. Cebetis, quâ nihil absolutius: quâ humana vita decipula graphicè & condecorè depinguntur: quam latinitate donavit luculentus interpres, mihique amicissimus, de quo illud dici meritissimo potest.*

Cecropiæ commune decus, Latiæque Minervæ.

Typographo verò describendam dedi, ut primò edita fuit. Errores tantùm Typographicos, qui irrepserant, & commata, quæ ævi illius negligentiâ minus rectè erant apposita, correxi. Alio autem charactere impressa in fine videbis ea, quæ Arabi nostro fidem facere ac cum ejus Paraphrasi, loco Græci textus, conferri poterunt.

CEBE-

ثُمَّ تَفْسِيرُ إِبرَقْلِيسَ ٱلسُّقْرَاطِيِّ لِقَابُسَ ٱلأَفْلَاطُونِيِّ ٱللُّغْزِ
ٱلَّذِي تَضَمَّنَتْهُ ٱلصُّورَةُ ٱلْمَوْجُودَةُ عَلَي بَابِ
ٱلْهَيْكَلِ ٱلْمَنْسُوبِ إِلَيْ زُحَلَ ٭

وَلِلَّهِ ٱلْحَمْدُ كَثِيرًا ٭

secutum jam esse in omnibus quæ dixisti. Hæc autem omnia, inquit, ego dico procedere ab illo Principio Divino. Sicuti innuis, inquam, quodnam id est? Vita & Mors, respondit, Sanitas & Ægritudo, Divitię & Paupertas, ac reliqua quæ dixisti esse sive Bona, sive Mala, accidunt plerisque hominibus à Non-Malo. Non apparet nobis, inquam, nisi necessarium hoc esse ex hoc sermone, & hæc esse neque Bona, neque Mala, ita tamen ut haud firmus sim judicio de istis. Hoc fit, inquit, quia haud abs te abest longè habilitas, quâ imaginaberis hanc sententiam. Itaque peragite, quæ vobis paulo ante significavi, exercitia in his rebus omni vitæ vestræ curriculo, ut ea, quæ vobis diximus, infigantur animis vestris, perque ea vobis accedat habitus. Si autem dubitaveritis de aliquo istorum, revertimini ad me, ut explicem vobis ea de re per quod dubitatio discedat à vobis.

أَظُنُّكَ قَدْ أَصَبْتَ فِي كُلِّ مَا قُلْتَهُ ۞ قَالَ اِيرَقْلِيس فَهٰذِهِ كُلُّهَا أَنَا أَقُولُ أَنَّهَا ذَاتِي مِنْ ذٰلِكَ ٱلْمَبْدَاء ٱلْإِلَاهِيِّ ۞ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ كَأَنَّكَ تَعْنِي مَاذَا ۞ قَالَ اِيرَقْلِيسُ ٱلْحَيَاةُ وَٱلْمَوْتُ وَٱلصِّحَّةُ وَٱلسَّقَمُ وَٱلْغِنَي وَٱلْفَقْرُ وَسَايِرُ مَا قُلْتَ أَنَّهُ خَيْرٌ وَشَرٌّ يَعْرِضُ لِلْكَثِيرِ مِنَ ٱلنَّاسِ مِنْ غَيْرِ شَرٍّ ۞ قَالَ قَابُسُ لَيْسَ يَظْهَرُ لَنَا اِلَّا أَنَّ هٰذَا وَاجِبٌ مِنْ هٰذَا ٱلْقَوْلِ وَأَنَّ هٰذِهِ لَيْسَتْ خَيْرًا وَلَا شَرًّا عَلَي أَنِّي غَيْرُ وَاثِقٍ بِرَايِي فِي ذٰلِكَ ۞ قَالَ اِيرَقْلِيسُ هٰذَا لِأَنَّهُ لَمْ تَصِرْ لَكَ بَعْدُ شَجِيَّةٌ تَتَصَوَّرُ بِهَا هٰذَا ٱلْمَعْنَي فَٱفْعَلُوا مَا أَشَرْتُ بِهِ عَلَيْكُمْ قُبَيْلُ مِنَ ٱلْإِرْتِيَاضِ فِي هٰذِهِ ٱلْأُمُورِ عُمْرَكُمْ كُلَّهُ لِيَتَمَكَّنَ مَا قُلْنَاهُ فِي أَنْفُسِكُمْ وَيَصِيرَ لَكُمْ بِهِ شَجِيَّةٌ وَاِنْ شَكَكْتُمْ فِي شَيٍ مِنْهُ عُدْتُمْ اِلَيَّ لِأَشْرَحَ لَكُمْ مِنْ أَمْرِهِ مَا يَزُولُ بِهِ ٱلشَّكُّ عَنْكُمْ ۞

تَمَّ

pravis, essent Mala tantummodò: Sed accidunt ab utroque genere omnia, ideòque diximus ea neque Bona esse, neque Mala, sicuti Somnus & Vigilia neque Bona sunt, neque Mala. Et similiter, meâ quidem sententiâ, deambulatio & sessio, & reliquæ res quæ accidunt unicuique eorum qui intelligentes sunt aut ignorantes. Quæ autem propria sunt alterutri, eorum alterum Bonum, alterum Malum est, sicut Tyrannis & Iustitia, quæ duæ res accidunt uni aut alteri, idque quia Iustitia perpetuò adhæret intelligentiâ præditis, & Tyrannis consequitur Ignorantes; quandoquidem impossibile est, ut antea diximus, accidere uni eidemque, uno eodemque temporis momento, res duas ad istum modum se habentes, itâ ut homo unus idemque eodem temporis momento sit dormiens & vigilans, utque sit sapiens & ignarus simul, aut aliud quid eorum quæ istâ ratione constant. Puto te, inquam, quod æquum est, as-

إِنَّمَا تَحْصُلُ مِنَ ٱلْأَفْعَالِ ٱلرَّدِيَّةِ وَحْدَهَا
لَكَانَتْ شَرًّا فَقَطْ لَكِنَّهَا تَحْدُثُ مِنَ ٱلصِّنْفَيْنِ
جَمِيعًا وَلِذَلِكَ قُلْنَا أَنَّهَا لَا خَيْرٌ وَلَا شَرٌّ
كَمَا أَنَّ ٱلنَّوْمَ وَٱلْيَقْظَةَ لَا خَيْرٌ وَلَا شَرٌّ وَكَذَلِكَ
ظَنِّي ٱلْمَشْيُ وَٱلْجُلُوسُ وَسَايِرُ مَا يَعْرِضُ
مِنَ ٱلْأُمُورِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِمَّنْ هُوَ عَاقِلُ
وَجَاهِلٌ فَأَمَّا مَا يَخُصُّ وَاحِدًا وَاحِدًا مِنْهُمَا
فَأَحَدُهُمَا خَيْرٌ وَٱلْآخَرُ شَرٌّ مِثْلَ ٱلْجَوْرِ
وَٱلْعَدْلِ وَهُمَا أَمْرَانِ يَعْرِضَانِ لِوَاحِدٍ وَاحِدٍ وَذَلِكَ
أَنَّ ٱلْعَدْلَ لَازِمٌ لِذَوِي ٱلْعَقْلِ وَٱلْجَوْرُ لَاحِقٌ
بِٱلْجُهَّالِ لِأَنَّهُ لَا يُمْكِنُ كَمَا قُلْنَا قَبْلُ أَنْ
يَعْرِضَ لِوَاحِدٍ بِعَيْنِهِ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ بِعَيْنِهَا أَمْرَانِ
يَجْرِيَانِ هَذَا ٱلْمَجْرَى مِثْلَ أَنْ يَكُونَ
ٱلْإِنْسَانُ ٱلْوَاحِدُ بِعَيْنِهِ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ نَايِمًا
يَقْظَانَ وَأَنْ يَكُونَ عَاقِلًا جَاهِلًا مَعًا أَوْ غَيْرَ
ذَلِكَ مِمَّا هُوَ فِي قِيَاسِهِ ✤ قَالَ قَابِسُ
أَظُنُّكَ

non oportet te dicere de opum ubertate, quæ à malo eſt, quod ſit Bonum aliquod. Tunc ego, hoc, inquam, conſequens & neceſſarium eſt ex hoc ſermone. Verùm, inquit porrò ille, Iuſtitia & Sapientia non contingunt nobis ex rebus malis, neque reddimur mali aut iniqui à rebus laudabilibus. Neque talis eſt indoles illarum, ut exiſtant ex his, neque harum, ut exiſtant ex illis. Etenim Opulentiam, Extenſionem famæ, Victoriam & hujuſmodi reliqua nihil impedit, quin adſint hominibus malis & iniquis. Itâque hinc conſtituitur, hæc & hiſce ſimilia eſſe neque Bona, neque Mala. Intelligentia autem atque Sapientia ſunt Bona tantummodò, & Ignorantia Malum eſt tantummodò. Iam perveniſti, quantum judico, inquam, ad hanc ſententiam, idque ſufficit; diſceſſit etiam à nobis dubitatio de eo, quòd hæ res ſint ab actionibus pravis. Utique iſtud multum eſt, inquit: ideoque diximus eſſe ea neque Bona, neque Mala. Et iſtud quia ſi evenirent ea ex ſolis actionibus

أَصْلًا فَلَيْسَ يَنْبَغِي أَنْ نَقُولَ فِي ٱلثَّرْوَةِ ٱلَّتِي تَكُونُ
مِنَ ٱلشَّرِّ أَنَّهَا خَيْرٌ * قَالَ قَابُسُ هٰذَا لَازِمٌ
وَاجِبٌ مِنْ هٰذَا ٱلْقَوْلِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ لٰكِنَّ
ٱلْعَدْلَ وَٱلْفَهْمَ لَيْسَا يَحْصُلَانِ لَنَا مِنْ أُمُورٍ رَدِيَّةٍ
وَلَا نَصِيرُ أَشْرَارًا ظَلَمَةً مِنْ أُمُورٍ مَحْمُودَةٍ وَلَيْسَ مِنْ
شَأْنِ تِلْكَ أَنْ تَكُونَ عَنْ هٰذِهِ وَلَا هٰذِهِ أَنْ
تَكُونَ عَنْ تِلْكَ فَإِنَّ ٱلْيَسَارَ وَبُعْدَ ٱلصَّوْتِ وَٱلظَّفَرَ
وَسَائِرَ مَا يَجْرِي هٰذَا ٱلْمَجْرَى لَيْسَ مَانِعٌ
يَمْنَعُ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِقَوْمٍ أَشْرَارٍ ظَلَمَةٍ فَيَجِبُ مِنْ
ذٰلِكَ أَنْ تَكُونَ هٰذِهِ وَأَشْبَاهُهَا لَا خَيْرًا وَلَا شَرًّا *
فَأَمَّا ٱلْفَهْمُ وَٱلْعَقْلُ فَهُمَا خَيْرٌ فَقَطْ وَٱلْجَهْلُ شَرٌّ فَقَطْ *
قَالَ قَابُسُ قَدْ أَتَيْتَ فِيمَا أَحْسَبُ عَلَى هٰذَا ٱلْمَعْنَى
وَٱكْتَفَيْ بِهِ وَزَالَ عَنَّا ٱلشَّكُّ فِي أَنَّ هٰذِهِ ٱلْأُمُورَ
تَكُونُ مِنْ أَفْعَالٍ رَدِيَّةٍ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ
إِنَّ ذٰلِكَ لَيَكُونُ كَثِيرًا وَلِذٰلِكَ قُلْنَا أَنَّهَا
لَيْسَتْ خَيْرًا وَلَا شَرًّا وَذٰلِكَ أَنَّهَا لَوْ كَانَتْ

إِنَّمَا

Summatim, inquit, magni has res omnes facere, tanquam Bona, aut ſpernere eas, tanquam Mala, præter rectam rationem eſt. Nam aliquando ex proſunt hominibus, & aliquando nocent illis. Et iſtud quia, ubi perſuaſi fuerint res eſſe præſtantes, perque eas homines fieri beatos, perſeverant juxta cum iis agere omnia, & itâ tranſeunt ad omnia illicita, adque perpetrandum res turpes. Parvi etiam, dum illæ comitantur, faciunt ea quæ contingere eis poſſunt injucunda, iterumque magni æſtimant quæ capiunt commoda ab illis, & ab æquitate deflectunt ſic ad Tyrannidem ac iniquitatem. Ubi autem perſuaſi fuerint id, quod conſequitur ex hiſce rebus, magnum quid eſſe, & quod aſſequuntur in iis bonum, exiguum eſſe atque vile, omittunt feſtinare ad iniquitatem. Quippè cùm eveniat eis, quicquid eſt iſtarũ rerũ, ob ignorantiam & paucitatem notitiæ ipſorum, quòd ſcil. Malum minimè producat Bonum aliquod, neq; Bonum producat Malum aliquod. Etenim divitiæ comparantur ut plurimum ex operibus malis atq; turpibus, qualia ſunt, Mendacium, Fraus, Furtũ, Spoliatio tẽplorum & aquariorum, & plerumq; ex iſtius modi quæ in ſe ſunt mala. Et quidem ſi Bonum nequaquam ex malo ſit,

εὐδαιμονεῖν, καὶ πάνθ' ἑτοιμῶς πράττουσιν ἕνεκα τούτων, καὶ τὰ ἀσεβέστατα δοκοῦντα εἶναι. ταῦτα δὲ πάσχουσιν διὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἄγνοιαν,

Reliqua Græcè non reperiuntur.

non

ايرقليبس وبالجملة تفضيل هذه الأمور كلها على
أنها خيرات أو رفضها على أنها شرور غير صواب
لأنها قد تنفع الناس وقد تضرهم وذلك أن الإنسان
اذا اعتقد أنها فاضلة وأن الناس بها يصيرون
سعدآء صيروا في جنبها على فعل كل شي فتجاوزوا
الي كل ما لا يحل والي ارتكاب الأمور القبيحة
ويستصغر في جنبها ما يناله من المكروه ويستعظم
ما يفيد منها فيتخطي بذلك الي الجور والظلم فاذا
اعتقد أن ما يلحق من هذه الأمور عظيم وما يناله
فيه من الخير يسير حقير أحجم عن التسرع الي الظلم
وانما يلحق أوليك ما يلحقهم من ذلك لجهلهم وقلة
معرفتهم بأن الشر لا ينتج خيرا والخير لا ينتج شرا فان
المال قد يستفاد كثيرا من أفعال ردية قبيحة مثل
الكذب والختل والسرقة ونبش المساجد
والسعايات وكثيرا من أمثال ذلك التي هي في
أنفسها ردية فان كان الخير لا يكون من الشر
أصلا

evadat vita eorum laudabilis. Non videmus, inquam ego, id eis profuisse. Si fiant, ecce! inquit, præditi virtute, non est quia acceptum id ferunt ab Opulentiâ; verùm à Disciplinâ. Istud, respondi, consentaneum est huic sermoni. Non est igitur, ecce! inquit, Opulentia Bonum aliquod, cum non prosit illi qui eâ fruitur, ut evadat virtute præstans, utque vita illius sit laudabilis. Utique id videmus, inquam. Quidam igitur homines, inquit, nullam utilitatem percipiunt, sive ex Opulentiâ, sive ex bonâ Valetudine, quando nesciunt rectam rationem in usu Sanitatis & Divitiarum. Sic apparet, inquam. Et quomodo, quærebat, appellet quis Bonum, quod non prodest unicuique? Haud quaquam, respondebam, id oportet appellari Bonum. Verùm, inquit, si aliquis usus fuerit Sanitate & Opulentiâ, prout oportet, convenit, atque dignum est, is laudabilis, ejusque vita jucunda erit. Sin usus iis fuerit ratione ab illis diversâ, vita ejus mala erit. Quàm rectus est sermo tuus, inquam!

λοὺς γε. οὐκοῦν οὐδὲν τούτοις ὁ πλοῦτος βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν καλῶς. οὐ φαίνεται. αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν. οὐκοῦν τὸ σπουδαίους εἶναι, οὐχ ὁ πλοῦτος ποιεῖ, ἀλλὰ ἡ Παιδεία. εἰκός γε. ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου οὐ ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν, εἴπερ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχουσιν αὐτὸν, εἰς τὸ βελτίους εἶναι; φαίνεται. οὔπως οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστωνται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι. δοκεῖ μοι. πῶς οὖν τοῦτο ἄν τις κρινεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ συμφέρει ὑπάρχειν; οὐδαμῶς. οὐκοῦν εἰ μέν τις ἐπίσταται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς καὶ ἐμπείρως, εὖ βιώσεται· εἰ δὲ μὴ, κακῶς; ἀληθέστατά μοι δοκεῖς τοῦτο λέγειν. καὶ τὸ σύνολον δὲ, τὸ τιμᾶν ταῦτα ὡς ἀγαθὰ ὄντα, ἢ ἀτιμάζειν ὡς κακὰ, τοῦτό ἐστι τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους καὶ βλάπτον, ὅταν τιμῶσί τι αὐτὰ. καὶ οἴονται διὰ τούτων μόνων

فِي أَنْ تَكُونَ عِيشَتُهُمْ مَحْمُودَةً * قَالَ قَابُسُ مَا نَرَاهُ نَفَعَهُمْ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ يَكُونُوا إِذًا ذَوِي فَضْلٍ لَيْسَ إِنَّمَا يَعْتَدُّونَهُ مِنَ ٱلْيَسَارِ بَلْ مِنَ ٱلْأَدَبِ * قَالَ قَابُسُ ذَلِكَ وَاجِبٌ عَنْ هَذَا ٱلْقَوْلِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَلَيْسَ ٱلْيَسَارُ إِذًا خَيْرًا مَا لَمْ يَنْفَعْ مَنْ كَانَ لَهُ فِي أَنْ يَصِيرَ فَاضِلًا وَتَكُونَ عِيشَتُهُ مَحْمُودَةً * قَالَ قَابُسُ أَنَّا لَنَرَى ذَلِكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَبَعْضُ ٱلنَّاسِ لَيْسَ يَنْتَفِعُونَ لَا بِٱلْيَسَارِ وَلَا بِٱلصِّحَّةِ مَتَى لَمْ يَكُونُوا يَعْلَمُونَ ٱلصَّوَابَ فِي ٱسْتِعْمَالِ ٱلصِّحَّةِ وَٱلْيَسَارِ * قَالَ قَابُسُ هَكَذَا يَتَبَيَّنُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ وَكَيْفَ يُسَمِّي ٱلْإِنْسَانُ خَيْرًا مَا لَيْسَ بِنَافِعٍ لِكُلِّ أَحَدٍ * قَالَ قَابُسُ مَا يَنْبَغِي أَنْ يُسَمَّي خَيْرًا أَصْلًا * قَالَ إِيرَقْلِيسُ لَكِنْ إِنِ ٱسْتَعْمَلَ ٱلْإِنْسَانُ ٱلصِّحَّةَ وَٱلْيَسَارَ عَلَي مَا يَنْبَغِي وَيَجِبُ وَيَسْتَحِقُّ كَانَ مَحْمُودًا وَكَانَتْ عِيشَتُهُ مَرْضِيَّةً وَإِنِ ٱسْتَعْمَلَهَا عَلَي خِلَافِ ذَلِكَ كَانَتْ عِيشَتُهُ رَدِيَّةً * قَالَ قَابُسُ مَا أَصَحَّ قَوْلَكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ

iniucunditate affectus, num conveniat eum mori conditione pulcrâ, quæ respondeat fortitudini? Ego quidem, respondi, tale quid eligerem. Secundum rationem igitur hujus sermonis, inquit; ecce, non est mors mala: Sed mors, quæ turpis est conditionis, refertur ad malum. Et istud, quia ais esse mortem conditionis pulcræ præter mortem conditionis turpis. Res ita se habet, inquam. Annon, inquit, procedit res ad hunc modum in statu vitæ circa Sanitatem & Ægritudinem? Etenim frequenter id accidit aliquem esse sanum & simul quoque difficultate laborare, si fuerit temperies aëris mala: Esse etiam ægrotum, & simul quoque lætè vivere. Verum, inquam, dixisti. Age igitur, inquit, perscrutemur nunc Opulentiam & consideremus eam ad hunc modum. Annon vides multos eorum qui divites sunt, nisi quod infeliciter vivant atque injucundè? Per Deum, inquam, jurando sanctè! non equidem desino videre hujusmodi multos. Itaque minimè, inquit, prodest his opulentia sua, ut

ζῶσι καλῶς κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὅπερ ἐστὶ κακόν· ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν. ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσι, καὶ τοῖς καλῶς, οὐκ ἂν εἴη οὔτε ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν, οὔτε κακόν. ὥσπερ οὐδὲ τὸ τέμνειν, καὶ καίειν, ἐν τοῖς ἀῤῥωστοῦσίν ἐστι νοσερὸν καὶ ὑγιεινόν. οὐκοῦν οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ζῆν ἐστί ταῦτα. σὺ τοίνυν οὕτω θεώρησον, πότερον ἂν βούλοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν καλῶς καὶ ἀνδρείως; ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς· οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κακόν ἐστιν, εἴπερ αἱρετώτερόν ἐστι πολλάκις τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν; ἐστὶ ταῦτα. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν, καὶ νοσεῖν. πολλάκις γὰρ οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅταν ἡ περίστασις τοιαύτη. ἀληθῆ λέγεις. ἄγε δὴ, σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως, εἴγε θεωρεῖν ἐστιν ὡς πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν ὑπάρχοντά τινι πλοῦτον, κακῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ ἀθλίως. νὴ Δία πολ-

مُكْرُوهٍ هَلْ يَجِبُ أَنْ يَمُوتَ عَلَي حَالٍ جَمِيلَةٍ مَنْسُوبَةٍ إِلَي ٱلنَّجْدَةِ ﴿ قَالَ قَابُس أَمَّا أَنَا فَهَكَذَا أَخْتَارُ ﴿ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَعَلَي حَسَبِ هٰذَا ٱلْقَوْلِ إِذًا لَيْسَ ٱلْمَوْتُ بِشَرٍّ بَلِ ٱلْمَوْتُ عَلَي حَالٍ قَبِيحَةٍ مَنْسُوبٌ إِلَي ٱلشَّرِّ وَذٰلِكَ أَنَّكَ تَقُولُ أَنَّ ٱلْمَوْتَ عَلَي حَالٍ جَمِيلَةٍ غَيْرُ ٱلْمَوْتِ عَلَي حَالٍ قَبِيحَةٍ ﴿ قَالَ قَابُس ٱلْأَمْرُ كَذٰلِكَ ﴿ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَوَلَيْسَ يَجْرِي ٱلْأَمْرُ هٰذَا ٱلْمَجْرَي مِنْ حَالِ ٱلْحَيَاةِ فِي ٱلصِّحَّةِ وَٱلْمَرَضِ فَإِنَّ كَثِيرًا مَا يَعْرِضُ أَنْ يَكُونَ ٱلْإِنْسَانُ صَحِيحًا وَهُوَ فِي شِدَّةٍ إِذَا كَانَ مِزَاجُ ٱلْهَوَاءِ رَدِيًّا وَيَكُونُ مَرِيضًا وَهُوَ فِي رَخَاءٍ ﴿ قَالَ قَابُس حَقًّا قُلْتَ ﴿ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَلْنَبْحَثِ ٱلْآنَ عَنِ ٱلْيَسَارِ وَلْنَنْظُرْ فِيهِ عَلَي هٰذَا ٱلْوَجْهِ أَلَا تَرَي كَثِيرًا مِمَّنْ هُوَ مُوسِرٌ إِلَّا أَنَّهُ فِي شَقَاءٍ مِنْ عَيْشِهِ وَمَكْرُوهٍ ﴿ قَالَ قَابُس بِٱللّٰهِ يَمِينًا بَرَّةً أَنِّي لَا أَزَالُ أَرَي كَثِيرًا بِهٰذِهِ ٱلصِّفَةِ ﴿ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَلَمْ يَنْفَعْ هٰؤُلَاءِ يَسَارُهُمْ فِي

ad ea de quibus te interrogavero. Ego, inquam, id faciam. Si fuerit, inquit, hominum aliquis totâ vitâ suâ in adversâ fortunâ ac iniucũditate, an vita illius tuo judicio bona est illi? Minimè, inquam. Sed existimo malá illi esse: nullo enim modo dici potest eam esse illi bonam, cum sit iniucundus. Quoniam vita, prout ego existimo, mala est ei qui in vitâ suâ injucunditate afficitur: cui verò benè est, ejus vita bona quoque est. Sicut enim id quod utile existit & innoxium, laudabile quoque est ac expetendum; sic qui injucunditate afficitur, is utique vitam quoq; agit ad similitudinē hujus conditionis malam. Nonne jam dixisti, inquit, vitam non esse malam? Quoniam si vita ei, qui jucundè & deliciosè vivit, fuerit quoque mala, neque erit tunc bona, neque mala. Sicut enim morbus malus est ægroto; non autem sanitas: Sic etiam vita. Res itâ se habet, inquam, ut dixisti. Considera nunc, inquit: ubi fuerit aliquis in vitâ suâ

πλουτεῖν, τὸ εὐδοξεῖν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τούτοις παραπλήσια; ἢ πάλιν τὰ ἐναντία πῶς οὐκ ἔστι κακά; πάνυ γὰρ ἡμῖν παράδοξον καὶ ἄπιστον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. ἄγε τοίνυν πειρῶ, ἔφη, ἀποκρίνασθαι τὸ φαινόμενον, περὶ ὧν ἄν σε ἐρωτῶ. ἀλλὰ ποιήσω τοῦτο, ἔφην ἐγώ. πότερον οὖν κἂν κακῶς τις ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ; οὔ μοι δοκεῖ, ἀλλὰ κακὸν, ἔφην ἐγώ. πῶς οὖν ἀγαθόν ἐστι τὸ ζῆν; ἔφη, εἴπερ τούτῳ ἐστὶ κακόν; ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι, τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν. καὶ κακὸν ἄρα λέγεις τὸ ζῆν καὶ ἀγαθὸν εἶναι; ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθάνως λέγε. ἀδύνατον γὰρ, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ κακὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι. οὕτω μὲν γὰρ καὶ ὠφέλιμον καὶ βλαβερὸν ἂν εἴη, καὶ αἱρετὸν καὶ φευκτὸν ἅμα ἀεί. ἀπίθανον μέν. ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ᾧ ἂν ὑπάρχοι, κακόν τι ὑπάρχει αὐτῷ, κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ἐστιν; ἀλλ' οὐ τὸ αὐτὸ, ἔφη, ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῆν. ἢ οὔ σοι φαίνεται; ἀμέλει οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. τὸ τοίνυν ζῆν οὐ κακόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ ἦν κακὸν, τοῖς

ٱلآنَ عَمَّا أَسْئَلُكَ عَنْهُ ۞ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ أَنَا أَفْعَلُ ذَلِكَ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ كَانَ إِنْسَانٌ مِنَ ٱلنَّاسِ طُولَ حَيَاتِهِ فِي شَقَاءٍ وَمَكْرُوهٍ فَحَيَاتُهُ عِنْدَكَ خَيْرٌ لَهُ ۞ قَالَ قَابُسُ لَا بَلْ أَحْسِبُهَا شَرًّا لَهُ فَإِنَّهُ لَا سَبِيلَ إِلَي أَنْ يُقَالَ أَنَّهَا خَيْرٌ لَهُ وَهُوَ فِي مَكْرُوهٍ وَٱلْحَيَاةُ فِيمَا أَحْسِبُ إِنَّمَا تَكُونُ رَدِيَّةً لِمَنْ كَانَ فِي حَيَاتِهِ فِي مَكْرُوهٍ فَأَمَّا مَنْ كَانَ فِي خَيْرٍ فَحَيَاتُهُ خَيْرٌ لَهُ فَكَمَا أَنَّ مَا كَانَ نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ فَهُوَ مَحْمُودٌ مُؤْثَرٌ وَكَذَلِكَ مَنْ كَانَ فِي مَكْرُوهٍ فَإِنَّ ٱلْحَيَاةَ لَهُ فِي مِثْلِ هَذِهِ ٱلْحَالِ رَدِيَّةٌ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَوَلَيْسَ قَدْ قُلْتَ أَنَّ ٱلْحَيَاةَ لَيْسَتْ شَرًّا لِأَنَّهُ إِنْ كَانَتِ ٱلْحَيَاةُ لِمَنْ كَانَ فِي خَيْرٍ وَرَفَاهِيَةٍ مِنَ ٱلْعَيْشِ أَيْضًا رَدِيَّةً لَمْ يَكُنْ هُنَاكَ خَيْرٌ وَلَا شَرٌّ فَكَمَا أَنَّ ٱلْمَرَضَ رَدِيٌّ لِلْمَرْضَي لَا ٱلصِّحَّةُ كَذَلِكَ ٱلْحَيَاةُ ۞ قَالَ قَابُسُ ٱلْأَمْرُ عَلَي مَا قُلْتَ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَٱنْظُرِ ٱلْآنَ إِذَا كَانَ ٱلْإِنْسَانُ فِي حَيَاتِهِ فِي مَكْرُوهٍ

atq; obediant eis qui Diſciplinam non habẽt, ſed quibus adſit Fraus. Ii utiq; quando huiuſmodi fortunâ utuntur, liberi evadunt neutiquã. Vos igitur quoq; , ô Peregrini, inſiſtite hãc viã, ac voſmetipſos in iis quę deſignavi multoperè exercitote, donec id fiat in vobis tãquam proprietas immutabilis. Etenim fieri nõ poteſt, hiſce ſemel, aut bis, aut ter auditis, ut cõtingat vobis, ſed oportet ut perſcrutemini id ſępiſſimè in vobiſmetipſis ac deinde exerceamini in eo, utq; firmiter perſuaſi ſitis id, quod pręterea eſt, ſuperfluum eſſe. Sin minùs, utilitatem nullam percipietis ex iis quæ audiviſtis hoc tempore. Faciemus, inquã, quod præcepiſti. Verùm explica nobis, quomodo contingat ea, quæ accipiunt homines à Fortunâ non eſſe Bona; [Quæ autem accipiunt ab Angelo, ea Bona ſunt reverâ.] ſicuti Opulentia, Elegantia vitæ cui multa nova accidunt, Multitudo filiorum, Potentia, Dominatus, Pulcritudo, Victoria, & quæ hiſce ſunt ſimilia. Edoce nos, quâ ratione hæc ſint Mala. Hoc utique unum eſt ex iis rebus quæ verificari neutiquam poſſunt, ſed eſt ſententia quaſi exorbitans à vero. Nunc igitur, inquit, reſponde mihi

εἰσι. πῶς, ἔφην, τοῦτο, ἐγώ; ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο, περιγραφοῦνται γε ἐπίστασθαι ἃ οὐκ οἴδασιν· ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι, πρὸς τὸ ὁρμᾷν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ αἱ Δόξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως. ὥστε οὐδὲν οὗτοι ἐκείνων βελτίους εἰσὶν, ἐὰν μὴ καὶ τούτοις συνῇ Μεταμέλεια, καὶ πεισθῶσιν ὅτι οὐ Παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ Ψευδοπαιδείαν, δι' ἣν ἀπατῶνται. οὕτω δὲ διακείμενοι, οὐκ ἄν ποτε σωθεῖεν. καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ξένοι, ἔφη, οὕτω ποιεῖτε, καὶ ἐνδιατρίβετε τοῖς λεγομένοις, μέχρις ἂν ἕξιν λαβεῖν· ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ διαλείπειν, τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθαι· εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν ὄφελος ἔσται ὧν νῦν ἀκούετε. ποιήσομεν. τοῦτο δὲ ἐξήγησαι, πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ, ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι παρὰ τῆς Τύχης; οἷον τὸ ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ

ad ea

تَوَانٍ وَيُطِيعُونَ مَنْ لَا أَدَبَ لَهُ بَلْ مَعَهُ مُغَالَطَةٌ فَإِنَّهُمْ إِذَا
صَارُوا فِي هٰذَا ٱلْجِنِّ لَمْ يَتَخَلَّصُوا أَصْلًا فَأَنْتُمْ أَيْضًا أَيُّهَا
ٱلْغُرَبَاءُ ٱلْزَمُوا هٰذِهِ ٱلسَّبِيلَ وَرَوِّضُوا أَنْفُسَكُمْ بِمَا
وَصَفْنَاهُ رِيَاضَةً كَثِيرَةً حَتَّى تَصِيرَ فِيكُمْ كَٱلسَّجِيَّةِ
لَا تَحُولُ فَإِنَّهُ لَيْسَ يُمْكِنُ مِنْ سَمَاعِ ذٰلِكَ مَرَّةً
أَوْ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلٰثًا أَنْ يَحْصُلَ لَكُمْ بَلْ يَنْبَغِي أَنْ
تَفْحَصُوهُ مِرَارًا كَثِيرَةً لِأَنْفُسِكُمْ ثُمَّ تَرْتَاضُوا بِهِ وَأَنْ
تَعْتَقِدُوا أَنَّ مَا سِوَاهُ فُضُولٌ وَإِلَّا لَمْ تَنْتَفِعُوا بِمَا سَمِعْتُمْ
فِي هٰذَا ٱلْوَقْتِ ❊ قَالَ قَابِسُ نَحْنُ نَفْعَلُ مَا أَمَرْتَ
بِهِ لٰكِنِ ٱشْرَحْ لَنَا كَيْفَ صَارَ مَا يَأْخُذُهُ ٱلنَّاسُ
مِنَ ٱلْبَخْتِ لَيْسَ بِخَيْرٍ وَمَا يَأْخُذُونَهُ مِنَ ٱلْمَلِكِ
فَهُوَ خَيْرٌ بِٱلصِّحَّةِ مِثْلَ ٱلْيَسَارِ وَحُسْنِ ٱلْأُحْدُوثَةِ
وَكَثْرَةِ ٱلْبَنِينَ وَٱلْقُدْرَةِ وَٱلسُّلْطَانِ وَٱلْجَمَالِ وَٱلظَّفَرِ وَمَا
أَشْبَهَ ذٰلِكَ عَرِّفْنَا مِنْ أَيِّ وَجْهٍ هٰذِهِ رَدِيَّةٌ فَإِنَّ هٰذَا
مِنَ ٱلْأُمُورِ ٱلَّتِي لَا يُصَدَّقُ بِهَا أَصْلًا بَلْ هُوَ رَأْيٌ
كَأَنَّهُ خَارِجٌ عَنِ ٱلْحَقِّ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَأَجِبْنِي
ٱلْآنَ

Etenim si aliquis exorsus à Mathematibus, deinde rectâ perrexerit postea versus Virtutes, is utique, prætérquã quòd nanciscitur Veram istam Disciplinam, haud percipit utilitatem ex illis. Multa sunt talia quę declarant hanc sententiã, eamq; abundè satis explicãt, quoniã in eâ est utilitas: Neq; difficulter agnoscetis vos quoque hãc sententiam Etenim ubi eã intellexeritis, utilitatẽ ex eâ capietis. Fortè etiã absq; his Mathematibus omnibus perspicietis rectã viam vestram, neq; impediet istud quicquã. Ante omnia, inquã, non capitur utilitas ex Mathematicarũ aliquâ ut evadant alii isti virtute præditi? Utilis ea est, respõdit, ubi invenerint, *** scilicet, quod inveniantur multi hujusmodi. Qualis est, quærebã, conditio horũ? Non cognoscitur, respõdit, ex hoc sermone, nisi quod perveniãt in septũ alterũ, & versentur in eo quasi transirent ad Disciplinã Veram. [Et optimum est, quãdo volunt esse sæpenumerò, ut sint] ubi venerint è septo primo, introeunt ad hos, ac similitudinem prætendunt virtutis eorum, nisi quod accedat hos quoque negligentia

χουσιν ἤτοι οἱ μαθηματικοὶ, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; πῶς μέλλουσι περιέχειν, ἐπειδὰν φαίνονται ἠπατημένοι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔτι κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας. οὐδὲν γὰρ κωλύει εἰδέναι μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι, καὶ φιλάργυρον, καὶ ἄδικον, καὶ προδότην, καὶ τὸ πέρας ἄφρονα. ἀμέλει πολλοὺς τοιούτους ἔστιν ἰδεῖν. πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν, ἔφη, εἰς τὸ βελτίους ἄνδρας γενέσθαι, ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων; οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ἀλλὰ τί ἐστιν, ἔφην ἐγὼ, τὸ αἴτιον; ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ διατρίβουσιν, ὥσπερ ἐγγίζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. καὶ τί τοῦτο ὠφελεῖ αὐτοὺς, ἔφην; ὅταν πολλάκις ἔστιν ἰδεῖν παραγιγνομένους ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου ἀπὸ τῆς Ἀκρασίας, καὶ τῆς ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον περίβολον, πρὸς τὴν Παιδείαν τὴν ἀληθινὴν, οἱ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν. ὥστε πῶς ἔτι προέχουσιν; ἄρα, ἢ ἀκινητότεροι, ἢ δυσμαθέστεροι

ٱلإنسانَ إن ٱبتدأ من ٱلتّعاليم ثمّ قصّ من بعدها نحو
ٱلفضايل فإنّه دون أن يحصل له ذلك ٱلأدب ٱلصّحيح
لا ينتفع به وكثيرًا ممّا يلخّص هذا ٱلمعنى ويشرحه
فضل شرح فيكون فيه منفعة ولا باس أن تعرفوا أنتم
أيضًا هذا ٱلمعني فإنّكم اذا وقفتم عليه ٱنتفعتم به
فعسأكم من دون هذه ٱلتّعاليم كلّها تبصرون رشدكم
ولا يمنع من ذلك مانع * قال قابس قبل كلّ شي
ليس ينتفع بشي من ٱلتّعاليم في أن يصير أوليك
ٱلآخرون ذوي فضيلة * قال ابرقليس هي تنفع
اذا وجدوا * * * * يعني أنّه يوجد كثيرًا بهذه
ٱلصّفة * قال قابس وكيف حال هؤلاء * قال
ايرقليس ليس يعلم من هذا ٱلقول الّا أنّهم صاروا
الي ٱلحظيرة ٱلأخرى فتصرّفوا فيها كأنّهم يصيرون
الي ٱلأدب ٱلحقيقيّ وٱلأجود متي أرادوا أن يكونوا
أكثر نظرًا أن يكونوا اذا جاوا من ٱلحظيرة ٱلأولي دخلوا
الي هؤلاء فٱمتثلوا فضيلتهم الّا أن يعتري هؤلاء أيضًا
نوان

interit peſſimo interitu. Hæc igitur, ô Hoſpes, eſt explicatio Ænigmatis noſtri. Quod ſi mavultis audire, quid de unoquoq; iſtorum ſit, id quidẽ minime invidebo, & ipſe declarabo id vobis. Quã benè dicis, inquam! Verùm quid iubet Angelus nos accipere de Diſciplinâ Mendaci? Res eas, reſpondit, de quibus opinio eſt, quod ſint Bonę. Quænã ſunt res iſtæ, inquã? Grãmatica, reſpõdit, Geodęſia, Arithmetica, Geometria, Muſica, & reliquæ ſcientiæ uſitatæ, quas vocarunt Antiqui Mathemata. Etenim ſunt pueris vi ſuâ ad inſtar frenorum compeſcentium, ideòque ii opus illis habent neceſſariò. In iſtis quidem rebus reliquis haud magna eſt utilitas: Oportet quidẽ eũ, qui cupit accedere Diſciplinã Veram, ſibi comparare has Sciẽtias ante omnia, non tamẽ ex eorũ ſunt numero, quibus opus eſt per ſe neceſſariò; ſed utiles eæ ſunt in adeundo iſtam Diſciplinam celeriter. In conciliatione autẽ virtutum, earumq; praxi, neutiquam ſunt tales quæ iuvent nos iſthûc.

μως. ταῦτ' ἐστὶν, ἃ προστάσσει τὸ Δαιμόνιον. ὅστις τοίνυν παρ' αὐτὰ τὶ ποιεῖ ἢ παρακούει, ἀπόλλυται κακὸς κακῶς. ὁ μὲν δὴ μῦθος, ὦ ξένοι, ὁ ἐν τῷ πίνακι, τοιοῦτος ἡμῖν ἐστιν. εἰ δὲ δεῖ τι προσπυθέσθαι περὶ ἑκάστου τούτων, οὐδεὶς φθόνος· ἐγὼ γὰρ ὑμῖν φράσω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἀλλὰ τί κελεύει αὐτοὺς τὸ Δαιμόνιον λαβεῖν παρὰ τῆς Ψευδοπαιδείας; ταῦθ' ἃ δοκεῖ εὔχρηστα εἶναι. ταῦτ' οὖν τίνα ἐστί; γράμματα, ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἃ καὶ Πλάτων φησὶν ὡσπερεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχειν τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περισπῶνται. πότερον δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν, εἰ μέλλοι τὶς ἥξειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, ἢ οὔ; ἀνάγκη μὲν οὐδεμία, ἔφη. χρήσιμα μέντοι ἐστί· πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλεται ταῦτα. οὐδὲν ἄρα λέγεις ταῦτα χρήσιμα εἶναι, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας; ἔστι γὰρ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι. ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κἀκεῖνά ἐστι. ὡς γὰρ δι' ἑρμηνέως συμβάλλομεν τὰ λεγόμενά ποτε, ὅμως μέντοι γε οὐκ ἄχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀκριβεστέραν ἔχειν, αὖ τι συνῆκα μὲν· οὕτω ἄνευ τούτων τῶν μαθημάτων οὐδὲν κωλύσει γενέσθαι. πότερον οὐδὲν προέ-

هُلْكَ شَرَّ هَلَاكٍ * فَهٰذَا أَيُّهَا ٱلْغَرِيبُ تَفْسِيرُ لُغْزِنَا *
وَإِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ تَسْمَعُوا مَا فِي شَيٍّ شَيٍّ مِنْ ذٰلِكَ
فَلَسْتُ أَبْخَلُ بِهِ وَأَنَا أَشْرَحُهُ لَكُمْ ٭ قَالَ قَابِسُ
مَا أَحْسَنَ مَا قُلْتَ لٰكِنْ مَاذَا يَامُرُ ٱلْمَلِكُ أَنْ
نَاخُذَ مِنَ ٱلْأَدَبِ ٱلْكَاذِبِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ ٱلْأُمُورُ
ٱلَّتِي تُظَنُّ أَنَّهَا خَيْرَاتٌ * قَالَ قَابِسُ وَمَا تِلْكَ
ٱلْأُمُورُ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ ٱلنَّحْوُ وَٱلْمِسَاحَةُ وَٱلْحِسَابُ
وَٱلْهَنْدَسَةُ وَٱلْمُوسِيقِي وَسَايِرُ ٱلْعُلُومِ ٱلْمُتَدَاوَلَةِ ٱلَّتِي
سَمَّاهَا ٱلْأَوَايِلُ ٱلتَّعَالِيمَ فَإِنَّهَا لِلصِّبْيَانِ فِي قُوَّتِهَا
تَجْرِي مَجْرَى ٱللُّجُمِ ٱلْكَاظِمَةِ وَلِذٰلِكَ يَحْتَاجُونَ
إِلَيْهَا ضَرُورَةً وَأَمَّا تِلْكَ ٱلْأُمُورُ ٱلْبَاقِيَةُ فَلَيْسَ فِيهَا
كَبِيرُ نَفْعٍ فَيَنْبَغِي لِمَنْ أَرَادَ ٱلْوُصُولَ إِلَي ٱلْأَدَبِ
ٱلصَّحِيحِ أَنْ يَقْتَنِيَ هٰذِهِ ٱلْعُلُومَ قَبْلَ كُلِّ شَيٍّ وَلَيْسَتْ
مِمَّا يُحْتَاجُ إِلَيْهَا بِأَنْفُسِهَا ضَرُورَةً لٰكِنَّهَا نَافِعَةٌ فِي
ٱلْوُصُولِ إِلَي ذٰلِكَ ٱلْأَدَبِ بِسُرْعَةٍ فَأَمَّا فِي لُزُومِ ٱلْفَضَايِلِ
وَٱلْعَمَلِ بِهَا فَلَيْسَتْ مِمَّا يُعِينُنَا عَلَي ذٰلِكَ فَإِنَّ
ٱلْإِنْسَانَ

Angelus iubet ne fiduciã habeant permanétię eorũ, quæ prębet ipsis Fortuna: Admonet eos quoque hunc illius esse morem, videlicet, eripiendi subitò quod dat. Interdũ quidẽ largitur denuò duplum ejus quod dederat: interdũ verò recipit quod largita est, neq; dat imposterũ quicquã aliud unquã. Iubet quoq;, cùm illa dederit aliquid, ut properemus ad capiendũ illud, & ubi acceperimus, operam demus illi dispensando, rectèque collocando. Et ubi dederit nobis Disciplina quod suscipere aggressi sumus, ut capiamus illud gaudio affecti ob utilitatem illius, cùm simus securi de illius permanentiâ, quã nulla cõsectatur pænitẽtia; & quòd istis oporteat nos confidere. Pręcipit quoq; eis, ubi pervenerint ad istas mulieres, quarũ mentionẽ anteafecimus, scilicet ad Usurã voluptatũ, ut properemus discedere ab eis atq; omittere alicui earũ fidẽ habere ullã. Ubi etiam pervenerint ad Disciplinam, quæ Vera non est, ut incũbant in eam aliquo spacio temporis ac percipiant ex eâ quod elegerint: Nam id se habet ad modũ viæ singularis. Deinde transeant celeriter ad Disciplinam Verã. Et hoc quidẽ est quod præcipit iste Angelus, & quicunque transgreditur ista, nec morem iis gerit,

καὶ ταχέως πάλιν δοῦναι πολλαπλάσια· αὖθις δὲ ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ προϋπάρχοντα. ἃ γοῦν διδῷ, κελεύει λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ δόσιν. ποίαν ταύτην, ἔφην ἐγώ; τὴν λήψονται παρὰ τῆς Παιδείας, ἣν διασωθῶσιν ἐκεῖ. αὕτη οὖν τίς ἐστιν; ἡ ἀληθὴς Ἐπιστήμη, ἔφη, τῶν συμφερόντων, καὶ ἀσφαλὴς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ ἀμετάβλητος. φεύγειν οὖν κελεύει συντόμως πρὸς ταύτην. καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκείνας, ἃς καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι Ἀκρασία καὶ Ἡδυπάθεια καλοῦνται, καὶ ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲ ταύταις μηδὲν, ἕως ἂν πρὸς τὴν Ψευδοπαιδείαν ἀφίκωνται. κελεύει οὖν αὐτοὺς χρόνον τινὰ ἐνδιατρῖψαι, καὶ λαβεῖν, ὅ, τι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἐφόδιον· εἶτα ἐντεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν συντό-

يَامُرُ ٱلْمَلَكُ أَلَّا يَعْتَمِدُوا عَلَي بَقَآءِ مَا يُغِيدُهُمُ ٱلْبَخْتُ وَيُذَكِّرُهُمْ أَنَّ هٰذَا مَذْهَبُهُ أَعْنِي ٱرْتِجَاعَ مَا يُعْطِيهِ بِسُرْعَةٍ وَرُبَّمَا أَعْطَي مِنَ ٱلرَّاسِ أَضْعَافَ مَا كَانَ أَعْطَي وَرُبَّمَا أَخَذَ مَا أَعْطَي وَلَمْ يُعْطِ بَعْدُ شَيًّا أَخَرَ أَبَدًا وَيَامُرُ اِذَا أَعْطَانَا شَيًا أَنْ نُبَادِرَ اِلَي أَخْذِهِ فَاِذَا أَخَذْنَاهُ وَٱشْتَغَلْنَا بِاِنْفَاقِهِ وَوَضْعِهِ مَوَاضِعَهُ وَاِذَا أَعْطَانَا ٱلْأَدَبُ شَيًا شَارَعْنَا اِلَي قَبُولِهِ وَأَخَذْنَاهُ مَسْرُورِينَ بِعَايِدَتِهِ لِأَنَّا وَاثِقُونَ بِبَقَايِهِ لَا يُلْحَقُ عَلَيْهِ نَدَمٌ وَعَلَي ذٰلِكَ يَنْبَغِي أَنْ نُعَوِّلَ وَيَامُرُهُمْ اِذَا صَارُوا اِلَي أُولَيِكَ ٱلنِّسَآءِ ٱللَّوَاتِي ذَكَرْنَاهُنَّ مِنْ قَبْلُ أَعْنِي ٱلتَّمَتُّعَ بِٱللَّذَّاتِ أَنْ نُبَادِرَ بِٱلْاِنْصِرَافِ عَنْهُنَّ وَتَرْكِ ٱلثِّقَةِ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ أَصْلًا وَاِذَا صَارُوا اِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلَّذِي لَيْسَ بِحَقٍّ أَقَامُوا عَلَيْهِ مُدَّةً مِنَ ٱلزَّمَانِ وَنَالُوا مِنْهُ مَا يُحِبُّونَ لِأَنَّهُ بِمَنْزِلَةِ طَرِيقٍ شَاقٍّ ثُمَّ يَنْتَقِلُونَ بِسُرْعَةٍ اِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلْحَقِيقِي فَهٰذَا مَا يَامُرُ بِهِ ذٰلِكَ ٱلْمَلَكُ وَمَنْ تَجَاوَزَ ذٰلِكَ وَلَمْ يَقْبَلْهُ هَلَكَ .

ejusque permanentiâ subnixus. Et istud quia illa diu non differt redire, & removere illud ab eo cui dedit, illudque dare alteri. Hæc enim est indoles ejus atque consuetudo ejus: Ideòque jubet nos inquirere rationem, quâ digni simus qui accipiamus donum. Sicuti id dicis, quidnam est, inquam? Quod nimirùm, inquit, dicat ille, non oportere nos lætitiâ affici, ubi donaverit nos Fortuna, neque tristitiâ, ubi reversa nos spoliaverit, neque etiam vituperare aut laudare eam: Siquidem non fuerat quicquam eorum, quæ agit, recto modo ac consilio. Sed quicquid largitur, utique largitur illud inexploratâ ratione, nullo discrimine habito aut emolumento, ut dixi antea. Iubet quoque iste Angelus ne efferamur iis quæ nobis impertitur, aut simus instar ejus qui invitatus ad nuptiale epulum, in eoque cohonestatus oblatione cimelii prætiosioris, veluti odoramenti aut alîus, quia putat id sibi donum esse, lætitiâ idcircò afficitur, donec receptis iterũ ac sublatis illis instrumentis indignatus sit, quasi eriperetur sibi quod suum fuisset, absque ut consideret atque agnoscat id, quod ei subministratum fuit de rebus istis, habere se utiq; ad modũ ejus quod accipitur, itemque repetitur, ut ejus præsentatione honestetur alius. Ideoque Angelus

μήτε χαίρειν, ὅταν διδῷ, μήτε ἀθυμεῖν, ὅταν ἀφέληται, καὶ μήτε ψέγειν αὐτὴν, μήτε ἐπαινεῖν. οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισμοῦ, ἀλλ' εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε πάντα, ὥσπερ πρότερον ὑμῖν ἔλεξα. διὰ τοῦτο οὖν τὸ Δαιμόνιον κελεύει μὴ θαυμάζειν, ὅ,τι ἂν πράττῃ αὕτη, μηδὲ γίγνεσθαι ὁμοίους τοῖς κακοῖς τραπεζίταις. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν μὲν λάβωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαίρουσι, καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι· ὅταν δὲ ἀπαιτῶνται, ἀγανακτοῦσι, καὶ δεινὰ οἴονται πεπονθέναι, οὐ μνημονεύοντες, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέματα, ἐφ' ᾧ οὐδὲν κωλύειν τὸν θέμενον πάλιν κομίσασθαι. ὡσαύτως τοίνυν κελεύει ἔχειν τὸ Δαιμόνιον, καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν. καὶ μνημονεύειν, ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ Τύχη, ὥστε ἃ δέδωκεν ἀφελέσθαι,

وَيُعْتَمَدُ عَلَيْهِ وَعَلَى بَقَايِهِ وَذَلِكَ أَنَّهَا لَا تَلْبَثُ أَنْ تَعُودَ
فَتَنْزِعَهُ مِمَّنْ أَعْطَتْهُ وَتُعْطِيَهُ لِغَيْرِهِ فَإِنَّ هَذِهِ سَجِيَّتُهَا
وَعَادَتُهَا وَلِذَلِكَ يَأْمُرُ أَنْ نَطْلُبَ سَبَبًا نَكُونُ بِهِ
مُسْتَحِقِّينَ لِقَبُولِ ٱلْحِبَاءِ ✽ قَالَ قَابِسُ كَأَنَّكَ
تَقُولُ مَاذَا ✽ قَالَ إِيرَقْلِيبِسُ إِنَّهُ يَقُولُ لَا يَنْبَغِي
أَنْ نُسَرَّ إِذَا أَعْطَانَا ٱلْبَخْتُ وَلَا أَنْ نَغْتَمَّ إِذَا عَادَ
فَسَلَبَنَا وَلَا نَذُمَّهُ وَلَا نَحْمَدَهُ إِنْ كَانَ لَيْسَ شَيْءٌ مِمَّا
يَفْعَلُهُ بِقَصْدٍ وَتَعَمُّدٍ بَلْ كُلُّ مَا يَأْتِيهِ فَإِنَّمَا يَأْتِيهِ
جُزَافًا مِنْ غَيْرِ تَمْيِيزٍ وَلَا تَحْصِيلٍ كَمَا قُلْتُ مِنْ قَبْلُ
وَيَأْمُرُ ذَلِكَ ٱلْمَلَكُ أَلَّا نَعْجَبَ بِمَا يُفِيدُنَاهُ فَنَكُونُ
بِمَنْزِلَةِ مَنْ دُعِيَ إِلَى وَلِيمَةٍ فَأُتْحِفَ فِيهَا بِتُحْفَةٍ نَفِيسَةٍ
مِثْلِ شَمَّامَةٍ أَوْ غَيْرِهَا فَظَنَّهُ أَنَّهَا حِبَاءٌ لَهُ يُسَرُّ بِهَا
حَتَّى إِذَا ٱرْتُجِعَتْ مِنْهُ وَرُفِعَتْ تِلْكَ ٱلْآلَاتُ تَسَخَّطَ
كَأَنَّهُ قَدْ أُخِذَ مِنْهُ مَا كَانَ لَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُفَكِّرَ
فَيَعْلَمَ أَنَّ مَا دُفِعَ إِلَيْهِ مِنْ ذَلِكَ إِنَّمَا جَرَى
مَجْرَى مَا يُؤْخَذُ وَيُسْتَرَدُّ لِيُتْحَفَ بِهِ غَيْرُهُ وَلِذَلِكَ
يَأْمُرُ

veram. Sed suo sunt loco, & quoties adduxêre aliquos, reversæ deinde protendunt capita sua, ut inducant alios, adinstar navicularum, quç, ubi evacuatæ fuerint ab onere suo, revertuntur ut deferant aliud. Quàm optimum est, inquam, quod dixti de hoc: estque talis opinio mea. Verùm doce nos simul cum iis quæ designasti, quidnam præcipiat iste, cujus fecisti mentionem, Angelus iis qui ingrediuntur hunc Mundum? Iubet eos, inquit, solutos esse metu suo, neque formidare adversa, uti etiam præcipio vobis ego. Etenim enarrabo vobis negotium universum atque explicabo illud, neque finam aliquid de illo. Optimè jam fecisti, inquam. Extendit tùm manum suam Hercules, ac ostendit nobis Mulierem, dicens. Videsne hanc Mulierem de quâ opinio habetur eam esse cæcam? Est autem ea quam antea quoque monstravi vobis atque dixi vocari Fortunam. Sic est per vitam meam, inquam. Angelus, inquit, præcipit ne confidamus iis quæ largitur nobis hæc: neque posse fieri ut id quod accipitur ab illâ tale sit, quo possit aliquis confidere, esseq; eo,

λους ἄξουσαι. ὥσπερ αἱ νῆες τὰ φορτία ἐξελόμεναι πάλιν ἀνακάμπτουσιν, καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζονται. ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην, ἐξηγῆσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ἡμῖν δεδήλωκας, τί προστάττει τὸ Δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν; Θαρρεῖν, ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαρρεῖτε· πάντα γὰρ ἐξηγήσομαι, καὶ οὐδὲν παραλείψω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα πάλιν, ὁρᾶτε, ἔφη, τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύλου ἑστάναι, ἣν καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπον, ὅτι Τύχη καλεῖται; ὁρῶμεν. ταύτῃ κελεύει, ἔφη, μὴ πιστεύειν, καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν, μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν, ὅ,τι ἂν παρ' αὐτῆς λάβῃ τις, μηδὲ ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι, καὶ ἑτέρῳ διδόναι· πολλάκις γὰρ τοῦτο εἴωθε ποιεῖν. καὶ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν κελεύει πρὸς τὰς αὐτῆς δόσεις ἥττους γίγνεσθαι, καὶ

ٱلْيَقِينِ لَكِنْ هُنَّ بِمَوْضِعِهِنَّ وَكُلَّمَا أَتَيْنَ بِقَوْمٍ
عُدْنَ فَطَأْطَأْنَ رُؤُوسَهُنَّ لِيَحْتَمِلْنَ غَيْرَهُمْ مِثْلَ
ٱلسُّفُنِ ٱلَّتِي إِذَا فُرِّغَتْ مِنْ حِمْلِهَا عَادَتْ لِتَحْمِلَ
غَيْرَهُ ※ قَالَ قَابُسُ مَا أَحْسَنَ مَا قُلْتَ فِي هَذَا
هُوَ هَكَذَا ظَنِّي وَلَكِنْ عَرِّفْنَا مَعَ مَا وَصَفْتَهُ مَاذَا
يَأْمُرُ ذَلِكَ ٱلْمَلَكُ ٱلَّذِي كُنْتَ ذَكَرْتَهُ مَنْ يَدْخُلُ
هَذَا ٱلْعَالَمَ ※ قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَأْمُرُهُمْ أَنْ يُفْرِخُوا
مِنْ رَوْعِهِمْ وَلَا يَنْكُلُوا كَمَا أَمَرَكُمْ أَنَا فَإِنِّي
أَقْتَصُّ لَكُمُ ٱلْأَمْرَ كُلَّهُ وَأَشْرَحُهُ وَلَا أَدَعُ شَيْئًا مِنْهُ ※
قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ أَحْسَنْتَ ※ ثُمَّ مَدَّ يَدَهُ
إِيرَقْلِيسُ وَأَشَارَ لَنَا إِلَى ٱمْرَأَةٍ وَقَالَ أَمَا تَرَى
تِلْكَ ٱلْمَرْأَةَ ٱلَّتِي يُظَنُّ أَنَّهَا عَمْيَاءُ وَهِيَ ٱلَّتِي كُنْتُ
مِنْ قَبْلُ أَيْضًا قَدْ أَرَيْتُكُمْ إِيَّاهَا وَقُلْتُ لَكُمْ أَنَّهَا
تُسَمَّى ٱلْبَخْتَ ※ قَالَ قَابُسُ لَعَمْرِي ※ قَالَ
إِيرَقْلِيسُ فَٱلْمَلَكُ يَأْمُرُ أَلَّا تَثِقَ بِمَا تُعْطِينَا هَذِهِ وَلَا
يُعْتَمَلَ عَلَى أَنَّ مَا يُؤْخَذُ مِنْهَا مِمَّا يُوثَقُ بِهِ

وَيُعْتَمَدُ

ignominiâ notare Disciplinam ejusque sectatores, atq; enarrare mala eorū: Quippe ajunt eos miseros ac sollicitudine suspensos esse: & recedere ab hujusmodi vitâ deliciarum plenâ, in quâ nos sumus, atque vitam vivere malam studendo Bonis, quæ minimè consequuntur. Quid, inquam, intelligunt per Bona? Veluti Contumaciam, inquit, ac Licentiam animi ad concupiscentias. Hæ duæ enim duces sunt reliquorum, & plurima pars hominum appellat ea Bona, & opinatur ea esse Bona. Alteræ deinde mulieres, quærebam, quæ illinc veniunt tanquam si essent hilares ac ridentes, quænam sunt, & quo nomine innotescunt? Opiniones sunt, inquit, deducentes ad Disciplinam, & proclinârunt jam capita sua invitando eos qui accedunt ipsas, lætumque ferunt nuncium, quod ii quos adduxêre, adepti jam sint Beatitudinem. An igitur, quæsivi tum, mulieres hæ non intus eunt donec perveniant ad ipsasmet virtutes? Ad quæ ille respondit, veniam roga Dominum tuum: nequit enim Opinio ac conjectura pervenire ad Cognitionem veram.

ἄθλιοί εἰσι, καὶ κακοδαίμονες, οἱ τὸν βίον τὸν παρ' αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν. ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν Ἀσωτίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, ὡς εἴποι αὖ τις ἐπὶ κεφαλαίου. τὸ γὰρ εὐωχεῖσθαι βοσκημάτων τρόπον, ἀπόλαυσιν μεγίστων ἀγαθῶν ἡγοῦνται εἶναι. αἱ δὲ ἕτεραι γυναῖκες αἱ ἐκεῖθεν παραγινόμεναι, ἱλαραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται; Δόξαι, ἔφη. καὶ ἀναγαγοῦσαι πρὸς τὴν Παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς Ἀρετὰς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσι· καὶ ἀναγγέλλωσιν, ὅτι εὐδαίμονες ἤδη γεγόνασιν, οὓς τότε ἀπήγαγον. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, αὗται εἴσω πρὸς τὰς Ἀρετὰς εἰσπορεύονται; ἔφη, οὔ. οὐ γὰρ θέμις Δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῇ Παιδείᾳ παραδιδόασιν αὐτούς. εἶτα ὅταν ἡ Παιδεία παραλάβῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν ἄλ-

ذَمِّ ٱلْأَدَبِ وَأَهْلِهِ وَذِكْرِ مَسَاوِيهِمْ لِأَنَّهُمْ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ
أَشْقِيَاءُ مُذْنِبُونَ فَهُمْ يُفَارِقُونَ مِثْلَ هٰذَا ٱلْعَيْشِ
ٱلرَّغِدِ ٱلَّذِي نَحْنُ فِيهِ وَيَعِيشُونَ عَيْشَ سُوءٍ
طَلَبًا لِلْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَا يَنَالُونَهَا ٭ قَالَ قَابُسُ وَمَاذَا
يَعْنُونَ بِٱلْخَيْرَاتِ ٭ قَالَ ايرَقْلِيسُ مِثْلَ ٱلْبَذَخِ وَإِبَاحَةِ
ٱلنَّفْسِ لِلشَّهَوَاتِ فَإِنَّ هَاتَيْنِ مُقَدَّمَتَانِ عَلَى ٱلْبَاقِيَةِ
وَأَكْثَرُ ٱلنَّاسِ يُسَمِّيهَا خَيْرَاتٍ وَيَظُنُّهَا خَيْرَاتٍ ٭
قَالَ قَابُسُ فَٱلنِّسَاءُ ٱلْأُخَرُ ٱللَّوَاتِي يَأْتِينَ مِنْ هُنَاكَ
كَأَنَّهُنَّ مُسْتَبْشِرَاتٌ ضَاحِكَاتٌ مَنْ هُنَّ وَبِمَاذَا
يُعْرَفْنَ ٭ قَالَ ايرَقْلِيسُ هُنَّ ٱلظُّنُونُ ٱلْمُؤَدِّيَةُ
إِلَى ٱلْأَدَبِ وَقَدْ طَأْطَأْنَ رُؤُوسَهُنَّ ٱسْتِمْتَاعًا لِمَنْ
يَأْتِيهِنَّ وَهُنَّ مُسْتَبْشِرَاتٌ لِأَنَّ مَنْ أَتَيْنَ بِهِمْ قَدْ
حَصَلَتْ لَهُمُ ٱلسَّعَادَةُ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ أَفَهٰؤُلَاءِ
ٱلنِّسَاءُ لَا يُدْخِلْنَ حَتَّى يَصِلْنَ إِلَى ٱلْفَضَايِلِ
أَنْفُسِهَا ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ ٱسْتَغْفِرْ رَبَّكَ فَإِنَّهُ لَا يَجُوزُ
أَنْ يَكُونَ ٱلظَّنُّ وَٱلْحِسْبَانُ يَصِلُ إِلَى مَعْرِفَةِ
ٱلْيَقِينِ

Aliqui verò non ſunt coronati, & quaſi mœrore affecti ac perculſi adeò ut capita illorum ad pedes pertingant. Vides autem illos tanquam ſi fracti eſſent animo ob cauſam aliquam, à quâ jam inceſſerit eos mœſtitia. Coronati quidem, inquit, ſunt qui jam pervenerunt ad Diſciplinam, ſuntque ob hanc cauſam exhilarati, læti ac gaudio perfuſi per id quod perceperunt de utilitate illius. Non contingit eis mœror neque deſperatio, reſque eorum procedunt ex diſpoſitione ipſorum rectè. Qui verò non ſunt coronati, quia non cognoſcunt diſciplinam, ideò capita ipſorum ſunt demiſſa, & ſtatus ipſorum malus eſt. Infelices autem ſunt quia longè abſceſſerunt, neque aſcenderunt ad Diſciplinam ac Coercitionem animi, ideòq; perplexi vagantur abſque intellectu. Hæ autem, inquam, Mulieres, quę adſunt illis, quales ſunt? Mœrores, reſpondit, Luctus, Dolores, Anguſtia pectoris, Opiniones & Inſcitia. Aiſne, inquam, hæcce mala omnia his evenire?

δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρίφθαι, κατέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινων; οἱ μὲν ἐστεφανωμένοι, σεσωσμένοι εἰσὶ πρὸς τὴν Παιδείαν, καὶ εὐφραίνονται τετυχηκότες αὐτῆς· οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς Παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. οἱ δὲ ἀποδεδειλιακότες, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ πλανῶνται ἀνοδία. αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μετ' αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται; Λῦπαι, ἔφη, καὶ Οδύναι, καὶ Αθυμίαι, καὶ Αδοξίαι, καὶ Αγνοιαι. πάντα κακὰ λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. νὴ δία πάντα, ἔφη, ἀκολουθοῦσιν· ὅταν δὲ οὗτοι παραγένωνται εἰς τὸν πρῶτον περίβολον πρὸς τὴν Ηδυπάθειαν, καὶ τὴν Ακρασίαν, οὐχὶ αὑτοὺς αἰτιῶνται, ἀλλ' εὐθὺς κακῶς λέγουσι καὶ τὴν Παιδείαν, καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας, ὡς ταλαίπωροι καὶ

Itâ eſt per Deum, inquit, utiq; eveniunt eis. Ubi autē pervenerint in ſeptū primū, in quo Faſtus eſt ac Licentia, incipiunt

 igno-

وبعض غير متوّج وكأنّهم مهمومون مضطربون حتّي
أنّ أروسهم تلحق أرجلهم فتلقاهم كأنّهم مكتيبون
بسبب من الأسباب قد اعتراهم منه غمّ ❊ قال
إيرقليس أمّا المتوّجون فهم الّذين قد وصلوا
الي الأدب فهم بهذا السّبب مسرورون فرحون
مغتبطون بما أفادوه من الإنتفاع به لا تلحقهم
غمّ ولا قنوط وأمورهم جارية في تدبيرهم علي السّنن ❊
وأمّا غير المتوّجين فلأنّهم لم يعرفوا الأدب
فرووسهم منكّسة وحالهم سيّئة وهم في شقاء لأنّهم
جبنوا فلم يرتقوا الي الأدب وظلف النّفس ولذلك
صاروا تايهين بلا عقل ❊ قال قابس فهولاء النّساء
اللّواتي معهم من هنّ ❊ قال إيرقليس الغموم والهموم
والآلام وضيق الصّدر والظّنون والجهل ❊ قال قابس
أتقول أنّ هذه الشّرور كلّها تلحق هولاء ❊
قال إيرقليس إي واللّه إنّها لتلحقهم فإذا وصلوا الي
الحظيرة الأولي الّتي فيها البذخ والإباحة أخذوا في

ذمّ

custoditus ab omnibus lateribus suis ad instar cochleæ, quam circumdat concha quæ protegit eam. Et ubicunque elegerit vitam ducere, vita ejus utique erit pulcherrima. Quicumque etiam cum eo consueverit, acceptum habebit atque amplectetur eum, eoque gaudebit quemadmodum ægrotus Medico. Ab illis igitur, inquam, mulieribus quas descripsisti, nonne metuit ut contingat sibi quod ingratum sit? Fieri haud potest, respondit, ut metuat ab illis. Devicit jam omnes, estque constitutus eo loco quo vincetur neutiquam. Nec lædit eum Opinio, neque mœror, neq; Metus inopiæ, neque Amor opulentiæ, neque quicquam omninò de reliquis Malis. Etenim factûs jam est Dominus superior illis omnibus: Sicuti Viperarii præhendunt manibus suis serpentes, qui tamen non lædunt illos, cùm penes ipsos sit quod resistat veneno eorum ac adversetur actioni ejus. Omninò planum, inquam, est quod dicis, & apud me verisimillimum. Verùm etiā doce me quinā illi sint, quos videmus quasi descendere de isto colle, & aliqui illorum coronati sunt, & apparent quasi exhilarati:

κηται, πάντα καλῶς βιώσεται μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὑποδέξονται γὰρ αὐτὸν ἀσμένως πάντες, καθάπερ τὸν ἰατρὸν οἱ πάσχοντες. πότερον οὖν κἀκείνας τὰς γυναῖκας, ἃς ἔφης θηρία εἶναι, οὐκ ἔτι φοβεῖται, μή τι πάθῃ ὑπ᾽ αὐτῶν; οὐδέν, οὐ μὴ διοχληθήσεται, οὔτε ὑπὸ Ὀδύνης, οὔτε ὑπὸ Λύπης, οὔτε ὑπ᾽ Ἀκρασίας, οὔτε ὑπὸ Φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ Πενίας, οὔτε ὑπ᾽ ἄλλου κακοῦ οὐδενός. ἁπάντων γὰρ κυριεύει, καὶ ἐπάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων, καθάπερ οἱ ἐχιοδῆκται. τὰ γὰρ θηρία δήπου πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους οὐ λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τούτου. καὶ τοῦτον οὐδὲν λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ᾽ ἔτι τοῦτό μοι εἰπέ, τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκοῦντες ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ παραγίγνεσθαι; καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐστεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν εὐφροσύνης τινός. οἱ

Aliqui

مَحْرُوسٌ مِنْ جَمِيعِ جَوَانِبِهِ بِمَنْزِلَةِ ٱلْحَلَزُونِ ٱلَّذِي
يُطِيفُ بِهِ ٱلصَّدَفُ ٱلَّذِي يُجِنُّهُ وَحَيْثُ مَا أَحَبَّ أَنْ
يَعِيشَ فَإِنَّ عَيْشَهُ يَكُونُ أَجْمَلَ عَيْشٍ وَكُلُّ مَنْ
عَاشَرَهُ يَقْبَلُهُ وَيَتَمَسَّكُ بِهِ وَيَرْتَاحُ لَهُ كَمَا يَرْتَاحُ
ٱلْمَرِيضُ إِلَى ٱلطَّبِيبِ * قَالَ قَابُسُ فَأُولَئِكَ ٱلنِّسَاءُ
ٱللَّوَاتِي وَصَفْتَهُنَّ لَا يُخَافُ أَنْ يَنَالَهُ مِنْهُنَّ مَا
يَكْرَهُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ مَا عَسَى أَنْ يُخَافَ
مِنْهُنَّ وَقَدْ غَلَبَهُنَّ جَمِيعًا فَصَارَ بِحَيْثُ لَا يُغْلَبُ عَلَيْهِ
أَصْلًا فَيُوذِيهِ لَا ٱلظَّنُّ وَلَا ٱلْغَمُّ وَلَا خَوْفُ ٱلْفَقْرِ وَلَا حُبُّ
ٱلثَّرْوَةِ وَلَا شَيْءٌ أَصْلًا مِنْ سَائِرِ ٱلشُّرُورِ لِأَنَّهُ قَدْ صَارَ
سَيِّدًا مُسْتَعْلِيًا عَلَيْهَا كُلِّهَا كَمَا أَنَّ ٱلْحَوَّائِينَ
يُمْسِكُونَ بِأَيْدِيهِمِ ٱلْأَفَاعِيَ فَلَا تَضُرُّهُمْ لِمَا مَعَهُمْ
مِمَّا يُقَاوِمُ سَمَّهَا وَيُضَادُّ فِعْلَهُ * قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ
مَا أَحْذَقَ مَا تَقُولُ وَأَشْبَهَهُ عِنْدِي وَلَكِنْ أَعْلِمْنِي مَنْ
هَؤُلَاءِ ٱلَّذِينَ تَرَاهُمْ كَأَنَّهُمْ يَنْحَدِرُونَ مِنْ ذَلِكَ
ٱلتَّلِّ وَبَعْضُهُمْ مُتَوَّجٌ وَيَتَبَيَّنُ كَأَنَّهُمْ مَسْرُورُونَ
وَبَعْضُ

Sed inhærent totâ vitâ ærumnæ & iniquis actionibus, quoad ducunt illam. Istud utique contingit eis, quia non rectè ineunt viam, quæ ducat eos ad Beatitudinem, sicut oportet. Itâ est, inquam ego: Verùm quâ ratione dixisti, quod hunc Beatum, cujus laudasti negotium, deducant virtutes ad locum pristinum, unde venerat, quasi is non nosset locum optimè? Nonnè, respondit ille, dixi vobis eum haud novisse quicquam eorum, quæ ibi essent, cognitione verâ? Opinando utique de iis opinabatur, putabatque id, quod minimè bonum erat, Bonum esse, & quod malum non erat, Malum esse. Et idcircò fuit conditio ejus prava, sicut est conditio ejus qui minimè visu concipit ea quæ ibi sunt. Postquam verò accesserit ei notitia, certaque scientia atque intellectus, fueritque his illustrata mens ejus, desinit ejus cæcitas & fit, ecce! spectator ejus, quæ hîc apparet ei, infelicitatis illorum.

δυνάσθαι τὴν ἐνθάδε ὁδὸν εὑρεῖν· ἐπιλάθοιτο γὰρ τὸ παρὰ τοῦ δαιμονίου πρόσταγμα. ὀρθῶς μοι δοκεῖς λέγειν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ἀπορῶ, διὰ τί ἀπικνοῦσιν αὐτῷ τὸν τόπον ἐκεῖνον αἱ Ἀρεταὶ, ὅθεν ἧκει τὸ πρότερον; οὐκ ἀκριβῶς ᾔδει, οὐδ' ἠπίστατο, ἔφη, οὐδὲν τῶν ἐκεῖ, ἀλλ' ἐνεδοίαζε, καὶ διὰ τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον, ὃν δὴ ἐπεπώκει, τὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ, ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακὰ, κακά. διὸ καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκεῖ διατρίβοντες. νῦν δὲ ἀπειληφὼς τὴν ἐπιστήμην τῶν συμφερόντων, αὐτός τε καλῶς ζῇ, καὶ τούτους θεωρεῖ ὡς κακῶς πράσσουσιν. ἐπειδὰν οὖν θεωρήσῃ πάντα, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ὅπου ἂν βούληται, ἔφη· πανταχοῦ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥσπερ τὸ κωρύκιον ἄντρον ἔχοντι, καὶ πανταχοῦ, οὗ ἂν ἀφί-

Quid verò agit, quæsivi porrò, ubi viderit hasce res omnes? Conversatur, inquit, quemadmodum vult, & abit quô vult, idque quia fortitudo ac fiducia circumdant eum, estque custo-

بَلْ يَمْكُثُوا عُمْرَهُمْ كُلَّهُ فِي ٱلْعِيَاثِ وَنُجْلبط مَا عَاشُوا وَإِنَّمَا يَلْحَقُهُمْ ذَلِكَ لِأَنَّهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ٱلطَّرِيقَ ٱلَّذِي يُؤَدِّيهِمْ إِلَي ٱلسَّعَادَةِ كَمَا يَنْبَغِي ٭ قَالَ قَابُسُ نَعَمْ فَمِنْ أَيِّ جِهَةٍ قُلْتَ أَنَّ هَذَا ٱلسَّعِيدَ ٱلَّذِي أَحْمَدَتْ أَمْرَهُ تَقُودُهُ ٱلْفَضَايِلُ إِلَي ٱلْمَوْضِعِ ٱلْقَدِيمِ ٱلَّذِي جَاءَ مِنْهُ كَأَنَّهُ لَمْ يَعْرِفِ ٱلْمَوْضِعَ جَيِّدًا ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ لَيْسَ مَا قُلْتُ لَكُمْ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُ شَيًّا مِمَّا هُنَاكَ مَعْرِفَةً صَحِيحَةً وَإِنَّمَا كَانَ يَظُنُّهَا ظَنًّا فَكَانَ يَظُنُّ بِمَا لَيْسَ بِخَيْرٍ أَنَّهُ خَيْرٌ وَمَا لَيْسَ بِشَرٍّ أَنَّهُ شَرٌّ وَلِذَلِكَ كَانَتْ حَالُهُ حَالًا رَدِيَّةً كَحَالِ مَنْ لَا يُبْصِرُ مَا هُنَاكَ فَلَمَّا حَصَلَتْ لَهُ ٱلْمَعْرِفَةُ وَٱلْيَقِينُ وَٱلْعَقْلُ وَٱسْتَضَاءَ بِذَلِكَ فَهْمُهُ زَالَ عَمَاهُ فَصَارَ إِذَا رَأَى مَا هَاهُنَا تَبَيَّنَ لَهُ شَقَاؤُهُمْ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ فَمَاذَا يَصْنَعُ إِذَا شَاهَدَ هَذِهِ ٱلْأُمُورَ كُلَّهَا ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَتَصَرَّفُ كَيْفَ شَاءَ وَيَذْهَبُ حَيْثُ شَاءَ وَذَلِكَ أَنَّ ٱلثِّقَةَ وَٱلْأَمْنَ يُطِيفَانِ بِهِ وَهُوَ مَحْرُوسٌ

bonum est hoc factum! inquam; & quàm magnifica est hæc victoria! Sed abs te quæro simul etiam ut narres mihi, quæ sit vis coronæ, quâ memorasti Beatitudinem coronare, indeque fieri eum qui coronatur felicem, beatum, egregiè fortunatum, qui congregaverit jam virtutes omnes, easque complexus sit. Et ubi coronatus fuerit, quid facit & quònam flectitur iter eius? Hæ utique virtutes, respondit, quæ apud eum conjunctæ sunt, deducunt eum usque dum veniat ad illum locum, unde hûc pervenerat, eique ostendunt statum eorum qui ibi versantur, quænam inibi sit miseria, quæ vitæ difficultas atq; angustia in hoc mundo, & quàm malè tractentur ab hostibus qui bello prosequuntur illos ac oppugnant. Abducuntur autem ab eis, alii quidem à Fastu & Aviditate: alii verò ab Opum studio. Alii itẽ abducuntur à Vanitate, alii ab Amore multũ studendi inanibus. Alii deniq; abducuntur à diversis aliis cruciatibus animi multifariis: Neq; possunt ob hanc causam seipsos exolvere vinculis harum rerum, ut liberi ac soluti sint ab iis, atq; pergant itâ ad Beatitudinem:

στεφανοῦσθαι αὐτόν; εὐδαιμονική, ὦ νεανίσκε. ὁ γὰρ στεφανωθεὶς ταύτῃ τῇ δυνάμει, εὐδαίμων γίνεται, καὶ μακάριος, καὶ οὐκ ἔχει ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέγεις. ὅταν δὲ στεφανωθῇ, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ἄγουσιν αὐτὸν ὑπολαβοῦσαι αἱ Ἀρεταὶ πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἦλθε πρότερον, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγοῦσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶνται καὶ ἄγονται καταικεκρατημένοι, ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων· οἱ μὲν ὑπ' Ἀκρασίας, οἱ δὲ ὑπ' Ἀλαζονείας, οἱ δὲ ὑπὸ Φιλαργυρίας, οἱ δὲ ὑπὸ Κενοδοξίας, ἕτεροι δὲ ὑφ' ἑτέρων κακῶν, ἐξ ὧν οὐ δύνανται ἐκλῦσαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν, οἷς δέδενται, ὥστε σωθῆναι, καὶ ἀφικέσθαι ὧδε· ἀλλὰ ταράττονται διὰ παντὸς τοῦ βίου. τοῦτο δὲ πάσχουσι, διὰ τὸ μὴ

أَحْسَنَ هٰذَا ٱلصَّنِيعَ وَمَا أَجَلَّ هٰذَا ٱلظَّفَرَ لٰكِنَّنِي
أَسْأَلُكَ مَعَ ذٰلِكَ أَنْ تُخْبِرَنِي مَا قُوَّةُ ٱلتَّاجِ ٱلَّذِي
ذَكَرْتَ أَنَّ ٱلسَّعَادَةَ تَتَوَّجُ بِهِ فَيَصِيرُ مَنْ تُوِّجَ سَعِيدًا
مَغْبُوطًا حَسَنَ ٱلْجَدِّ قَدْ حَازَ ٱلْفَضَايِلَ كُلَّهَا وَٱشْتَمَلَ
عَلَيْهَا وَإِذَا تُوِّجَ مَاذَا يَصْنَعُ وَإِلَى أَيْنَ يَكُونُ مَصِيرُهُ ❊
قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنَّ هٰذِهِ ٱلْفَضَايِلَ ٱلَّتِي ٱجْتَمَعَتْ لَهُ
يَقُودُهُ إِلَى أَنْ يَصِيرَ إِلَى ذٰلِكَ ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي جَاءَ
مِنْهُ إِلَى هَاهُنَا وَيُرِيهُ حَالَ مَنْ يَتَصَرَّفُ هُنَاكَ وَمَا
هُوَ فِيهِ مِنَ ٱلشَّقَاءِ وَنَكَدِ ٱلْحَيَاةِ وَضَنْكِ ٱلْمَعِيشَةِ فِي
هٰذَا ٱلْعَالَمِ وَمَا يُبْلَوْنَ بِهِ مِنَ ٱلْأَعْدَاءِ ٱلَّذِينَ
يُحَارِبُونَهُمْ وَيَغْزُونَهُمْ فَيَنْقَادُونَ لَهُمْ فَبَعْضٌ يَنْقَادُ لِلْبَذْخِ
وَٱلشَّرَهِ وَبَعْضٌ لِجَمْعِ ٱلْمَالِ وَبَعْضٌ يَنْقَادُ لِأَقْرَبِ بَاطِلٍ
وَبَعْضٌ لِمَحَبَّةِ ٱلتَّكَثُّرِ بِٱلْبَاطِلِ وَبَعْضٌ يَنْقَادُ لِغَيْرِ ذٰلِكَ
مِنْ آلَامِ ٱلنَّفْسِ ٱلْكَثِيرَةِ ٱلْفُنُونِ فَلَا يُمْكِنُهُمْ بِهٰذَا
ٱلسَّبَبِ أَنْ يَفُكُّوا أَنْفُسَهُمْ مِنَ ٱلْإِرْتِبَاطِ بِهٰذِهِ ٱلْأُمُورِ
حَتَّى يَتَخَلَّصُوا وَيَسْلَمُوا مِنْهَا فَيَصِيرُونَ إِلَى ٱلسَّعَادَةِ
بَلْ

Tunc rurſus quærebam: Ubi ergo venerit aliquis ad hanc manſionem, quid illa ei facit? Utique Beatitudo, reſpondit, coronat eum vi ſuâ; coronâ etiam reliquarum virtutum omnium, ſicut, qui in certamine vicit, coronâ triumphali coronatur. In quali certamine vicit, inquam? In maximo certamine, reſpondit ille; videlicet cùm opponendo ſeſe victoriam obtinuit adverſus immanes illas atque feras belluas, quæ antea ei dominabantur, eumque cruciabant & in ſervitutem mittebant, donec iverit nunc eas habere viles, inque ſervitutem aſſerere, prout egerant hæ cum ipſo olim. Tum ego, utique, inquam, cupio cognoſcere belluas haſce turpes, quas deſignas. Quale animalium eſt? Primum eorum, reſpondit, Ignorantia eſt, Socordia & Incuria. An neſcis has eſſe feras rapaces? Ita eſt, inquam, per vitam meam: Utique ſunt peſſimæ ac fędę. Deinde poſt has, inquit, eſt Mæſtitia, Inſanus amor, Opum cupido, Incontinentia, & reliquæ malorum ſpecies omnes. In eas imperium obtinet, neque eæ dominantur ipſi, ſicut fecerunt antea. Quàm

Ἀρεταὶ, ὥσπερ τοὺς νενικηκότας τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. καὶ ποίους ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτὸς, ἔφην ἐγώ; τοὺς μεγίστους, ἔφη· καὶ τὰ μέγιστα θηρία, ἃ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δοῦλον· ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέρριψεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ, ὥστε ἐκεῖνα νῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάνυ γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. πρῶτον μὲν, ἔφη, τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον. ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα εἶναι; καὶ πονηρά γε, ἔφην ἐγώ. εἶτα τὴν Λύπην, καὶ τὸν Ὀδυρμὸν, καὶ τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν κακίαν. πάντων τούτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖται, ὥσπερ τὸ πρότερον. ὢ καλῶν ἔργων, ἔφην ἐγὼ, καὶ καλλίστης νίκης. ἀλλ' ἐκεῖνο ἔτι μοι εἰπὲ, τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφάνου, ᾧ ἔφης

ٱلسَّعَادَةُ * قَالَ قَابُسُ فَإِذَا وَصَلَ ٱلْوَاصِلُ إِلَـــى هٰذِهِ ٱلْمَنْزِلَةِ فَأَيَّ شَيٍ تَعْمَـلُ بِهِ ؞ قَالَـــ إِيرَقْلِيـسُ إِنَّ ٱلسَّعَادَةَ تُتَوِّجُهُ بِقُوَّتِهَـا وَبِتَاجِ سَايِرِ ٱلْفَضَايِـلِ كُلِّهَـــا كَمَـا يُتَوَّجُ مَنْ غَلَبَ فِي ٱلْجِهَادِ بِتَاجِ ٱلظَّفَـرِ * قَالَ قَابُسُ وَفِي أَيِّ جِهَادٍ غَلَبَ * قَالَ إِيرَقْلِيـــسُ فِي أَعْظَـــمِ جِهَادٍ وَذٰلِكَ مُقَاوَمَتُهُ وَغَلَبَتُـهُ تِلْكَ ٱلْحَيَوَانَاتِ ٱلْعَظِيمَـــةَ ٱلسَّبُعِيَّةَ ٱلَّتِي كَـانَتْ مِنْ قَبْلُ تَقْهَرُهُ وَتُعَذِّبُـهُ وَتَسْتَعْبِدُهُ حَتَّى صَارَ ٱلْآنَ يَسْتَذِلُّهَـا وَيَسْتَخْدِمُهَـا كَمَـا كَـانَتْ هِيَ تَفْعَلُ بِـهِ فِيمَـا تَقَدَّمَ ؞ قَالَ قَابُسُ إِنِّي لَأُحِبُّ أَنْ أَعْرِفَ هٰذِهِ ٱلْحَيَوَانَاتِ ٱلْخَبِيثَةَ ٱلَّتِي تَصِفُ أَيَّ حَيَوَانٍ هُوَ ؞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَوَّلُهَـا ٱلْجَهْلُ وَٱلْغَفْلَةُ وَٱلسَّهْـــوُ * أَفَلَا تَعْلَمُ أَنَّ هٰذِهِ سِبَاعٌ ضَارِيَةٌ ؞ قَالَ قَابُسُ فَقُلْـتُ إِيْ لَعَمْرِي إِنَّهَـا لَشَرٌّ وَغَرٌّ * قَالَ إِيرَقْلِيـــسُ ثُـــمَّ مِـــنْ بَعْـدِ هٰذِهِ ٱلْحُزْنُ وَٱلْعِشْقُ وَحُبُّ ٱلْمَالِ وَٱلشَّرَفُ وَسَايِرُ أَصْنَافِ ٱلشَّرِّ كُلِّهَـا وَيَسْتَوْلِـــي عَلَيْهَـــا وَلَا تَقْهَرُهُ كَمَـــا كَـانَـتْ مِنْ قَبْلُ * قَالَ قَابُسُ مَـــا أَحْسَنَ

Alia vocatur Honestas. Alia vocatur Humilitas. Alia vocatur Liberalitas, & alia deniquè vocatur Recta vitæ institutio. Tum ego, quàm magna est, inquam, spes nostra de te, ô prædite virtutibus! Si nimirùm, inquit, vos cognoveritis omnia quæ audivistis ex me, atque operam dederitis utilitati inde capiendæ. Ad quæ ego, utique speramus, inquam, nos esse concepturos ista omnia. Ecce, inquit tum ille, continget per id liberos vos esse atque salvos. Deinde pergebat: Istæ autem, ubi eum præhenderint, deducunt eum ad matrem suam. Quænam est, inquam, Mater earum? Mater earum, respondit, Beatitudo est. Quid hæc est, inquam? Tum ille, nonne videtis, inquit, viam istam, quæ ducit ad fastigium illud? Ecce, inquam, video. Ibi est, inquit, urbicum cacumen istius septi. Nonnè etiam vides, quærebat rursus, ante portam Mulierem pulcram atque elegantem, insidentem throno sublimi, redimitam coronâ splendoris eximii, & cui inest venustas & majestas? Sic est, inquam: Utique eam video. Quænam autem est? Hæc est Beatitudo, respondit.

σαι, ἔφην ἔγωγε, ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν. ἐὰν συνῆτε, ἔφη, καὶ ἕξιν περιποιήσησθ' ὧν ἀκούετε. ἀλλὰ προσέξομεν ὡς μάλιστα, ἔφην ἔγωγε. τοιγαροῦν, ἔφη, σωθήσεσθε. ὅταν οὖν παραλάβωσιν αὐτὸν αὗται, ποῦ ἀπάγουσι; πρὸς τὴν μητέρα, ἔφη. αὕτη δὲ τίς ἐστιν; Εὐδαιμονία, ἔφη. ποία δ' ἐστὶν αὕτη; ὁρᾷς τὴν ὁδὸν ἐκείνην; τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀκρόπολις τῶν περιβόλων πάντων; ὁρῶ. οὐκοῦν ἐπὶ τοῦ προπυλαίου γυνὴ καθεστηκυῖα εὐειδής τις καθῆσθαι ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, κεκοσμημένη ἐλευθέρως, καὶ ἀπεριέργως, καὶ ἐστεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνυ καλῶς; ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ Εὐδαιμονία, ἔφη. ὅταν οὖν ὧδέ τις παραγένηται, τί ποιεῖ; στεφανοῖ αὐτόν, ἔφη, τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ἡ Εὐδαιμονία, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι

Tunc

وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلْكَرَمُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلتَّوَاضُعُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلسَّخَاءُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلْهُدَي * قَالَ قَابُسُ مَا أَعْظَمَ رَجَاءَنَا بِكَ أَيُّهَا ٱلْفَاضِلُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ أَنْتُمْ عَرَفْتُمْ جَمِيعَ مَا سَمِعْتُمُوهُ مِنِّي وَٱجْتَهَدْتُمْ فِي تَحْصِيلِهِ * قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي أَرْجُوا أَنْ نُحَصِّلَ ذَلِكَ أَجْمَعَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِذًا يَكُونُ لَكُمْ بِذَلِكَ ٱلنَّجَاةُ وَٱلسَّلَامَةُ * ثُمَّ قَالَ وَأُولَيِكَ إِذَا أَخَذْنَهُ أَدَّيْنَهُ إِلَي أُمِّهِنَّ * قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ وَمَنْ أُمُّهُنَّ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ أُمُّهُنَّ ٱلسَّعَادَةُ * فَقُلْتُ لَهُ وَمَا هَذِهِ * قَالَ أَمَا تَرَوْنَ إِلَي ذَلِكَ ٱلطَّرِيقِ ٱلَّذِي يُوصِلُ إِلَي ذَلِكَ ٱلنَّشْزِ * قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ هُوَذَا أَرَاهُ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ هُنَاكَ قُلَّةُ مَدِينَةٍ تِلْكَ ٱلْحَظِيرَةِ * قَالَ أَوَمَا تَرَي أَمَامَ ٱلْبَابِ ٱمْرَأَةً بَهِيَّةً جَمِيلَةً جَالِسَةً عَلَي كُرْسِيٍّ مُرْتَفِعٍ مُتَوَّجَةً بِتَاجٍ يَلْمَعُ فَاخِرٍ عَلَيْهِ بَهَاءٌ وَأُبَّهَةٌ * قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ بَلَي إِنِّي لَأَرَاهَا فَمَنْ هِيَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذِهِ هِيَ ٱلسَّعَادَةُ *

ab eo, Inſcitia eſt, & Incuria, quæ accidit ei à Socordiâ, & Amore arrogantiæ in rebus vanis, à Cupiditatibus, Voluptatibus perniciosis, Incontinentiâ, Cupidine opum & reliquis, quæ inerant ei non ità dudum in ſepto primo. Rectè, inquam. Ubi autem purus fuerit, quò eum ablegat? Introire eum facit, reſpondit ille, ut perducat eum ad notitiam ſuiipſius, ad intelligentiam item, atque ad reliquas virtutes. Quænam hæ ſunt, quærebam? Annon vides, inquit, intra portam gregem Mulierum excellenti pulchritudine & eleganti diſpoſitione, quarum apparatus atque forma ſimplex eſt, nec ſimilis formæ delicatarum. Sunt autem vultu quaſi ſerenô, ac hilares, nullatenus ſimiles rebus iis, quæ ſunt in aliarum mulierum ornatu vitiato. Perſuadeo mihi, inquam. Verùm quodnam eſt officium illarum? Tum ille, ea quidem, inquit, quæ præcedit illas, vocatur Cognitio intellectus: quoad reliquas autem, quæ hujus ſunt ſorores, una vocatur Puritas & Elegantia morum. Alia vocatur Fortitudo. Alia vocatur Iuſtitia.

δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρῃ πρῶτον, καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ πάντα, ὅσα ἔχων ἦλθε. ποῖα ταῦτα; τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον, ὃν ἐπεπώκει παρὰ τῆς Ἀπάτης, καὶ τὴν Ἀλαζονείαν, καὶ τὴν Ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ τὸν Θυμὸν, καὶ τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὧν ἀνεπλήσθη ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. ὅταν οὖν καθαρθῇ, ποῦ αὐτὸν ἀποστέλλει; ἔνδον, ἔφη, πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας Ἀρετάς. ποίας ταύτας; οὐχ ὁρᾷς, ἔφη, ἔσω τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν, αἳ εὐειδεῖς δοκοῦσιν εἶναι, καὶ εὔτακτοι, καὶ στολὴν ἀτρύφερον καὶ ἁπλῆν ἔχουσιν. ἔτι τε ὡς ἄπλαστοί εἰσι καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι ὥσπερ αἱ ἄλλαι; ὁρῶ, ἔφην. ἀλλὰ τίνες αὗται καλοῦνται; ἡ μὲν πρώτη Ἐπιστήμη, ἔφη, καλεῖται, αἱ δὲ ἄλλαι ταύτης ἀδελφαὶ, Ἀνδρεία, καὶ Δικαιοσύνη, Καλοκαγαθία, Σωφροσύνη, Εὐταξία, Ἐλευθερία, Ἐγκράτεια, Πραότης. ὦ κάλλι-

مِنْهُ هُوَ ٱلْجَهْلُ وَٱلسَّهْوُ ٱلَّذِي ٱعْتَرَاهُ مِنَ ٱلْغَفْلَةِ وَمَحَبَّةِ ٱلتَّكَبُّرِ بِٱلْبَاطِلِ وَٱلشَّهَوَاتِ وَٱللَّذَّاتِ ٱلْمُوبِقَةِ وَٱلسَّرَفِ وَحُبِّ ٱلْمَالِ وَسَايِرِ مَا كَانَ فِيهِ بِٱلْأَمْسِ فِي ٱلْحَظِيرَةِ ٱلْأُولَى ٭ قَالَ قَابُسُ نَعَمْ فَإِذَا نَعْنِي فَإِلَى أَيْنَ تُنْفِذُهُ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ تُدْخِلُهُ إِلَى دَاخِلٍ حَتَّى تُوصِلَهُ إِلَى ٱلْمَعْرِفَةِ نَفْسِهَا وَٱلْفَهْمِ وَسَايِرِ ٱلْفَضَايِلِ ٭ قَالَ قَابُسُ وَمَا هَذِهِ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَمَا تَرَى دَاخِلَ ٱلْبَابِ جَمَاعَةً مِنَ ٱلنِّسَاءِ فِي غَايَةِ ٱلْجَمَالِ وَحُسْنِ ٱلنِّظَامِ وَهَيْئَتُهُنَّ وَبِزَّتُهُنَّ سَاذَجَةٌ لَا تُشْبِهُ بِزَّةَ ذَوَاتِ ٱلتَّنَعُّمِ وَكَأَنَّهُنَّ بَاشَّاتٌ مُسْتَبْشِرَاتٌ لَا يُشْبِهْنَ شَيْئًا مِمَّا فِي غَيْرِهِنَّ مِنَ ٱلزِّينَةِ ٱلدَّغِلَةِ ٭ قَالَ قَابُسُ أَحْسَبُنِي وَلَكِنْ مَا صَنِيعُ هَؤُلَاءِ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَمَّا ٱلَّتِي تَقَدَّمَتْهُنَّ فَإِنَّهَا تُدْعَى مَعْرِفَةَ ٱلْعَقْلِ وَأَمَّا ٱلْبَاقِيَاتُ وَٱلْمُوَاخِيَاتُ لِهَذِهِ فَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلطَّهَارَةُ وَحُسْنُ ٱلْخُلُقِ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلنَّجْدَةُ وَوَاحِدَةٌ يُقَالُ لَهَا ٱلْعَدْلُ وَوَاحِدَةٌ

firmum efficitur, & quo innixus quis esse possit, neque decedit ei quicquam eorum, quæ illa præbet ei, neque immutatur in totâ vitâ suâ. Ei etiam comparat animositatem, vitæ religionem & intellectum. Quàm est magna, inquam, hæc donatio! Verùm cur consistit illa loco isto? Vt suscipiat, respondit, eum qui ad illam venit, eiq; bibendum det de medicinâ, in quâ virtus purificans, donec, ubi purgatus fuerit, eum tum sustollat atque deducat ad mansionem Virtutis. Dilucida, inquam, mihi quod dixisti. Non enim id intelligo. Si, inquit ille, avertas abs te amorem arrogantiæ ac jactantiæ, intelliges. An nescis, ubi æger adierit Medicum & post adventum hic eum curaverit, ubi etiam quàm optimè purgatus ab ęgritudine evaserit morbum, quo laboravit, tunc ab illo discedit Medicus, eumq; dimittit sanũ atq; salvũ? Sin verò non obediat Medico in iis, quæ jubet eum, negligit ille curã ejus, quę res deducit eum ad interitum. Hoc equidem novi, inquam. Quod verò, inquit, illa (*vid. Disciplina*) purgando aufert

τί δὲ ἕστηκεν ἐπὶ λίθου τετραγώνου αὕτη; σημεῖον, ἔφη, ὅτι ἀσφαλής τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτὴν ὁδός ἐστι τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι. καὶ τίνα ἐστὶν, ἃ δίδωσιν αὕτη; Θάρσος, καὶ Ἀφοβία, ἔφη ἐκεῖνος. ταῦτα δὲ τίνα ἐστὶν; ἐπιστήμη, ἔφη, τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. ἡράκλεις, ὡς καλὰ, ἔφην, τὰ δῶρα. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ἔξω τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕτως; ὅπως τοὺς παραγινομένους, ἔφη, θεραπεύῃ, καὶ ποτίζῃ τῇ Καθαρτικῇ δυνάμει, εἶθ' ὅταν καθαρθῶσιν, οὕτως αὐτοὺς εἰσάγῃ πρὸς τὰς Ἀρετάς. πῶς τοῦτο, ἔφην ἐγὼ; οὐ γὰρ συνίημι. ἀλλὰ συνήσεις, ἔφη. ὡς ἂν εἴ τις φιλοτίμως κάμνων ἐτύγχανε, πρὸς τὸν ἰατρὸν ἂν δήπου γινόμενος, πρότερον καθαρτικοῖς ἐξέβαλε πάντα τὰ νοσοποιοῦντα. εἶτα οὕτως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑγίειαν καθέστηκεν. εἰ δὲ μὴ ἐπείθετο οἷς ἐπέταττεν, εὐλόγως ἂν δήπου ἀπωσθεὶς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου. ταῦτα συνίημι, ἔφην ἐγώ. τὸν αὐτὸν τρόπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν Παιδείαν ὅταν τις παραγίγνηται, θεραπεύει αὐτὸν, καὶ ποτίζει τῇ ἑαυτῆς

مَا يُوثَقُ بِهِ وَيُعْتَمَدُ عَلَيْهِ وَلَا يَشِذُّ عَنْهُ مَا تُفِيدُهُ إِيَّاهُ
وَلَا يَتَغَيَّرُ طُولَ عُمْرِهِ وَتُكْسِبُهُ ٱلشَّجَاعَةَ وَٱلْعَفَافَ
وَٱلْفَهْمَ ۞ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ مَا أَعْظَمَ هٰذَا ٱلْحِبَآءَ
لٰكِنْ لِمَ وَقَفْتَ هٰذَا ٱلْمَوْقِفَ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
لِتَتَقَبَّلَ مَنْ يَصِلُ إِلَيْهَا وَتُسْقِيَهُ مِنَ ٱلدَّوَآءِ ٱلَّذِي
فِيهِ قُوَّةٌ مُنَقِّيَةٌ حَتَّى إِذَا نَقِيَ رَفَعَتْهُ حِينَئِذٍ فَأَوْصَلَتْهُ
إِلَى مَحَلِّ ٱلْفَضِيلَةِ ۞ قَالَ قَابُسُ أَبِنْ لِي مَا قُلْتَ
فَإِنِّي لَمْ أَفْهَمْهُ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِنْ صَرَفْتَ عَنْكَ
مَحَبَّةَ ٱلتَّكَبُّرِ وَٱلصَّلَفِ فَهِمْتَ ۞ أَلَا تَعْلَمُ أَنَّ
ٱلْمَرِيضَ إِذَا قَصَدَ ٱلطَّبِيبَ فَبَعْدَ وُصُولِهِ عَالَجَهُ فَإِذَا نَقِيَ
نَقَاءً جَيِّدًا مِنْ عِلَّتِهِ وَخَرَجَ مِنْ مَرَضِهِ ٱلَّذِي كَانَ
بِهِ حِينَئِذٍ يُفَارِقُهُ ٱلطَّبِيبُ وَيُخَلِّيهِ صَحِيحًا سَلِيمًا فَإِنْ
لَمْ يُطِعِ ٱلطَّبِيبَ فِيمَا يَأْمُرُهُ بِهِ تَوَانَى فِي عِلَاجِهِ
فَأَدَّاهُ ذٰلِكَ إِلَى ٱلتَّلَفِ ۞ قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ أَمَّا
هٰذَا فَإِنِّي أَعْلَمُهُ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَٱلَّذِي تَنَقَّى
مِنْهُ

dirigentes eum in viam facilem ac planam, quæ deducat ad illam, prout vides. Per vitam meam, inquam, ea utique est incessu facilis. Tum ille, ecce, inquit, vides ante istud pratum locū quendam, qui videtur esse pulcer, ad instar portus, itemque septum cui alia porta est? Ecce, inquam, video. Quid autem significat? Locus ille, inquit, est is qui dicitur Domicilium Beatorum, & in eo est habitaculum omnium qui felices sunt; ibique Felicitatis stabilis est mansio. Vtique cùm ità sit, inquam, quàm pulcerrimus est locus quem descripsisti. Nonne etiam, quærebat ille rursus, vides ad vestibulum Mulierem elegantem, moderatâ staturâ, insistentem lapidi quadrato, ornatam vestitu haudquaquam multo; & cum eâ mulieres duas alias, quæ, quasi essent filiæ ejus, similes ipsi videntur? Vtique video, inquam, quod dixti, per vitā meam. Quæ harum, inquit, media est, ea vocatur Disciplina. Aliæ deinde vocantur Persuasio, & veri, justique Professio Insistens autem lapidi quadrato ea est, quæ largitur de facultatibus suis, quod

λονται αὐτοὺς καὶ ἄγουσι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδόν, ὡς ἔστι καλή τε, καὶ ὁμαλή, καὶ εὐπόρευτος, καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁρᾷς. ἐμφαίνει, νὴ Δία. ὁρᾷς οὖν, ἔφη, καὶ ἔμπροσθε τοῦ ἄλσους ἐκείνου τόπον τινά, ὃς δοκεῖ καλός τε εἶναι, καὶ λειμωνοειδής, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον, καὶ πύλην ἑτέραν; ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; Εὐδαιμόνων οἰκητήριον, ἔφη. ὧδε γὰρ διατρίβουσιν αἱ Ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ Εὐδαιμονία. εἶεν, ἔφην ἐγώ, ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι. οὐκοῦν παρὰ τὴν πύλην ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι γυνή τίς ἐστι καλή, καὶ καθεστηκυῖα τὸ πρόσωπον. μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, στολὴν δ' ἔχουσα ἁπλῆν καὶ ἀκαλλώπιστον; ἕστηκε δὲ οὐκ ἐπὶ στρογγύλου λίθου, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου, ἀσφαλῶς κειμένου. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλαι δύο εἰσί, θυγατέρες τινὲς δοκοῦσιν εἶναι. ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. τούτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, Παιδεία ἐστίν. ἡ δέ, Ἀλήθεια. ἡ δὲ Πειθώ.

إلي ٱلأَدَب وَيُرْشِدُهُ إلي ٱلطَّرِيق ٱلسَّهْل ٱلجَدِد ٱلَّذِي يُؤَدِّي إلَيْهِ كَمَا تَرَي ❊ قَالَ قَابُس لَعَمْرِي إنَّهُ لَسَهْلٌ مَسْلُوكٌ ❊ قَالَ إيرَقْلِيس هُوَذَا تَرَي أَمَامَ ذَلِكَ ٱلْمَرْج مَوْضِعًا يُشْبِهُ أَنْ يَكُونَ حَسَنًا شِبْهَ ٱلْمِينَا وَحَظِيرَةٌ لَهَا بَابٌ آخَرُ ❊ قَالَ قَابُس هُوَذَا أَرَي فَعَلِّي مَا يَدُلُّ ❊ قَالَ إيرَقْلِيس ذَلِكَ ٱلْمَوْضِعُ ٱلَّذِي يُقَالُ لَهُ مَسْكَنُ ٱلسُّعَدَاءِ وَفِيهِ مَحَلُّ ٱلسُّعَدَاءِ كُلِّهِمْ وَٱلسَّعَادَةُ فِيهِ مُسْتَقَرُّهَا ❊ قَالَ قَابُس إنَّ ذَلِكَ [أَيْ هُوَ كَذَا] فَمَا أَحْسَنَ ٱلْمَوْضِعَ ٱلَّذِي وَصَفْتَهُ ❊ قَالَ إيرَقْلِيس أَوَمَا تَرَي عِنْدَ ٱلْمَدْخَل ٱمْرَأَةً جَمِيلَةً مُعْتَدِلَةَ ٱلْقَامَةِ وَاقِفَةً عَلَي حَجَرٍ مُرَبَّعٍ مُتَزَيِّنَةً بِلِبَاسٍ لَبْسَ بِٱلْكَثِيرِ وَمَعَهَا ٱمْرَأَتَانِ أُخْرَيَانِ كَأَنَّهُمَا بِنْتَاهَا تُشْبِهَانِهَا ❊ قَالَ قَابُس إنِّي لَأَرَي مَا قُلْتَ لَعَمْرِي ❊ قَالَ إيرَقْلِيس أَمَّا ٱلْوُسْطَي مِنْهُنَّ فَإنَّهَا تُعْرَفُ بِٱلأَدَبِ وَأَمَّا ٱلأُخْرَي فَتُعْرَفُ بِٱلْقَبُولِ وَٱلتَّصْدِيقِ بِٱلْحَقِّ وَأَمَّا ٱلْوَاقِفَةُ عَلَي ٱلْحَجَرِ ٱلْمُرَبَّعِ فَهِيَ ٱلَّتِي تُعْطِي مِنْ قِبَلِهَا مَا

Hæc igitur, addebat tùm ille, via est quæ ducit ad Disciplinam veram, & difficile quidem est eâ incedere. Similiter, ecce, vides supra collem illum Petrã magnam atque editam, quæ apparet quasi rotunda esset & rei alicui innixa. Eccam, inquã, video quoq;. Tum rursus, vides etiam, inquit, mulieres duas, insistẽtes petræ, sororum instar vultu ad invicem conversas atq; extendẽtes manus suas. Utiq; ambas video, inquã. Verùm quid significãt? Patientiam, respondit, significant ac Tolerantiam. Quid deinde, inquam, significat, quod ambæ extẽdant manus suas? Ambæ, inquit, per illud jubent animum confirmare eum, qui accedere ipsas volet, & hortãtur quasi eum, ut patiens sit, & ne intret eum pavor: Utpote intra breve tempus eum esse venturum in viam, quæ plana sit ac facilis. Ubi igitur, inquam ego, pervenerint ad illam petram, quo modo conscendunt eam? Ego enim non video viam aliquam ad ascendendum. Illę, inquit, procedunt antrorsum, & descendentes deinde adhærescunt ei qui ad locũ venit, eumq; ascendere faciunt. Posthæc donant eum robore, eique addunt animũ perveniendi ad Disciplinam, diri-

ἔφη, ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν
Παιδείαν, καὶ μάλα γε χαλεπὴ
προσιδεῖν. οὐκοῦν καὶ ἄνω γε περὶ
τὸν βουνὸν ὁρᾷς πέτραν μεγάλην,
καὶ ὑψηλὴν, κύκλῳ ἀπόκρημνον;
ὁρῶ, ἔφην. ὁρᾷς οὖν καὶ γυναῖκας
δύο ἑστηκυίας ἐπὶ τῆς πέτρας, λι-
παράς, καὶ εὐεκτούσας τῷ σώμα-
τι, καὶ ὡς ἐκτετάκασι τὰς χεῖρας
προθύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες
καλοῦνται, ἔφην, αὗται; ἡ μὲν
Ἐγκράτεια καλεῖται, ἔφη· ἡ δὲ,
Καρτερία. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί
οὖν τὰς χεῖρας ἐκτετάκασιν οὕτω
προθύμως; παρακαλοῦσιν, ἔ-
φη, τοὺς παραγινομένους ἐπὶ τὸν
τόπον, θαῤῥεῖν, καὶ μὴ ἀποδει-
λιᾷν, λέγουσαι, ὅτι βραχὺ ἔτι
δεῖ καρτερῆσαι αὐτοὺς. εἶτα ἥξ-
ουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. ὅταν οὖν
παραγένωνται ἐπὶ τὴν πέτραν,
πῶς ἀναβαίνουσιν; ὁρῶ γὰρ ὁδὸν
φέρουσαν οὐδεμίαν ἐπ' αὐτήν. αὗ-
ται ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ προσκα-
ταβαίνουσι, καὶ ἕλκουσιν αὐ-
τοὺς ἄνω πρὸς ἑαυτάς. εἶτα κε-
λεύουσιν αὐτοὺς διαναπαύσα-
σθαι, καὶ μετὰ μικρὸν διδόασιν
Ἰσχὺν καὶ Θάρσος, καὶ ἐπαγγελ-

قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَهَذَا هُوَ ٱلطَّرِيقُ ٱلْمُؤَدِّي إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ وَقَدْ تَصْعُبُ سُلُوكُهُ وَكَذَلِكَ هُوَذَا تَرَي فَوْقَ ذَلِكَ ٱلتَّلِّ صَخْرَةً عَظِيمَةً مُرْتَفِعَةً تَتَبَيَّنُ كَأَنَّهَا مُسْتَدِيرَةٌ مُسْنَدَةٌ إِلَي شَيٍ * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ هُوَذَا أَرَاهَا * قَالَ إِيرَقْلِيسُ وَتَرَي ٱمْرَأَتَيْنِ وَاقِفَتَيْنِ عَلَي ٱلصَّخْرَةِ كَأَنَّهُمَا أُخْتَانِ مُتَوَاجِهَتَانِ بَاسِطَتَانِ أَيْدِيهِمَا * قَالَ قَابِسُ إِنِّي لَأَرَاهُمَا فَعَلَي مَاذَا تَدُلَّانِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ تَدُلَّانِ عَلَي ٱلصَّبْرِ وَٱلْإِحْتِمَالِ * قَالَ فَعَلَي مَاذَا يَدُلُّ بَسْطُهُمَا أَيْدِيهِمَا * قَالَ إِيرَقْلِيسُ تُومِيَانِ بِذَلِكَ إِلَي تَقْوِيَةِ قُلُوبِ مَنْ يَقْصِدُهُمَا وَكَأَنَّهُمَا تُشِيرَانِ إِلَيْهِ بِأَنْ يَصْبِرَ وَلَا يَدْخُلُهُ رُعْبٌ فَإِنَّهُ عَمَّا قَلِيلٍ يَصِلُ إِلَي ٱلطَّرِيقِ وَهُوَ جَدُّ سَهْلٍ * قَالَ قَابِسُ فَإِذَا وَصَلُوا إِلَي تِلْكَ ٱلصَّخْرَةِ كَيْفَ يَصْعَدُونَ عَلَيْهَا فَإِنِّي لَسْتُ أَرَي طَرِيقًا لِلصُّعُودِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَسْبِقْنَ فَيَنْزِلْنَ وَيَتَعَلَّقْنَ بِمَنْ يُوَافِي ٱلْمَوْضِعَ وَيُصْعِدْنَهُ وَبَعْدَ ذَلِكَ يَمْنَحْنَهُ قُوَّةً وَيُشَجِّعْنَهُ عَلَي ٱلْوُصُولِ إِلَي

verſantur iſti in Ignorantiâ? Ita eſt, reſpondit ille, per Deum largitorem vitæ, utiq; ſunt tales, neq; liberantur ab illâ, neque à reliquis malis niſi ſi adeant Diſciplinam veram, bibantque illam vim, quæ repurgat ab iſtis. Ubi autem purificati fuerint, & abierit ab eis quicquid adfuit erroris, injuſtitiæ, ignorantiæ ac reliquorum malorum, quæ jam eos inceſſerunt, tum demum liberi evadunt atque ſalvi. Etenim ei, qui multam operam dat huic Diſciplinæ fallaci, mala omnia figurantur per Scientias, quæ procedunt modo allucinationis. Cuiuſmodi igitur, inquam, via deducit eum ad Diſciplinam veram? Ecce, inquit, deſcribam tibi. Vides ne ſuperiùs locum quendam, in quo nemo moratur: ſed qui ſolitudinis aut deſerti inſtar eſt? Eccum, inquam, video. Vides etiam, rurſus ait, portam anguſtam, & viam aliquam quæ ad eam ducit rectâ ſemitâ, quiq; eâ incedũt numero pauci quidam ſunt, ut quæ ſit ſerrata, aſpera ac ſaxoſa. Eccam, inquam, video, per vitam meam. Vides quoque poſt illam, inquit, collem excelſum, ad quē aſcenſus eſt arctus, acutus; cavus item, profundus, ac utroque ſuo latere abruptus. Eccum, inquã, video, per vitã meam.

ἀληθινὴν ὁδὸν, καὶ πίωσι τὴν τούτου καθαρκτικὴν δύναμιν· καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ πάνθ' ὅσα ἔχουσι, καὶ τὰς Δόξας, καὶ τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν Κακίαν. τότε αὖ οὕτω σωθήσονται. ὧδε δὲ μένοντες παρὰ τῇ Ψευδοπαιδείᾳ, οὐδέποτε ἀπολυθήσονται, οὐδὲ ἐλλείψει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων. ποία οὖν αὕτη ἡ ὁδός ἐστιν, ἡ φέρουσα ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν; ὁρᾷς, ἔφη, ἄνω τόπον τινὰ ἐκεῖνον, ὅπου οὐδεὶς ἐπικατοικεῖ, ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ. οὐκοῦν καὶ θύραν τινὰ μικρὰν, καὶ ὁδόν τινα πρὸ τῆς θύρας, ἥτις οὐ πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πορεύονται, ὥσπερ δυσανόδου τινὸς καὶ τραχείας καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης; καὶ μάλα, ἔφην. οὐκοῦν, καὶ βουνός τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις στενὴ πάνυ, καὶ κρημνοὺς ἔχουσα ἔνθεν κἀκεῖθεν βαθεῖς; ὁρῶ. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ ὁδὸς,

حصل هؤلاء إذا على الجهل * قال ايرقليبس نعم والله
معطي الحياة إنهم لكذلك ولا ينفكون من ذلك ولا
من ساير الشر دون أن يصيروا إلى الأدب الصحيح
ويتشربوا تلك القوة المنقية من ذلك فإذا تنقوا وتحسر
عنهم ما هم فيه من الغي والطغيان والجهل وساير ما
قد عراهم من الشر حينئذ تخلصوا سالمين فإن
المتشاغل بهذا الأدب المزور الشرور كلها مصورة
له بالعلوم التي تجري مجرى الغلط * قال قابس
فأي طريق يؤديه إلى الأدب الصحيح * قال ايرقليبس
هوذا أصف لك أما ترى فوق موضعا ليس فيه أحد
بل كأنه بر قفر * قال قابس فقلت له هوذا أراه *
قال ايرقليبس وترى بابا ضيقا وطريقا يؤدي إليه
بالجادة ومن يسلكه نفر يسير وكأنه نشز خشن
وعر * قال قابس هوذا أراه لعمري * قال ايرقليبس
وترى وراءه تلا شاهقا والمرتقى إليه ضيق حاد وجرف
عميق واه عن جانبيه * قال قابس هوذا أراه لعمري *
قال

qui ſunt intra ſeptum, & inclinarunt iam capita ſua, quidnam ſignificant? Iſti ſunt, reſpondit, amantes hujus Diſciplinæ, in errorem jam prolapſi. Opinantur autem ſe eſſe ſectatores Diſciplinæ veræ. Quibus nominibus, inquam, appellantur iſti? Iſtorum aliqui, inquit, appellantur Poetæ, aliqui Diſceptatores. Quidam nominantur Oratores, & quidam Κριτολόγοι ſive Critici. Alii etiam iſtorum vocantur Magiſtri concentus Muſici, alii Peripatetici, alii Ioculatores ſive Mimi, & ſic reliqui, qui ſimiles ſunt iſtis. Deinde Mulieres, inquam, ſibi invicem ſimiles, quæ veluti reſpiciunt ad illas, quarum ajebas Aviditatem eſſe ducem; reliquæ item, quæ iſtis adſunt, mulieres, quidnam ſignificant? An etiam in hunc locū veniunt? Ad quæ ille.Ità eſt, per Deum. Huc uſq; veniunt, niſi quod iſtud accidat aliquo ſaltē tempore, & non ſicuti fit in Septo altero. Quodnā, inquam, eſt inſtitutum iſtarum? Ineſt iſtis, reſpondit, jam quoque potus, quem acceperunt à Socordiâ. Iamne etiam, quærebam,

καὶ ἠπατημένοι, οἰόμενοι μετὰ τῆς ἀληθινῆς Παιδείας συνομιλεῖν. τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι; οἱ μὲν Ποιηταὶ, ἔφη, οἱ δὲ Ῥήτορες, οἱ δὲ Διαλεκτικοὶ, οἱ δὲ Μουσικοὶ, οἱ δὲ Ἀριθμητικοὶ, οἱ δὲ Γεωμέτραι, οἱ δὲ Ἀστρολόγοι, οἱ δὲ Ἡδονικοὶ, οἱ δὲ Περιπατητικοὶ, οἱ δὲ Κριτικοὶ, καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις εἰσὶ παραπλήσιοι., αἱ δὲ γυναῖκες ἐκεῖναι, αἱ δοκοῦσαι περιτρέχειν, ὅμοιαι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι τὴν Ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ μετ' αὐτῶν, τίνες εἰσίν; αὗται ἐκεῖναί εἰσιν, ἔφη. πότερον οὖν καὶ ὧδε εἰσπορεύονται; νὴ δία καὶ ὧδε· σπανίως δὲ, καὶ οὐχὶ ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. πότερον οὖν καὶ αἱ Δόξαι; ναὶ, ἔφη. ἔτι μὲν γὰρ καὶ ἐν τούτοις τὸ πόμα, ὃ ἔπιον παρὰ τῆς Ἀπάτης, καὶ ἡ Ἄγνοια μένει νὴ δία, καὶ μετ' αὐτῆς γε ἡ Ἀφροσύνη. καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν οὔθ' ἡ Δόξα, οὔθ' ἡ λοιπὴ Κακία, μέχρις ἂν ἀπογνόντες τῆς Ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν

ٱلَّذِينَ هُمْ دَاخِلَ ٱلْحَظِيرَةِ وَقَدْ نَكَسُوا رُؤُوسَهُمْ عَلَى مَاذَا يَدُلُّونَ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَؤُلَآءِ هُمُ ٱلْمُحِبُّونَ لِهٰذَا ٱلْأَدَبِ قَدْ غَلِطُوا فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُخَالِفُونَ لِلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ ٭ قَالَ قَابُسُ فَبِمَاذَا يُعْرَفُ هَؤُلَآءِ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَؤُلَآءِ بَعْضُهُمْ يُعْرَفُونَ بِٱلشُّعَرَآءِ وَبَعْضُهُمْ بِٱلْجَدَلِيِّينَ وَبَعْضُهُمْ يُسَمَّوْنَ ٱلْخُطَبَاءَ وَبَعْضُهُمْ يُسَمَّوْنَ ٱلْمُلَحِّنِينَ وَبَعْضُهُمْ يُسَمَّي أَصْحَابَ تَأْلِيفِ ٱلْغِنَآءِ وَبَعْضُهُمْ يُسَمَّي ٱلْمَشَّائِينَ وَبَعْضُ يُسَمَّي ٱلْمُلْهِينَ وَسَائِرُ مَنْ أَشْبَهَ هَؤُلَآءِ ٭ قَالَ قَابُسُ فَٱلنِّسَآءُ ٱلْمُتَشَاكِلَاتُ ٱلَّتِي كَأَنَّهُنَّ يُعَايِنَّ ٱلَّتِي قُلْتَ أَنَّ ٱلشَّرَهَ يَقْدُمُهُنَّ وَسَائِرُ مَنْ مَعَهَا مِنَ ٱلنِّسَآءِ عَلَى مَاذَا يَدْلُلْنَ هَلْ يَاتِينَ هٰذَا ٱلْمَوْضِعَ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِي وَٱللّٰهِ إِلَى هَاهُنَا مَصِيرُهُمْ إِلَّا أَنَّ ذٰلِكَ إِنَّمَا يَقَعُ فِي ٱلْفَرْطِ لَا كَمَا يَكُونُ فِي ٱلْحَظِيرَةِ ٱلْأُخْرَى ٭ قَالَ قَابُسُ فَأَيُّ شَيءٍ مَذْهَبُ هَؤُلَآءِ ٭ قَالَ إِيرَقْلِيسُ قَدْ حَصَلَ لِهَؤُلَآءِ أَيْضًا ذٰلِكَ ٱلشَّرَابُ ٱلَّذِي تَنَاوَلُوهُ مِنَ ٱلْغَفْلَةِ ٭ قَالَ قَابُسُ فَقَدْ حَصَلَ

animũ ſuum : Hunc cupit ſalvum eſſe, eumq; liberat ab iis quæ vitium ei intulere, atq; dominium in eum exercuere. Et ſic efficitur Liber, Felix, Beatus, cui nullus metus eorum quæ eveniunt à vitâ ſuâ, uſque dum redeat ad Socordiam atque in captivitatem incidat. Dixi tum, ô Cordate! Quàm magnum eſt hoc diſcrimen cum quo pertentati ſunt homines! Verùm mentionem feciſti in ſermone tuo Diſciplinæ veræ. Sin autem hoc loco fuerit Diſciplina falſa, nos, quænã ea ſit, edoce. Tum ille, videsne, inquit, ſeptum illud aliud? Utiq;, inquam, video reverâ. Anne etiam, inquit iterùm, vides mulierem ad illud aſtantem, vultu magnifico & formâ eleganti? Eccam, inquam, eam video talem. Hæc Mulier inquit, apud pleroſque omnes nomen habet Diſciplinæ; Minimè verò eſt Diſciplina germana, ſed Diſciplina falſa. Homines autem cùm de Diſciplinâ germanâ cogitãt, errore ducti incidũt primùm in hanc. Noſtine quod dicis, inquam? Annon habent viam aliam, quæ ducat eos ad Diſciplinam veram? Minimè, inquit. Non habent viam aliam, quæ ad illam eos deducat. Iſti autem viri, quæſivi rurſus,

καθαρθεὶς ὑπ' αὐτῆς σώζεται καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. εἰ δὲ μὴ, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς Ψευδοδοξίας. ὦ ἡράκλεις, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἡ δὲ Ψευδοπαιδεία, ποία ἐστὶν, ἔφην ἐγώ; οὐχ ὁρᾷς τὸν ἕτερον περίβολον ἐκεῖνον; καὶ μάλα, ἔφην ἐγώ. οὐκοῦν ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴν εἴσοδον γυνή τις ἕστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρὰ καὶ εὔτακτος εἶναι; καὶ μάλα. ταύτην τοίνυν οἱ πολλοὶ καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων Παιδείαν καλοῦσιν. οὐκ ἔστι δέ. ἀλλὰ Ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ μέντοι σωζόμενοι ὁπόταν βούλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἐλθεῖν, ὧδε πρῶτον παραγίγνονται. πότερον οὖν ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσα; ἔστιν, ἔφη. οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔσω τοῦ περιβόλου ἀνακάμπτοντες, τίνες εἰσίν; οἱ τῆς Ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἐρασταὶ

بِذَلِكَ نَفْسَهُ وَيَلْتَمِسُ لَهَا ٱلنَّجَاةَ وَيُخَلِّصُهَا مِمَّا ٱعْتَوَرَهَا وَغَلَبَ عَلَيْهَا وَيَصِيرُ بِذَلِكَ حُرًّا سَعِيدًا مَغْبُوطًا لَا خَوْفَ عَلَيْهِ فِيمَا يَاتِي مِنْ عُمْرِهِ إِلَي أَنْ يَعُودَ فِي ٱلْغَفْلَةِ فَيَقَعُ فِي ٱلْأَسْرِ ❊ قَالَ قَابُسُ يَا صَاحِ مَا أَعْظَمَ هَذَا ٱلْخَطَرَ ٱلَّذِي أُبْتُلِيَ بِهِ ٱلنَّاسُ لَكِنَّكَ ذَكَرْتَ فِي كَلَامِكَ ٱلْأَدَبَ ٱلصَّحِيحَ فَإِنْ كَانَ هَاهُنَا أَدَبُ زُورٍ فَعَرِّفْنَا مَا هُوَ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ مَا تَرَي تِلْكَ ٱلْحَظِيرَةَ ٱلْأُخْرَي ❊ قَالَ قَابُسُ إِنِّي لَأَرَاهَا حَقًّا ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَوَلَا تَرَي ٱلْمَرْآةَ ٱلْوَاقِفَةَ عَلَيْهَا سِيمَا ٱلْجَلَالَةِ وَٱلْهَيْئَةِ ٱلْجَمِيلَةِ ❊ قَالَ قَابُسُ هُوَذَا أَرَاهَا كَذَلِكَ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذِهِ ٱلْمَرْأَةُ عِنْدَ ٱلْجُمْهُورِ يُقَالُ لَهَا ٱلْأَدَبُ وَلَيْسَتْ أَدَبًا حَقًّا بَلْ أَدَبًا زُورًا فَٱلنَّاسُ إِذَا رَأَوا ٱلْأَدَبَ ٱلْحَقَّ غَلِطُوا فَوَقَعُوا أَوَّلًا فِي هَذَا ❊ قَالَ قَابُسُ أَتَدْرِي مَا نَقُولُ أَوَلَيْسَ لَهُمْ طَرِيقٌ آخَرُ يُؤَدِّيهِمْ إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ ❊ قَالَ إِيرَقْلِيسُ لَا مَا لَهُمْ طَرِيقٌ آخَرُ يُؤَدِّيهِمْ إِلَيْهِ ❊ قَالَ قَابُسُ فَهَؤُلَاءِ ٱلرِّجَالُ ٱلَّذِينَ

Eccas, inquam, video. Illa mulier ex iſtis, inquit, in cujus manu flagellum eſt, ſignificat Pœnam & flagellum ſupplicii. Quæ verò direxit jam caput ſuum inter genua ſua, ſignificat Mærorem & Lamentationem. Quæ ærumnis preſſa evellit capillum ſuum ſignificat Cruciatum, Luctum & Dolorem vehementem. Duæ mulieres, quærebam tunc, aſtantes prope iſtas, quæque ſunt viles, turpes, ornamento omni privatæ, atq; pauperes quidnam ſignificant? Earum altera, reſpondit, ſignificat Gemitum & Ejulatum; Altera, quæ illius ſoror eſt, ſignificat Triſtitiam longam. Etenim Pœna iſtuc illos adigit, eſtque vita illorum omnis in anguſtiâ & ſupplicio. Prolabuntur deinde ad aliud domicilium, cui nomen Infelicitas, vivuntque reliquum vitæ ſuæ in adverſâ fortunâ, niſi ſi quem inceſſerit pænitentia, atque in rem ſuam experrectus ille ad meliorem mentem ab ignorantiâ redeat, idque reparet, quod neglexit. Hoc ubi fuerit, inquam, quis tunc ejus ſtatus erit? Percipit tunc ille, reſpondit, conditionem animi ſui, & quærit ei honeſtam laudem. Expetit Diſciplinam veram & per eam purificat animum

τρίχας τίλλουσα ἑαυτῆς, Ὀδύνη. ὁ δ' ἄλλος οὗτος ὁ παρεστηκὼς αὐταῖς, δυσειδής τις καὶ λεπτός, καὶ γυμνός. καὶ μετ' αὐτοῦ ταύτά τις ὁμοία αὐτῷ αἰσχρὰ καὶ λεπτή, τίς ἐστιν; ὁ μὲν Ὀδυρμὸς καλεῖται, ἔφη, ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτοῦ Ἀθυμία. τούτοις οὖν παραδίδοται, καὶ μετὰ τούτων συμβιοῖ τιμωρούμενος. εἶτα πάλιν ἐνταῦθα εἰς ἕτερον οἶκον ῥίπτεται εἰς τὴν Κακοδαιμονίαν, καὶ ὧδε τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει ἐν πάσῃ κακοδαιμονίᾳ, ἂν μὴ Μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς Τύχης συναντήσῃ. εἶτα τί γίγνεται, ἐὰν ἡ Μετάνοια αὐτῷ συναντήσῃ; ἐξαιρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ συνίστησιν αὐτῷ ἑτέραν Δόξαν, καὶ Ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσαν. ἅμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν Ψευδοπαιδείαν καλουμένην. εἶτα τί γίγνεται; ἐὰν μέν, φησι, τὴν Δόξαν ταύτην προσδέξηται, τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν,

قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ هُوَذَا أَرَي ٪ قَالَ إِيرَقْلِيسُ فَتِلْكَ ٱلْمَرَاءَةُ
مِنْهُنَّ وَهِيَ ٱلَّتِي فِي يَدِهَـا ٱلسَّوْطُ تَدُلُّ عَـلَي ٱلْعُقُوبَـةِ
وَعَلَي سَوْطِ ٱلْعَذَابِ ٭ وَٱلَّتِي قَدْ دَلَّتْ رَاسَهَا بَيْنَ رُكْبَتَيْهَا
تَدُلُّ عَلَي ٱلْغَمِّ وَٱلْحَسْرَةِ ٭ وَٱلَّتِي هِيَ دَايِبَةٌ تَنْتِفُ شَعْرَهَا
تَدُلُّ عَلَي ٱلْأَلَمِ وَٱلْحَسْرَةِ وَشِدَّةِ ٱلْوَجَعِ ٭ قَالَ قَابِسُ فَٱلْمَرَاءَتَانِ
ٱلْوَاقِفَتَانِ بِٱلْقُرْبِ مِنْ هَوُلَآءِ ٱللَّتَانِ هُمَا مَهِينَتَانِ قَبِيحَتَانِ
مُتَسَلِّبَتَانِ فَقِيرَتَانِ عَلَي مَاذَا تَدُلَّانِ ٪ قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَحَدَاهُمَا
تَدُلُّ عَلَي ٱلْوَيْلِ وَٱلْعَوِيلِ وَٱلْأُخْرَي ٱلْمُوَاخِيَةُ لَهَـا تَدُلُّ
عَلَي ٱلْحُـزْنِ ٱلطَّوِيلِ فَإِنَّ ٱلْعُقُوبَةَ يُؤَدِّيهِمْ إِلَـي ذَلِكَ
فَيَكُونُ عَيْشُهُمْ كُلُّهُ فِي ضَنْكٍ وَعَذَابٍ ثُمَّ يَقَعُونَ إِلَي ٱلْبَيْتِ
ٱلْآخَرِ ٱلَّذِي يُعْرَفُ بِشَقَـاءِ ٱلْبَخْتِ فَيَكُونُونَ سَايِرَ
عُمْرِهِمْ فِي ٱلشَّقَـاءِ إِلَّا أَنْ يَلْحَقَ ٱلْإِنْسَانَ ٱلنَّدَمُ فَيَتَنَبَّـهُ
عَلَي أَمْرِهِ وَيُفِيقَ مِـنْ جَهْلِهِ وَيَتَلَافَي مَـا فَرَطَ مِنْـهُ ٪
قَالَ فَقُلْتُ لَهُ فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَيُّ شَيٍّ يَكُونُ حَالُهُ ٭
قَالَ إِيرَقْلِيسُ يُشْرِقُ حِينَيِذٍ هُوَ عَلَي أَمْرِ نَفْسِهِ وَيَلْتَمِسُ
لَهَا ٱلثَّنَـاءَ ٱلْجَمِيلَ وَيَشْتَاقُ إِلَي ٱلْأَدَبِ ٱلصَّحِيحِ فَيُنَقِّي
بِذَلِكَ

consiſtendo ſecum, falsòq; ei perſuadẽt vitã quę apud ipſas agitur, eſſe jucundam ac voluptuoſam, in quâ parùm ſit mæroris aut infortunii. Is igitur qui morẽ eis gerit, & voluptates adit ac cõſiſtit apud eas, uſque ad illud ſpacium temporis, quo illæ continuant eum fallere, videtur ei vitæ ratio eſſe jucunda. deinceps tandẽ ubi accuratè perſpexerit ſuum negotiũ, itemq; intellexerit quod neq; intelligeret ante hâc, neq; etiã agnoſceret, immutatur in ipſo facies, poſtquã abſumpſit quicquid utilitatis acceperat à Fortunâ. Tum res eum cogit illis inſervire, & perpetitur omnes afflictiones, ſeipſumq; aggravat atq; infelicem reddit omni turpitudine ad quã illæ eum concitant, & ſic ad alia quę noxam ipſi aſſerunt. Quæ ita dicis, inquam, quænam ſunt? Veluti Prædatio, inquit, Sacrilegium, Perjurium, Obtrectatio, Furtum, Calumnia, atque alia, quæ his ſimilia, ejuſdemq; modi ſunt. Quęnam verò, inquam, iſtorum eſt conditio, ubi ad egeſtatem redacti fuerint? Tum ille, annon vides, inquit, oſtiolũ parvum in loco anguſto & caliginoſo? Video, inquã, eccam. Ibi etiam, inquit, vides mulieres deformes, ſordidas ac inquinatas, quibus lacerus eſt amictus?

ναι ἡ διατρίβῃ, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον· εἶτ' οὐκ ἔστιν· ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνεται ὅτι οὐκ ἤσθιεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατησθίετο, καὶ ὑβρίζετο. διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάντα, ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς Τύχης, ἀναγκάζεται ταύταις γυναιξὶ δουλεύειν, καὶ πάνθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἕνεκεν τούτων ὅσα ἐστὶ βλαβερά. οἷον ἀποστερεῖν, ἱεροσυλεῖν, ἐπιορκεῖν, προδιδόναι, λῄζεσθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τούτοις παραπλήσια. ὅταν οὖν πάντα αὐτοὺς ἀπολείπῃ, παραδίδονται τῇ Τιμωρίᾳ. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς ὀπίσω τι αὐτῶν, ἔφη, ὥσπερ θύριον μικρὸν, καὶ τόπον στενόν τινα καὶ σκοτεινόν; οὐκοῦν καὶ γυναῖκες αἰσχραὶ καὶ ῥυπαραὶ, καὶ ῥάκη ἠμφιεσμέναι δοκοῦσι συνεῖναι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἔφη, ἡ μὲν τὴν μάστιγα ἔχουσα, καλεῖται Τιμωρία, ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα, Λύπη. ἡ δὲ τὰς

في ٱلمُقام قبلهنّ وأوهمنه أنّ ٱلعيشة عندهنّ عيشة
راضية لذيذة يقلّ ٱلهمّ فيها وٱلشقاء فمن أطاعهنّ
ودخل في ٱللذات وأقام عندهنّ فهنّ إلي مدّة من
ٱلزمان ما دمن يغررنه يظهر له أنّ ٱلسيرة رضيّة
ثمّ بأخرة إذا تأمّل أمره فشعر بما لم يكن يشعر
به فيما مضي ولا يعرفه تغيّرت ٱلصورة عنده بعد أن
أتلف ما كان ٱستفاده من ٱلبخت فيضطرّه ٱلأمر
إلي خدمتهنّ ويصبر علي كلّ بلاء ويجهد نفسه
ويشقيها بكلّ قبيح يحملنه عليه وعلي ما يضرّه *
قال قابس كأنّك تقول ماذا * قال إيرقليس مثل
ٱلنهب وسلب ٱلحرم وٱليمين ٱلكاذبة وٱلسعاية
وٱلسرق وٱلنميمة وما أشبه ذلك وجري مجراه *
قال قابس فكيف يكون حال هؤلاء إذا ٱفتقروا *
قال إيرقليس أما تري بويبا صغيرا في موضع ضيّق
مظلم * قال قابس هوذا أراه * قال إيرقليس وتري
هناك نساء إقباحا أوساخا أقذارا عليهنّ كذا *
قال

Putant isti, respondit, ea quæ illis dat, esse Bona. Potiorquè pars hominum putat ea Bona esse. Ecqua sunt ista, inquam? Opulentia, respondit ille, Dignitas, Valetudo, Proles, Dominatus, & reliqua quæ ex hoc fonte fluunt; quæquè his sunt similia. Annon sunt hæc, inquam, Bona? Hâc de re, inquit, oportet nos hoc tempore differre paulisper colloquium. Convertamus autem nunc sermonem nostrum ad ea, in quibus versabamur circa expositionem ænigmatis. Rectè, inquam. Tum ille, nonnè vides, inquit, ubi præterieris hanc portam, supra hoc septum esse aliud septum, extra quod mulieres astant adornatæ quasi essent meretriculæ? Sic est, inquam. Istæ sunt, inquit, Aviditas, Libido, Adulatio, Fraus, Elatio, & quicquid demùm est hujusmodi. Quid verò est, quærebam, quod eæ stent in isto loco? Observant hæ, respondit ille, quicquid à Fortunâ venit. Et ubi illa homini aliquid largita fuerit, atque is, in quem larga fuit, dono, quod illa dedit, liberè fuerit usus, hæ supplices homini fiunt, atque eum decipiunt. Tum blandè cum eo agunt de con-

ὑγίεια, καὶ τέκνα, καὶ τυραννίδες, καὶ βασιλεῖαι, καὶ τἄλλα, ὅσα τούτοις παραπλήσια. ταῦτα οὖν πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθά; περὶ μὲν τούτων, ἔφη, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα· νῦν δὲ περὶ τὴν μυθολογίαν γινώμεθα. ἔστω οὕτως. ὁρᾷς οὖν, ὡς ἂν παρέλθοις τὴν πύλην ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβόλου ἑστηκυίας, κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι εἰώθασι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἡ μὲν Ἀκρασία καλεῖται, ἡ δὲ Ἀσωτία, ἡ δὲ Ἀπληστία, ἡ δὲ Κολακεία. τί οὖν ὧδε ἑστήκασιν αὗται; παρατηροῦσιν, ἔφη, τοὺς εἰληφότας τι παρὰ τῆς Τύχης. εἶτα τί; ἀναπηδῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐτοῖς, καὶ κολακεύουσι, καὶ ἀξιοῦσι παρ' αὐταῖς μένειν, λέγουσαι ὅτι βίον ἕξουσιν ἡδὺν, καὶ ἄπονον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν. ἐὰν οὖν τις πεισθῇ ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δοκεῖ εἶ-

قَالَ إِيرَقْلِيسُ هُؤُلَآءِ يَظُنُّونَ أَنَّ ٱلَّذِي تُعْطِيهِمْ هُوَ ٱلْخَيْرَاتُ وَهُمْ جُمْهُورُ ٱلنَّاسِ [يَظُنُّونَ] أَنَّهُ ٱلْخَيْرَاتُ * قَالَ قَابِسُ وَمَا ذَلِكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ ٱلْيَسَارُ وَٱلْجَاهُ وَٱلْعَافِيَةُ وَٱلْوَلَدُ وَٱلسُّلْطَانُ وَسَائِرُ مَا يَجْرِي هَذَا ٱلْمَجْرَى وَمَا أَشْبَهَهُ * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ أَفَلَيْسَ هَذِهِ خَيْرَاتٍ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ هَذَا شَيْءٌ يَنْبَغِي أَنْ تُؤَخِّرَ ٱلْكَلَامَ فِيهِ فِي هَذَا ٱلْوَقْتِ وَلْنَعُدْ بِكَلَامِنَا إِلَى مَا كُنَّا فِيهِ مِنْ تَفْسِيرِ ٱللُّغْزِ * قَالَ قَابِسُ صَوَابٌ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَفَمَا تَرَى إِذَا تَجَاوَزْتَ هَذِهِ [ٱلْبَابَ] أَنَّ فَوْقَ هَذِهِ ٱلْحَظِيرَةِ حَظِيرَةً أُخْرَى خَارِجَهَا نِسَآءٌ وُقُوفٌ مُتَزَيِّنَاتٌ كَأَنَّهُنَّ زَوَانٍ * قَالَ قَابِسُ بَلَى * قَالَ إِيرَقْلِيسُ هُؤُلَآءِ هُنَّ ٱلشَّرَهُ وَٱلشَّبَقُ وَٱلْمَلَقُ وَٱلْخِدَاعُ وَٱلْبَذَخُ وَمَا يَجْرِي مَجْرَاهُ * قَالَ قَابِسُ فَمَا وُقُوفُهُنَّ هُنَاكَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ يَنْتَظِرْنَ مَا يَكُونُ مِنَ ٱلْبَخْتِ فَإِذَا أُعْطِيَ إِنْسَانٌ شَيْئًا وَتَخَلَّصَ مِنْ أَعْطَاهُ بِمَا أَعْطَاهُ تَضَرَّعْنَ لَهُ وَخَدَعْنَهُ ثُمَّ لَطُفْنَ لَهُ

فِي

dono dat, instabile in permansione suâ esse, nec posse effici ut constans sit. Et istud, quia hominem, quando is constitutum habuit rem, quam ab illâ iam acquisivit, suam esse futuram, perfidiâ quâ potest maximâ fallit, eumque conjicit in mœrorem ob factam jacturam gravissimum. Quæsivi tunc. Hæc turba multa, quæ circa illam est, quid cupiunt ab illâ, & quomodo appellantur? Est hæc vilis turba, inquit, stolidorum hominum, qui mentem non habent, & quod cupiunt ab illâ, opes sunt, possessiones atque munera. Quænam autem hæc nostra est conditio, inquam? Non videmus formas illorum unam eandemque esse: Sed videmus illorum quosdam tanquam si exhilarati essent ac ridentes; & quosdam sicut qui mærore conturbatus est, extenditque manus suas. Hi quidem, inquit ille, quos videtis, quasi essent læti & exhilarati, sunt ii quibus iam elargita est munus aliquod, hique nominantur Felices à fortunâ. Illi autem, qui plorant, sunt quibus iam eripuit quod eis dederat, atque hi nominantur infelices à fortuna. Quidnam id est, quærebam, quod dono dat illis, & quo ità exhilarantur; illud quoquè, quod his eripit, quodque sic deplorant?

λάβοι. αἰτοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν, ἃ ῥίπτει. πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσι τὴν μορφὴν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαίρειν, οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν ἐκπεπταχότες τὰς χεῖρας; οἱ μὲν δοκοῦντες, ἔφη, χαίρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ εἰληφότες τὶ παρὰ τῆς Τύχης εἰσίν· οὗτοι δὲ καὶ Ἀγαθὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσιν· οἱ δὲ δοκοῦντες κλαίειν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκπεπταχότες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο, ἃ δέδωκε πρότερον αὐτοῖς· οὗτοι πάλιν Κακὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσι. τίνα οὖν ἐστιν ἃ δίδωσιν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν, οἱ δὲ ἀποβάλλοντες κλαίουσι; ταῦτα, ἔφη, ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθά. ταῦτα οὖν τίνα ἐστί; πλοῦτος δηλαδὴ, καὶ δόξα, καὶ

مَا تَسْمَحُ بِهِ غَيْرُ مَوْثُوقٍ بِبَقَايِهِ وَلَا مَعْمُولٍ عَلَى ثَبَاتِهِ
وَذٰلِكَ أَنَّ ٱلْمَرْءَ إِذَا ٱعْتَمَدَ عَلَى أَنَّهُ قَدْ حَصَّلَ شَيْئًا
مِنْهَا يَعْمَلُ عَلَيْهِ خَاسَتْ بِهِ أَوْثَقُ مَا يَكُونُ بِهَا
وَأَوْقَعَتْهُ فِي حَسْرَةٍ شَدِيدَةٍ * قَالَ قَابِسُ فَقَدْ عَلِمْتُ هٰذَا
ٱلْجَمْعُ ٱلْكَثِيرُ ٱلَّذِي حَوْلَهَا مَا يَلْتَمِسُونَ مِنْهَا
وَبِأَيِّ شَيٍّ يُعْرَفُونَ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ يُعْرَفُونَ
بِٱلْهَمَجِ ٱلَّذِينَ لَا رَوِيَّةَ لَهُمْ وَٱلَّذِي يَلْتَمِسُونَهُ مِنْهَا
هُوَ ٱلْفَوَايِدُ وَٱلصِّلَاتُ وَٱلْهِبَاتُ * قَالَ قَابِسُ فَمَا
بَالُنَا لَا نَرَى صُوَرَهُمْ وَاحِدَةً بَلْ نَرَى بَعْضَهُمْ كَأَنَّهُمْ
مَسْرُورُونَ ضَاحِكُونَ وَبَعْضَهُمْ كَأَنَّهُ مَكْرُوبٌ بَاسِطٌ
يَدَيْهِ * قَالَ إِيرَقْلِيسُ أَمَّا ٱلَّذِينَ تَرَوْنَهُمْ كَأَنَّهُمْ
فَرِحُونَ مَسْرُورُونَ فَهُمُ ٱلَّذِينَ قَدْ حَبَتْهُمْ بِشَيٍّ وَهٰؤُلَاءِ
يُسَمَّوْنَ سُعَدَآءَ ٱلْبَخْتِ وَٱلَّذِينَ يَبْكُونَ هُمُ ٱلَّذِينَ
قَدْ سَلَبَتْهُمْ مَا كَانَتْ أَعْطَتْهُمْ وَهٰؤُلَاءِ يُسَمَّوْنَ أَشْقِيَآءَ
ٱلْبَخْتِ * قَالَ قَابِسُ فَمَا هُوَ ٱلَّذِي تَمْنَحُ هٰؤُلَاءِ
فَيُسَرُّونَ بِهِ وَٱلَّذِي تَسْلُبُ هٰؤُلَاءِ فَيَبْكُونَ عَلَيْهِ *
قَالَ

suâ quisque ratione, prout vides, quô abière ii qui præcesserunt illos. Introivit itaque imprudens ac socors. Video, inquam. Verùm quam significationem habet ista mulier, quæ opinionem facit, quod cæca sit, ac mente capta? Insistit autem lapidi rotundo. Hæc, respondit, Fortuna est. Nec cæca tantummodo est, sed surda etiam. Hæc quid agit, inquam? Circum ambulat hæc, respondit ille, locis omnibus., atque alii eripit, alii elargitur. Nec deinde moratur reditum suum ad eum in quem larga fuit, atquè eripit ei, quo donavit ipsum, idq; largitur alij: nisi quod, quicquid horum agit, absque ratione conveniente agat, & absque ut firmum ab ea efficiatur id quod affert, proinde gaudio alium afficit per ea quæ dono dat, alium vero tristitiâ per ea quibus spoliat. Idcirco etiam ita ea est comparata, ut indicium ex semetipsâ rationis, quam init, faciat. An ea est, inquam, quæ insistit lapidi orbiculato? Ita est, inquit ille. Non intelligo, inquam rursus, quid id significet in negotio ejus. Illud significat, respondit ille, id quod dono

μένους, ὡς περιάγοντας, ὅπη αὖ αὗται δεικνύουσιν; ὁρῶ τοῦτο, ἔφην. ἡ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστιν, ἡ ὥσπερ τυφλὴ καὶ μαινομένη τις εἶναι δοκοῦσα, καὶ ἑστηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς στρογγύλου; καλεῖται μὲν, ἔφη, Τύχη. ἔστι δὲ οὐ μόνον τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομένη καὶ κωφή. αὕτη οὖν τί ἔργον ἔχει; περιπορεύεται πανταχοῦ, ἔφη, καὶ παρ' ὧν μὲν ἁρπάζει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις δίδωσι· παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται παραχρῆμα, ἃ δέδωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῆ καὶ ἀβεβαίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μηνύει τὴν φύσιν αὐτῆς. ποῖον τοῦτο; ἔφην ἐγώ. ὅτι ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἕστηκεν. εἶτα, τί τοῦτο σημαίνει; ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς, οὐδὲ βεβαία ἐστὶν ἡ παρ' αὐτῆς δόσις. ἐκπτώσεις γὰρ μεγάλαι καὶ σκληραὶ γίγνονται, ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ. ὁ δὲ ὄχλος, ὁ πολὺς οὗτος, ὁ περὶ αὐτὴν ἑστηκὼς τί βούλεται, καὶ τίνες καλοῦνται; καλοῦνται καὶ οὗτοι ἀπροβού-

وُجُوهِهِمْ كَمَا تَرَي إِلَي حَيْثُ مَرَّ مَنْ تَقَدَّمَهُمْ فَدَخَلَ وَهُوَ غَارٌّ غَافِلٌ ✤ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ هُوَذَا أَرَي لَكِنْ مَا مَعْنَي ذَلِكَ ٱلْمَرَاءَةِ ٱلَّتِي تُوهِمُ أَنَّهَا عَمْيَاءُ مَعْتُوهَةٌ وَهِيَ وَاقِفَةٌ عَلَي حَجَرٍ مُدَوَّرٍ ✤ قَالَ إِبرَقْلِيسُ هَذِهِ هِيَ ٱلْبَخْتُ وَلَيْسَتْ هِيَ عَمْيَاءُ فَقَطْ بَلْ صَمَّاءُ أَيْضًا ✤ قَالَ قَابِسُ هَذِهِ أَيَّ شَيٍ تَعْمَلُ ✤ قَالَ إِبرَقْلِيسُ هَذِهِ تَطُوفُ فِي كُلِّ مَكَانٍ فَتَأْخُذُ مِنْ هَذَا وَتُعْطِي هَذَا ✤ ثُمَّ لَا تَلْبَثُ أَنْ تَعْطِفَ عَلَي مَنْ أَعْطَتْهُ فَتَأْخُذُ مِنْهُ مَا حَبَتْهُ بِهِ وَتُعْطِيهِ آخَرَ إِلَّا أَنَّهَا تَفْعَلُ مَا تَفْعَلُهُ مِنْ ذَلِكَ مِنْ غَيْرِ سَبَبٍ مَا يُوجِبُهُ وَمِنْ غَيْرِ أَنْ يُوثَقَ مِنْهَا بِمَا تَاتِيهِ فَهِيَ تُفْرِحُ هَذَا بِمَا تَمْنَحُهُ وَتَغُمُّ هَذَا بِمَا تَسْلُبُهُ وَلِذَلِكَ صَارَتْ هِيَ تُبِينُ عَنْ نَفْسِهَا مَذْهَبَهَا ٱلَّتِي تَجْرِي عَلَيْهِ ✤ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ أَهِيَ ٱلْوَاقِفَةُ عَلَي ٱلْحَجَرِ ٱلْمُدَوَّرِ ✤ قَالَ إِبرَقْلِيسُ نَعَمْ ✤ قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ لَيْتَ شِعْرِي عَلَي مَا يَدُلُّ مِنْ أَمْرِهَا ✤ قَالَ إِبرَقْلِيسُ ذَلِكَ يَدُلُّ عَلَي أَنَّ مَا

Quærebam tunc. An igitur omnes imbibunt Socordiam, an neutiquam omnes? Eorum etiam qui bibunt ex eo, an alii minus bibunt, alii plus? Nonnè vides, inquit tum ille, intra portam mulieres diversarum ac variarum formarum? Videor mihi, inquam, eas jam vidisse. Istæ mulieres, inquit, sunt jactantiæ, voluptates ac cupiditates. Et ubi ingressi fuerint homines introrsum, exiliunt hæ & unicuique illorum adhærent, atque abigunt quosdam ad ea quibus salvari possunt, quosdam autem ad ea per quæ pereunt ob Socordiam. Mi homo, dixi tunc, quàm gravia sunt quibus declaras negotium hujus potus? Nisi quod, addebat ille, istæ omnes in falsam opinionem conjiciunt eos, quibus adhærent, se utique deducturas esse illos ad virtutem summam, ad vitæ item iucunditatem, magnificentiam, atq; utilitatem. Homines autem propter oblivionem ac defectum intellectus, quæ incessère ipsos, quia biberunt Socordię calicē, minimè possunt discernere rectam viam, quâ convenit eos incedere in vitâ suâ, inque commercio suo cum mundo: Sed abeunt

ἑαυτῆς δυνάμει. τοῦτο δὲ τί ἐστι τὸ ποτόν; Πλάνη, ἔφη, καὶ Ἄγνοια. εἶτα τί; πιόντες τοῦτο πορεύονται εἰς τὸν βίον. πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ἢ οὔ; πάντες πίνουσιν, ἔφη· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἧττον. ἔτι δὲ οὐχ ὁρᾷς ἔνδον τῆς πύλης πλῆθός τι γυναικῶν ἑταιρῶν, παντοδαπὰς μορφὰς ἐχουσῶν; ὁρῶ. αὗται τοίνυν Δόξαι, καὶ Ἐπιθυμίαι, καὶ Ἡδοναὶ καλοῦνται. ὅταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος, ἀναπηδῶσιν αὗται, καὶ συμπλέκονται πρὸς ἕκαστον, εἶτα ἀπάγουσι. ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτούς; αἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι, ἔφη, αἱ δὲ εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην. ὦ Δαιμόνιε, ὡς χαλεπὸν τὸ πόμα λέγεις; καὶ πᾶσαί γε, ἔφη, ἐπαγγέλλονται ὡς ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἄξουσαι, καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα καὶ λυσιτελῆ. οἱ δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπώκασι παρὰ τῆς Ἀπάτης, οὐχ εὑρίσκουσι ποία ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὁδὸς, ἡ ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πλανῶνται εἰκῇ, ὥσπερ ὁρᾷς. καὶ τοὺς πρότερον εἰσπορευο-

قابس فقلت له أفكلّ يتشرّب الغفلة أم ليس كلّهم
ومن شرب منه أيضا هل يشرب بعضهم أقلّ وبعضهم
أكثر ☙ قال ايرقليس أوليس تري من داخل
الباب نساء صورهنّ مختلفة متفننة ☙ قال قابس
أحسبني قد رأيتهنّ ☙ قال ايرقليس هؤلاء
النساء هنّ المفاخرات واللذات والشهوات فاذا دخل
الناس الي داخل وثبن وتعلّقن بواحد واحد منهم
وسقين بعضا الي ما يسلم به وبعضا الي ما يعطب
به للغفلة ☙ قال قابس فقلت يا هذا ما
أصعب ما تصف به أمر هذا الشراب ☙ قال
ايرقليس الا أنهنّ كلّهنّ يوهمن من تعلّق به أنهنّ
انما يقدنه الي الفضيلة وطيب العيش وسعته ونفعه
والناس لما عراهم من السهو وغروب الفهم
لشربهم كاس الغفلة لا يقدرون أن يميّزوا
الطريق الصواب الذي يجب أن يسلكوه
في معاشهم وتصرّفهم في الدنيا لكنهم يمرّون علي
وجوههم

quas videtis astare portæ illius, sunt homines qui tendunt in hunc mundum, & vitæ commercium ibi habebunt, quandiu ea ipsis suppetet. Hic autem Senex, quem stantem videtis & habentem alterâ manu chartam, alterâ calamum, & omninò similem scribenti, is Angelus est qui præcepta dat ei, qui tendit ad hunc mundum, de iis quæ peragenda veniunt dum conversabitur inibi. Ei etiam ostendit viam; quam si incedat, salvus in ea evadet. Quam igitur viam, quæsivi, jubet eum incedere, & qualiter agere? Vides, respondit ille, juxta portam solium erectum, ubi ingrediuntur homines. In eo mulier sedet exornata vario ornatus genere, apta ad persuadendum. Benè est, inquam, eccam video. Sed quænam ea est? Hæc vocatur Socordia, inquit. Et est illa quæ insequitur homines plurimùm, atque bibendum dat eis, qui mundum ingrediuntur, de socordiâ suâ, & de vi suâ, quâ imbuit eos. Quis verò est hic potus, inquam?

γραφὴν, ὁρᾶτε, ἔφη, τὸ περίβολον τοῦτον; ὁρῶμεν. τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗτος βίος. καὶ ὁ ὄχλος ὁ πολὺς, ὁ παρὰ τὴν πύλην ἐφεστὼς, οἱ μέλλοντες εἰσπορεύεσθαι εἰς τὸν βίον, οὗτοί εἰσιν. ὁ δὲ γέρων, ὁ ἄνω ἑστηκὼς, ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων τι, οὗτος δαίμων καλεῖται. προστάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον· καὶ δείκνυσι ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν, εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ. ποίαν οὖν ὁδὸν κελεύει βαδίζειν, ἢ πῶς, ἔφην ἐγώ. ὁρᾷς, εἶπε, παρὰ τὴν πύλην θρόνον τινὰ κείμενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ᾽ ὃν εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ᾽ οὗ κάθηται γυνὴ πεπλασμένη τῷ εἴδει, καὶ πιθανὴ φαινομένη καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα ποτήριόν τι; ὁρῶ, ἀλλὰ τίς ἐστιν αὕτη, ἔφην; Ἀπάτη καλεῖται, φησὶν, ἡ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἶτα, τί πράττει αὕτη; τοὺς εἰσπορευομένους εἰς τὸν βίον ποτίζει τῇ

Hic est potus, respondit, Socordiæ, Oblivionis & defectus Scientiæ: ubi autem biberint de eo, ingrediuntur.

ٱلَّذِينَ تَرَوْنَهُمْ وُقُوفًا عَلَى بَابِهَا هُمُ ٱلنَّاسُ ٱلَّذِينَ
يَصِيرُونَ إِلَى هٰذِهِ ٱلدُّنْيَا فَيَعِيشُونَ فِيهَا مُتَصَرِّفِينَ
عُمْرَهُمْ كُلَّهُمْ * وَهٰذَا ٱلشَّيْخُ ٱلَّذِي تَرَوْنَهُ وَاقِفًا وَبِيَدِهِ
قِرْطَاسٌ وَبِيَدِهِ ٱلْأُخْرَى قَلَمٌ وَهُوَ كَأَنَّهُ يَكْتُبُ هُوَ
ٱلْمَلَكُ ٱلَّذِي يُعَلِّمُ مَنْ يَرِدُ هٰذَا ٱلْعَالَمَ عَلَى مَا يَجِبُ
أَنْ يَعْمَلَ بِهِ فِي تَصَرُّفِهِ فِيهِ وَيُرِيهِ ٱلطَّرِيقَ ٱلَّذِي إِنْ
سَلَكَهُ سَلِمَ فِيهِ * قَالَ قَابِسُ فَأَيَّ طَرِيقٍ يَأْمُرُهُ أَنْ
يَسْلُكَ وَكَيْفَ يَعْمَلُ * قَالَ ايرقليس تَرَى عِنْدَ ٱلْبَابِ
كُرْسِيًّا مَنْصُوبًا بِحَيْثُ يَدْخُلُ ٱلنَّاسُ وَعَلَيْهِ ٱمْرَأَةٌ
جَالِسَةٌ مُتَزَيِّنَةٌ بِأَصْنَافِ ٱلزِّينَةِ عَلَيْهَا قَبُولٌ * قَالَ
نَعَمْ هُوَذَا نَرَى وَلٰكِنْ مَنْ هٰذِهِ * قَالَ ايرقليس هٰذِهِ
يُقَالُ لَهَا ٱلْغَفْلَةُ وَهِيَ ٱلَّتِي تَعْتَرِي ٱلنَّاسَ كَثِيرًا فَهِيَ
تُشَرِّبُ ٱلنَّاسَ ٱلَّذِينَ يَدْخُلُونَ ٱلدُّنْيَا مِنْ غَفْلَتِهَا
وَقُوَّتِهَا هٰذِهِ وَتَسْقِيهِمْ مِنْهَا * قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ
وَمَا هٰذَا ٱلشَّرَابُ * قَالَ ايرقليس هٰذَا شَرَابُ ٱلْغَفْلَةِ
وَٱلسَّهْوِ وَغُرُوبِ ٱلْعِلْمِ فَإِذَا شَرِبُوا مِنْهُ دَخَلُوا * قَالَ
قَابِسُ

Quid bonum? quid malum? quid id, quod neque bonum eſt, neque malum? Hoc qui ignorat, inquit deinde, eum perdidit ſua rei iſtius ignorantia propemodum. Et quietem ſimul invenit à periculo, niſi quod perditio eius paulatim & ſucceſſive fiat toto vitæ ſuæ ſpacio, quemadmodum accidit iis qui cruciatibus pereunt. Qui vero cognoverit illud, ejus periit Dementia, ipſe autem ſalvus evaſit & beatus eſt factus atque felix omni vitæ ſuæ tempore. Vos igitur nunc percipite ſermonẽ meum, nec deficiat vobis ad eam rẽ auſcultatio cum ſilẽtio. Ad quæ rurſus ego. O Hercules! inquam, injeciſti iam cordibus noſtris deſiderium vehemens audiendi quæ dicturus es, ſiquidẽ res circa ea ſeſe ità habeat, ut expoſuiſti. Tum ille. Scitote rem ita circa id ſe habere, ut expoſui. Itaque, inquam, aggredere nunc opus tuum, neque illiberalis in nos eſto. Enarra nobis rem eo quo ſe habet modo, cùm ſit tale beneplacitum noſtrum atq; deſiderium. Ille igitur in manum ſumpſit virgam, eâq; imaginem demonſtrans quærebat ex nobis: Videtis ne hoc ſeptum? Imo, reſpondi, videmus illud. Hoc ſeptum, inquit, ſignificat ſtationem hominũ in hoc mundo, quoad extenditur vita illorum. Hæ autem gentes,

ἐστιν. αἰνίττεται δὲ καὶ τάδε, τί ἀγαθὸν, τί κακὸν, τί οὔτε ἀγαθὸν, οὔτε κακὸν ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ. ταῦτ᾽ οὖν ἐὰν μή τις συνίῃ, ἀπόλλυται ὑπ᾽ αὐτῆς οὐκ εἰσάπαξ, ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῆς σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται, καθάπερ οἱ ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδιδόμενοι. ἂν δέ τις γνῷ, ἀνάπαλιν ἡ μὲν Ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρακούετε. ὦ Ἡράκλεις, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ᾽ οὕτως ἔχει. ἀλλ᾽ ἔστιν, ἔφη, οὕτως ἔχοντα. οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. Ἀναλαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ, καὶ ἐκτείνας πρὸς τὴν

هُوَ وَلَا شَرٌّ ۞ ثُمَّ تَقُولُ هٰذَا مَنْ لَمْ يَعْرِفْهُ أَتْلَفَهُ
جَهْلُهُ بِهِ عَنْ قَرِيبٍ وَٱسْتَرَاحَ مِنَ ٱلتَّلَفِ إِلَّا أَنَّ
تَلَفَهُ يَكُونُ شَيًّا بَعْدَ شَيٍّ فِي مُدَّةِ عُمْرِهِ كَمَا يُصِيبُ
ٱلَّذِينَ يَتْلَفُونَ بِٱلْعَذَابِ وَمَنْ عَرَفَ ذٰلِكَ تَلِفَ
جَهْلُهُ وَنَجَا هُوَ فَصَارَ سَعِيدًا مَغْبُوطًا عُمْرَهُ كُلَّهُ
فَأَنْتُمُ ٱلْآنَ فَتَفَهَّمُوا قَوْلِي وَلَا يَفُتْكُمُ ٱلْإِنْصَاتُ لَهُ ۞
قَالَ قَابِسُ فَقُلْتُ لَهُ يَا إِيرَقْلِيسُ لَقَدْ أَلْقَيْتَ فِي
قُلُوبِنَا تَوَقَانًا شَدِيدًا إِلَي سَمَاعِ مَا تَقُولُ إِنْ كَانَ
ٱلْأَمْرُ فِيهِ عَلَي مَا وَصَفْتَ ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ
فَٱعْلَمُوا أَنَّ ٱلْأَمْرَ فِيهِ عَلَي مَا وَصَفْتُ ۞ قَالَ
قَابِسُ فَنَحْنُ ٱلْآنَ فِي شَأْنِكَ وَلَا تَبْخَلْ عَلَيْنَا وَٱقْصُصْ
عَلَيْنَا ٱلْقِصَّةَ عَلَي وَجْهِهَا إِنْ كَانَ ذٰلِكَ مُرَادَنَا
وَبُغْيَتَنَا ۞ قَالَ فَأَخَذَ بِيَدِهِ قَضِيبًا وَأَشَارَ بِهِ
إِلَي ٱلصُّورَةِ وَقَالَ لَنَا أَتَرَوْنَ هٰذِهِ ٱلْحَظِيرَةَ فَقُلْتُ
لَهُ هُوَذَا نَرَاهَا ۞ قَالَ إِيرَقْلِيسُ هٰذِهِ ٱلْحَظِيرَةُ تَدُلُّ
عَلَي مُقَامِ ٱلنَّاسِ فِي ٱلدُّنْيَا مُدَّةَ أَعْمَارِهِمْ وَهٰذِهِ ٱلْأُمَمُ
ٱلَّذِينَ

indolis. Audivi eum narrare res præclaras, & multa fuit admiratio mea de eo, ob primitias annorum eius. Ex eo denique audivi etiam ea, quorum significationem habet hoc ænigma. Tum ego, rogo te, inquam, per DEUM vitæ datorem, nisi sit occupatio, quæ te distrahat, enarra nobis quæ audivisti ab eo de expositione huius ænigmatis. Animi enim nostri intensissimi sunt ejus explorationi. Ad quæ ille: Haud ero tenacior illius rei, ô advenæ, præterquam quod oporteat primum ut audiatis ex me, quantum in expositione huius ænigmatis discrimen adeatur. Tum ego rursus. Prout tu dicis, quod nam? Ubi audiveritis, inquit, quod dicam; si deinde id intelligatis, atq; observetis, prudentes eritis ac fælices: sin minus; fietis dementes âc miseri, neque scibitis usum aut conversationem vitæ. Nam explicatio hujus ænigmatis successum eundem habet cum ænigmate Sphyngis, quod illa proponebat hominibus. Quicunque intellexit illud, liber

χρόνον. νεώτερος γὰρ ὢν πολλά τε σπουδαῖα διελέγετο. καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας, πολλάκις αὐτοῦ ἐκηκόειν διεξιόντος. Πρὸς Διὸς τοίνυν, ἔφην ἐγὼ, εἰ μή τίς σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὖσα, διήγησαι ἡμῖν. πάνυ γὰρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι, τί ποτέ ἐστιν ὁ μῦθος. οὐδεὶς φθόνος, ὦ ξένοι, ἔφη. ἀλλὰ τουτὶ δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. οἷόν τι; ἔφην ἐγώ. ὅτι εἰ μὲν προσέξητε ἔφη, καὶ συνήσετε τὰ λεγόμενα, φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθε· εἰ δὲ μή, ἄφρονες, καὶ κακοδαίμονες, καὶ πονηροὶ καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε. Ἔστι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐοικυῖα τῷ τῆς σφυγγος αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη προὔβαλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ συνίη τις, ἐσώζετο· εἰ δὲ μὴ συνίη, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῆς σφιγγός. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφίγξ

evasit: qui vero non intelligebat, eum illa occidit. Atqui eâdẽ viâ procedit res in hâc explicatione. Etenim Sphynx proponebat hominibus ęnigma minus intelligibile; videlicet hoc.

Quid

ٱلشَّانِ وَسَمِعْتُهُ يَذْكُرُ أَشْيَاءَ جَلِيلَةً وَكَثُرَ عَجَبِي مِنْهُ
لِحَدَاثَةِ سِنِّهِ فَمِنْهُ سَمِعْتُ مَا يَدُلُّ عَلَيْهِ هٰذَا ٱللُّغْزُ ؞
قَالَ قَابُسُ فَقُلْتُ لَهُ سَأَلْتُكَ بِٱللّٰهِ مُعْطِي ٱلْحَيَاةِ إِنْ
لَمْ يَكُنْ لَكَ شُغْلٌ يَقْطَعُكَ فَٱقْصُصْ عَلَيْنَا مَا سَمِعْتَ مِنْهُ
فِي تَفْسِيرِ هٰذَا ٱللُّغْزِ فَإِنَّ أَنْفُسَنَا شَدِيدَةُ ٱلتَّطَلُّعِ إِلَيْهِ ؞
قَالَ إِيرَقْلِيسُ مَا أَبْخَلُ بِذٰلِكَ أَيُّهَا ٱلْغُرَبَاءُ غَيْرَ أَنَّهُ
يَنْبَغِي أَوَّلًا أَنْ تَسْمَعُوا مِنِّي مَا فِي تَفْسِيرِ هٰذَا ٱللُّغْزِ
مِنْ رُكُوبِ ٱلْخَطَرِ ؞ قَالَ قَابُسُ كَأَنَّكَ تَقُولُ مَاذَا ؞
قَالَ إِيرَقْلِيسُ إِذَا سَمِعْتُمْ مَا أَقُولُهُ فَإِنْ أَنْتُمْ فَهِمْتُمُوهُ
وَوَعَيْتُمُوهُ كُنْتُمْ عُقَلَاءَ سُعَدَاءَ وَإِلَّا صِرْتُمْ جَهَلَةً
أَشْقِيَاءَ لَا عِلْمَ لَكُمْ بِتَصَرُّفِ ٱلْمَعَاشِ فَإِنَّ تَفْسِيرَ هٰذَا
ٱللُّغْزِ يَجْرِي مَجْرَى لُغْزِ سَفِينِنْكُسَ ٱلَّذِي كَانَتْ تُلْقِيهِ
عَلَى ٱلنَّاسِ فَمَنْ فَطِنَ لَهُ تَخَلَّصَ وَمَنْ لَمْ يَفْطُنْ لَهُ
قَتَلَتْهُ فَعَلَى هٰذَا ٱلنَّحْوِ يَجْرِي ٱلْأَمْرُ فِي هٰذَا ٱلتَّفْسِيرِ
فَإِنَّ سَفِينِنْكُسَ كَانَتْ تُلْقِي عَلَى ٱلنَّاسِ لُغْزًا غَيْرَ مَفْهُومٍ
وَهُوَ هٰذَا ؞ مَا ٱلْخَيْرُ وَمَا ٱلشَّرُّ وَمَا ٱلَّذِي لَا خَيْرٌ
هُوَ

mum habere portam, adquam veluti multa virorum turba erat. Et intra illud septum erat multa turba mulierum. Ad candē portam vir quidam senex astabat, aliquid quasi innuens virorum turbæ, nobis haud intelligentibus, quid id esset. Immorati igitur sumus aliquantum temporis attoniti, quærente alio nostrorum alium, quid corde suo cogitaret, quidve in mentem ei veniret ex isto simulacro. Et cum audiret id quidam cordatior ex iis qui curam studiosorum habebant, convertit se ad nos & dixit. Ne ingravescat, ô turba peregrinorum, qui vos invasit stupor circa negotium hujus imaginis. Utique multi è populo hujus civitatis ignorant, quid significet hoc ęnigma; atque istud quia hoc donarium inquilini hujus civitatis non consecrarunt, sed vir quidam ad nos se recepit olim ex terrâ peregrinâ regionis Lacedæmoniorum. Is erat eximius in Sapientiâ, & dono obtulit hanc imaginem ut Saturno sacra esset. Tum ego, inquit Cebes, eum sic affatus sum. Vidistine tu virum hunc, cuius mentionem injecisti? Ita est, per vitam meam, respondit Hercules, vidi eum, & adhæsi ei, perspectumque habui fuisse virum magnæ

τῇ πύλῃ, ὄχλος ἐδόκει ἡμῖν πολὺς ἐφεστάναι. ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου, πλῆθός τι γυναικῶν ἑωρᾶτο. ἐπὶ δὲ τῆς εἰσόδου τοῦ πρώτου πυλῶνος καὶ περιβόλου, γέρων τις ἑστὼς, ἔμφασιν ἐποίει, ὡς προστάττων τι τῷ εἰπόντι ὄχλῳ. ἀπορούντων δὲ ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεστὼς· οὐδὲν δεινὸν πάσχετε, ὦ ξένοι, ἔφη, ἀποροῦντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. οὐ γὰρ τῶν ἐπιχωρίων πολλοὶ ἴσασι, τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία δύναται. οὐδὲ γάρ ἐστι πολιτικὸν ἀνάθημα. ἀλλὰ ξένος τις πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο, ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν, λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον, ὅς τό, τε ἱερὸν τοῦτο, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ Κρόνῳ. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γινώσκεις ἑωρακώς; καὶ ἐθαύμασά γε, ἔφη, αὐτὸν πολὺν

لها بان كان عليه جمعا كثيرا من الرجال ومن داخل تلك الحظيرة جمع كثير من النساء وعلي هذا الباب رجل شيخ واقف كانه يومي الي جمع الرجال بشي لا ندري ما هو * فمكثنا حينا من الدهر متحيرين يسأل بعضنا بعضا عما يخطر بباله ومنا يسنح له من ذلك المثال * ولما سمع ذلك بعض ذوي الفهم ممن كانت له عناية بالمسترشدين اقبل علينا فقال لا يغلطن عليكم معاشر الغرباء ما دخلكم من الحيرة في امر هذه الصورة فان كثيرا من اهل هذا البلد لا يعرفون ما يدل عليه هذا اللغز وذلك ان هذا الهدي ليس اهل هذا البلد قربوه بل رجل طرقنا منذ زمن طويل من ارض غربة من بلاد لافانامونيا كان مبرزا في الحكمة فاهدي هذه الصورة قربانا بالزحل * قال قابس فقلت له هل رايت هذا الرجل الذي ذكرته * قال ابرقليس اي لعمري لقد رايته ولزمته وشاهدت رجلا عظيم الشان

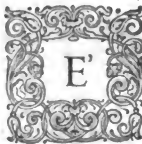
IN NOMINE DEI MISERATORIS Misericordis.

Enarrat Cebes Platonicus, qui etiam dicitur Socraticus, Argumentum Tabulæ, quam invenit collocatam in templo Saturni, & continentem Ænigma, quod rectam vivendi normam designat.

INterea dum deambulamus, inquit Cebes, in templo Saturni, ac intentè inspicimus quicquid in eo erat variorum donariorum, conspeximus fortè in anteriore parte templi Tabulã collocatam, in quâ pictura erat imaginis abstruso ænigmate exaratæ, nec poteramus intellectu nostro assequi ratio ejus quę esset. Non enim putabamus eam significare, quod esset urbis, aut tẽpli, aut castrorum imago. Hæc autem erat figura ejus. Depictum erat in Tabulâ septum intra quod septa duo alia erant, quorum alterum majus erat altero. Et vidimus septum maxi-

ΚΕΒ. ΘΗΒ. ΠΙΝΑΞ.

Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ, ἐν ᾧ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐθεωροῦμεν. ἀνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τις ἔμπροσθε τοῦ νεώ, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους, οὓς οὐκ ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν τίνες καὶ πόθεν ἦσαν. οὔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γεγραμμένον, οὔτε στρατόπεδον, ἀλλὰ περίβολος ἦν, ἐν αὑτῷ ἔχων ἑτέρους περιβόλους δύο, τὸν μὲν μείζω, τὸν δὲ ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου. πρὸς δὲ

بِسْمِ ٱللّٰهِ ٱلرَّحْمَانِ ٱلرَّحِيمِ

ذُكِرَ قَابِسُ ٱلْأَفْلَاطُونِيُّ ٱلْمَنْسُوبُ إِلَيْ سُقْرَاطُ أَمْرَ لَوْحٍ
وُجِدَهُ مَوْضُوعًا فِي هَيْكَلٍ كَانَ مَنْسُوبًا
إِلَيْ زُحَلَ فِيهِ لُغْزٌ يَدُلُّ عَلَي
هُدًي *

قَالَ قَابِسُ بَيْنَمَا نَحْنُ نَمْشِي فِي هَيْكَلِ زُحَلَ وَنَتَأَمَّلُ مَا فِيهِ مِنْ أَصْنَافِ ٱلْهَدَيَا إِذْ بَصُرْنَا فِي مُقَدَّمِ ٱلْهَيْكَلِ بِلَوْحٍ مَوْضُوعٍ فِيهِ رَسْمُ صُورَةٍ مُلْغُوزَةٍ لُغْزًا خَفِيًّا لَمْ تَصِلْ بِأَفْهَامِنَا إِلَي ٱلْمَذْهَبِ فِيهَا مَا هُوَ لِأَنَّهَا لَمْ نَحْسِبْهَا تَدُلُّ عَلَي أَنَّهَا صُورَةُ مَدِينَةٍ وَلَا صُورَةُ هَيْكَلٍ وَلَا صُورَةُ عَسْكَرٍ وَهَذِهِ صِفَتُهَا * كَانَ رُسِمَ فِي ٱللَّوْحِ حَظِيرَةٌ فِي دَاخِلِهَا حَظِيرَتَانِ أُخْرَيَانِ أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ ٱلْأُخْرَي وَرَأَيْنَا ٱلْحَظِيرَةَ ٱلْكُبْرَي

لَهَا

لغز قابس صاحب أفلاطن

وهو أشبه شي بأمر العالم وما فيه وما يجب أن
يعمل فيه العاقل حتى يسعد السعادة
التامة وينجى من الشرور التي
فيه

ÆNIGMA CEBETIS,
Amici Platonis.

Eſt autem aliquid ſimile negotio mundi, ac rebus, quæ in illo ſunt, quaſque convenit in illo agere Sapientem, ut beatus ſit beatitudine perfectâ, & liberetur à malis, quæ in illo ſunt.

cui res narratur, is φράζεται. Et quia, ut plurimum, qui audit aliquid sibi narrari etiam auscultat & attendit, inde & φράζεσθαι pro attendere, & considerare. Quod perperam Arabs interpres, ut antea notavimus, confudit cum φράζειν. Ita ergo & ξενίζειν est uti sermone aut re aut more extraneo, ξενίζεσθαι ad eius usum vel visum obstupescere & percelli quasi re inusitata. Certe ξενίζειν Grammatici interpretantur, ξένῃ διαλέκτῳ χρῆσθαι, peregrino sermonis idiomate uti, ut ἑλληνίζειν est Græce loqui. Igitur ille ξενίζει in oratione Græca qui peregrinis vocibus aut loquutionibus utitur, non ἑλληνίζει, ut ille qui Græce scribens admiscet Hebraicas aut Latinas vel alias peregrinas dictiones. Apud Græcos Rhetores prima virtus orationis est ἑλληνισμὸς, secunda σαφήνεια. Primam tollit illis vir doctus qui ἑλληνισμὸν transscribit barbaris nescio quibus Hellenistis, ereptum Græcis. Secundam quæ σαφήνεια est, alter Eloquentiæ professor Latinis oratoribus aufert dum ita scribit, ut dicas iurasse nolle à quoquam intelligi quæ scribat. Atque hæc hactenus.

لعز

accepit hoc loco paraphrastes, φράζειν ἔιπασι, *prædica etiam hominibus*. Hoc est, φράζε, non φράζου Nam φράζεσθαι est *considerare, animadvertere*. Et recte supra verterat, ὦδέ σε φράζειν, وينبغي لك ان تعلم. *Et oportet ut scias*. Decreverat doctissimus ille idem ὁ μακαρίτης Elichmannus huic paraphrasi Arabicæ Persicam alteram metricam sive rythmicam adiungere. Item sententias, apophtegmata aliaque præcepta ac ἀξιώματα quę iuxta Grecorum traditionem tribuuntur Pythagoræ, & maximam partẽ hodie Græce non ea extant. Quæ omnia hauserat ex libro Bibliothecę huius Leydẽsis Arabico qui quasi thesaurus est omnis moralis disciplinę ac politicę ante annos sexcentos scripto & cõpilato ex variis auctoribus, Indicis, Persicis, Arabicis & Græcis, cui titulus est, كتاب جاويدان خرد. Quem inter alios libros ex Oriente retulit Orientalium in hac Academia linguarum professor eximius Iacobus Golius. Ex hoc eodem codice hanc paraphrasin Tabulæ Cebetis etiam excerpsit idem Elichmannus, cuius auctor ibi non nominatur. Et sane nomen suum haud male dissimulavit cum tam male in ea Tabula vertenda versatus fuerit. Sed quid mirum de Arabibus qui eo ævo tantam Græcæ linguæ peritiam ab ipsis Græcis consequi non poterant, ut antiquum Græciæ idioma assequerentur cum in hac litterarum luce Latini etiam interpretes multa sequius acceperint. Initio statim Tabulæ ξένην γραφὴν omnes reddiderunt *peregrinam picturam*, cum sit *miranda & invisitata pictura*. Quidquid enim præ raritate novum & inusitatum videtur, id Græci ξένον, vocant, & ξενίζον. Unde ξενίζουσα Hesychio, ἀλλόφυλος, ἀνθὴς, καινή. Ergo hæc verba, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους ita vertenda fuerunt, *in quo pictura quædam inerat nova ac mira, & fabulas continens sibi peculiares*. Longè deterius accepit Arabs paraphrastes qui de pictura imaginis abstruso ænigmate exaratæ interpretatus est, فيه رسم صورة ماغوزة لغزا. Ab illa voce ξένον ea notione usurpatæ ξενίζεσθαι verbum pro ad rei novæ & inopinatæ & insolitæ aspectum turbari & obstupescere. Quod male confundunt quidam cum ξενίζειν. Hoc enim proprie significat sermone aut moribus uti peregrinis. Sed & ipsa res quæ præ novitate sui ac raritate in stuporem videntes conjicit, ξενίζειν illos dicitur, & ξενίζουσα vocatur. At qui cum admiratione eam vident, ξενίζονται. Sic cum φράζειν sit idem quod narrare

cui

ab illis urbibus averruncabat quæ cum in hoc sibi adiutorem rogare ac vocare dignabantur. Sic Lacedæmonem accepimus lustratione ab eo ibi facta peste laborare desiisse cum ante freqens hoc malo conflictaretur. Ita & in singulis urbibus publica etiam loca lustrabant, ut concionē, theatrū, curiam & alia institutis ad hoc peculiaribus καθαρμοῖς ac lustrandi ritibus. Καθάρσια dicebantur quibus lustrarentur. Privati καθαρμοὶ erant quibus singulæ personæ quasi purgabantur, per castus quosdam, initia, sacrificia, & alias cærimonias ritusque de quibus passim veteres, cum huiusmodi piamenta & καθαρμοὺς describunt. De his privatorum καθαρμοῖς hic intelligendus versus, ἐν τὸ καθαρμοῖς, ἔν τε λύσει ψυχῆς. Præcedunt autem καθαρμοὶ, deinde ex iis sequitur λύσις ψυχῆς. Hæc enim τῶν καθαρμῶν illorum causa & finis ut anima resolvatur, hoc est ut pura quodammoda reddatur purgataque à contractis culpis & vitiis. In huiusmodo ergo καθαρμοῖς certorum ciborum abstinentiam præscribebat Pythagoras, sive ut diximus ideo iuberet abstinere cibis talibus quo anima purgatior, & sic solutior liberiorque existeret. Scio quomodo hæc exponat Herocles qui hos καθαρμοὺς & λύσιν ψυχῆς ad scientias mathematicas & hieraticas refert, dum καθαρμοὺς τῆς λογικῆς ψυχῆς, τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας interpretatur, ac λύσιν, ἀνάγωγον τὴν ἱερατικὴν τῶν ὄντων ἐποπτείαν. Sic legendum. Eum vide. Certum tamen est huiusmodi καθαρμοὺς & expiationes, lustrationesque Pythagoreis fuisse usitatas cum quibus etiam ciborum quorundam abstinentia coniungi debebat. Quod hic plane dicit, εἴρηκα βρωτῶν ὧν εἴπομεν. Quinimo cum addit his cibis debere abstineri, ἔν τε καθαρμοῖς, ἔν τε λύσει ψυχῆς, videtur per λύσιν ψυχῆς intellexisse privatos καθαρμοὺς quibus singulorum animæ quasi purgabantur & luebantur. Per καθαρμοὺς publicas illas lustrationes de quibus diximus, quia in iis obeundis ὁ καθαρτὴς etiam cibis quibusdam ex præscripto Pythagoræ abstinere debebat. Sane Empedocles & ipse Pythagoreus καθαρμοὺς scripserat, id est, ritus καθαρμῶν. Sed melius est figura ἓν διὰ δυοῖν de privatis accipi καθαρμοῖς, quia λύσιν ψυχῆς procurabant. Sed de his alibi. Sequitur, καὶ φράζειν ἕκαστα. In his vertendis videtur idem Arabs interpres confudisse φράζειν cum φράζεσθαι. Quod sæpius accidit hodieque etiam Græce doctissimis, ut agendi verbum cum patiente nullo discrimine habeant in plurimis Græcis vocabulis. Φράζειν est *narrare, prædicare, exponere.* Sic acce-

فيهم جلعتها التي سكينة لهم, *Si monstraveris illis spiritum vel mentem animi qualem in illis posuisti.* Quod non potest accipi nisi de anima rationali, qua præter cętera animalia à Deo donatus est homo. Sed omnino pessime ac perversissime idem Arabs interpres versum illum exposuit.

Ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,
Ἔν τε λύσι ψυχῆς.

Primum εἴργου βρωτῶν infrunite vertit, *satiatus esto iis cibis.* لكن اسبع من الاطعمة التى ذكرناها. *Sed satieris cibis quos diximus.* Nemo non intelligit, hoc versu præceptum Pythagoræ contineri de abstinendo à certo genere ciborum quibus interdixerat suis discipulis. Quod sequitur, ἔν τε λύσει ψυχῆς, non poterat insanius exponere quam de animæ ex corpore dimissione ac liberatione. وتخلية اسرها من جسدها. *Et liberatione captivitatis eius è corpore eius.* Quid enim ad animam corpore emissam pertinet certorum ciborum abstinentia? Λύσις ψυχῆς opponitur τῇ δέσει, quod etiam in magicis obtinuit. Ciborum quorundam usus, quos animæ in puritate sua conservandæ parum idoneos indicabat Pythagoras, pro vinculis eius animęquasi ab eo deputabantur. Nam & ipsa peccata & vitia, etiam animæ vincula. Ergo ut in eorum usu animæ veluti δέσις constituta ab illis sapientibus, ita λύσις in eorundem abstinentia. Sed & καθαρμοὶ quidam olim rralaticii ad λύσιν ψυχῆς instituti, quales Pythagoræ ac Pythagoreis sollemnes fuisse scimus. Nam & Pythagoram quidam Zoroastris auditorem ac discipulum faciunt. At Magis Persarum à Zoroastre frequentati huiusmodi καθαρμοὶ sive piacula ac purgationes sacris quibusdam administrari solitæ. Duorum erant generũ isti catharmi, privati & publici. Voco publicos catharmos quibus urbes totæ purgabantur ad averruncandam pestem, bellum propulsandum, noxia animalia è regione exterminanda, & alia mala ingruentia depellenda. Tales etiam fecisse Pythagoram scribit Iamblichus in eius vita cap. XIX. Καὶ προσβάλλων ὡς λόγος καθαρμούς τε ἐπιτέλει καὶ λοιμοὺς ἀπεδίωκε καὶ ἀνέμους ἀπὸ τῆς εἰς τοῦτο ἀξιωσάντων πόλεων βοηθὸν αὐτὸν γίνεσθαι. Λακεδαίμονα γοῦν παρειλήφαμεν μετὰ τὸν ὑπ' ἐκείνου γενόμενον καθαρμὸν μηκέτι λοιμῶξαι, πολλάκις πρότερον τούτῳ τῷ παθήματι περιπεσοῦσαν. Sic locus ille legendus, & exponendus hoc modo: *Et cum ad singula loca adpelleret. catharmos & lustrationes, ut fama est, faciebat, & pestem ventosque noxios ab illis*

Γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων
Σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται.

Nã natura Deorũ immortalium stabilis est, fixa & æterna, ideo κρατεῖται: hominũ vero mortalium instabilis, fluxa, & transitoria, ut ita loquar, διερχομένη. Quod etiam magis dicere liceat, & alio quidẽ sensu, ex sententia Pythagoreorum, qui putabant, animas hominum de aliis corporibus in alia transire, de humanis in belluina, de belluinis in humana. Sic σύστασις θνητῶν ἀνθρώπων, hoc modo διέρχεσθαι optime dici potest. At dierum immortalium σύστασις plane κρατεῖται, nulli mutationi aut migrationi de aliis sedibus in alias obnoxia. Atque hæc vera mens est horum versuum, quam nec Arabs assequutus ex toto est. Nec probo Latinum interpretẽ & commentatorem, qui ᾗ ἕκαστα διέρχεται interpretatur, *quatenus quidque progreditur*. Opponit τὸ διερχόμενον ei quod κρατεῖται. Quod dicebamus antea, Arabes usos sæpe fuisse vetustioribus ac proinde melioribus codicibus, huius rei fidem nobis fecerint isti duo versus,

Ζεῦ πάτερ ἦ πολλῶν γε κακῶν λύσειας ἅπαντας,
Ἢ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.

Quos paraphrasten Arabem ita legisse, constat ex eius versione, & sane optime,

Ζεῦ πάτερ ἦ πολλῶν γε κακῶν λύσειας ἅπαντας,
Εἰ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.

Quæ verissima est huius loci scriptura, & sententia. *O Iupiter pater revera multis malis hominum mentes liberares, si omnibus monstrares, quali quisque genio, id est, animo utitur.* Arabs vertit, si vertenti Elichmanno credimus, *si patefeceris eis tranquillitatem quam constituisti in ipsis.* Atqui vox السكينة, non *tranquillitatem* hic significat, sed *genium, dæmonem, spiritum.* Postea perperam se ita reddidisse animadvertit, idem μακαρίτης Elichmannus, & in Notis id emendaturus fuit, ut ex eo intellexi. Iudæi quoque שכינה vocant spiritum sanctum, Dei ἐπιφάνειαν, divinum spiritum, qui in prophetis habitat. Nam hoc significat verbum שכן tam Arabibus quam Iudæis. De qua voce سكينة pro spiritu vel genio nos alibi. Hic pro anima sumitur vel mente animi, quæ sua cuique Deus, id est, سكينة. Atque ita interpretatur hoc loco, οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται, Hierocles, οἵᾳ ψυχῇ. Sic etiam Arabs, ut ex eius versione apparet, ان اظهرت فيهم

cepit. Unde ἐκπλαγὴς, *admirabundus*. Quæ vero miramur, ea ut plurimum, ut laudamus, sic quoque amplectimur & recipimus. In versu XXXV, Εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον, istud ἄθρυπτον pessime Arabs intellexit de vitæ ratione incorrupta, تدبيرا نقيا غير مضطرب. Quia Græcis θρύψαι est *frangere*, *cædere*, & proinde *corrumpere*, *depravare*. Inde ἄθρυπτον βίον hic accepit *incorruptum*. Atqui ἄθρυπτος est ἀσύνετος. Opponit igitur καθάρειον τῷ θρυπτερῷ. Vult ita munde & laute nos vivere, ut delicate ac molliter ac sumptuose non vivamus. Inde enim & θρύπτεσθαι pro *mollem esse & delicatum*, quia θρύπτεσθαι proprie idem quod *frangi*, at metaphorice, pro *deliciis & voluptatibus fractum esse*. Contrarium igitur ἄθρυπτον τῷ τρυφηλῷ. Sequitur paulo post hic versus, Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων. Mirum est quomodo reddiderit hunc versum interpres Arabicus, *Ne sis prodigus instar eius qui non cognoscit res quæ in manu eius sunt.* بمنزلة من لا خبرة له بما في يديه. Oportet aliter legisse in Græco. Sine dubio legerit quod etiam apud Stobæum reperitur scriptum, Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ἀπειροκάλως ἔνι ἡμῖν. Non aliam in suis lectionem invenisse Hieroclem, apparet ex eo quod in hoc exponendo loco ἀπειροκαλίας meminerit, his verbis, ἀνεπίφθονον δὲ ζωὴν ἐπιτηδεύσομεν, λιτὴν καὶ ἄτυφον δίαιταν ἔχοντες, καὶ τὸν τῆς ἀπειροκαλίας τῦφον ἐκκλίνοντες· ἐξ οὗ ἀποβλεψάντες δύνανται, δαπάνη τις, καὶ φειδὼ χρημάτων ἄκαιρος, ὧν τὸ μὲν εἰς ὑπερηφανίαν διαβάλλεται, τὸ δὲ εἰς μικροπρέπειαν. Non igitur dubium est quin ἀπειροκάλως in hoc versu legerit. Etiam ἔνι ὑμῖν, vel ἔνι ἡμῖν fuisse ibi scriptum à Pythagoreis, constat ex versione Arabis, qui في يديه interpretatur, *in manu eius*, *in potestate eius*. In illo versu, πῆ παρέβην, malim πῆ pro πῶς accipere, quam quomodo facit Arabs pro ποῖ, qui vertit, *Expende loca in quibus aliquid prætergressus es.* Hesychius, πῆ, πῶς, *quatenus*. Et recte Ausonius, *qua prætergressus*, qua in re, quomodo. In versu XLIII, ἐπιπλήσσεσθαι non est *metum incuti*, ut vertit Arabs, sed *reprehendi & coargui*. Δειλὰ μὲν ἐκπλῆξαι ἐπιπλήσσεο. Notum quid sit ἐπίπληξις. Confudit ille ἔκπληξιν cum ἐπιπλήξει. In exponendo versu LI ἥ τε ἕκαστα διέρχεται, ἥ τε κρατεῖται, aut Arabs parum vidit, aut interpretes alii Græci Latinique nihil viderunt. Arabs simplicius explicavit de rebus quæ partim transeunt, & fluidæ sunt, partim permanent, ut illæ quæ sunt æternæ. Cui expositioni adstipulari videntur ac suffragari quæ præcedunt,

item tempore absumendis. Qua de re infra præcepit illis versibus, Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων, Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. Postremo videre debuerant eruditi viri, ab illa lectione φίλων vix posse commodum sensum elici constructa cum ὀλέσης, φίλης ἄλλοτε ὀλέσης τὰ χρήματα. Perdi & profundi pecunias, ea loquutione intelligeretur; quod referendum esset ad sumptus nepotinos luxuriosorum, non cū modo prout necessitas & usus requireret, absumendorū. In versu XIX vertendo non feliciorem operam posuit Arabs, Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ. Infortunia quæ à vi maiore nobis accidunt, æquo animo ferenda esse præcepit versu præcedente, nec indignandum cum tale quid fatale ingruit. Immo Ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ Hanc sententiam comicus expressit Latinus, cum dixit vitam humanam esse quasi ludum tesserarum, in quo si quid male cecidit, arte corrigendum est. Prudentia igitur mederi debemus inopinatis casibus, eosque corrigere, & leviores ferendo facere. Arabs vertit, بل تروم مداراتها. Quod vertit Elichmannus. *Immo stude potius iis blandiri.* Videamus & versus illos quomodo acceperit.

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε, καὶ ἐσθλοὶ
Προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἄρ ἐάσῃς
Εἴργεσθαι σαυτόν.

Verbum ἐκπλήσσεσθαι sumpsit Arabs pro irasci. فلا تمتعض منه *& ne irascaris propter id, ne succenseas.* Ἐκπλήσσεσθαι Græcis nunquam id significavit, sed aut timere denotat aut admirari, & admiratione vel metu percelli. Inde ἔκπληξις est ἐκφόβησις. Quomodo hic accipiemus? Illud ὧν multos hic offendit. Nam potius dicendum esset, οὓς μήτ' ἐκπλήσσεο. Atque ita Hierocles, καὶ οὕτω τὸ Πυθαγορικὸν τηρήσομεν παράγγελμα, μήτ' ἐκπληττόμενοι τοὺς πονηροὺς τῶν λόγων. Hinc Marcilius pro ὧν legebat ὦν, *Ionice*, inquit, *pro* οὖν. Quod ineptum est. Nisi ὡς legamus contra libros omnes qui ὧν retinent, ipsa constructio sic procedit, ut istud ὧν referendum sit ad sequens membrum, quasi hoc ordine scripsisset auctor. ὧν μήτε ἐάσῃς εἴργεσθαι σαυτὸν, μήτε ἐκπλήσσεο. *A quibus neque te sinas abstineri, neque rursus eos cum admiratione recipias.* Ita ergo distinguendum, ὧν, μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἄρ ἐάσῃς εἴργεσθαι σαυτόν. Huiusmodi transpositiones sæpius in pedestri oratione observavimus, nedum poëtis sint familiares. Ἐκπλήσσεσθαι igitur hoc loco est cum admiratione aliquid accipere & probare, non irasci, ut Arabs accepit.

ἥρωας appellant. Ultimo loco de excellentium virorum animabus, qui δαίμονες καταχθόνιοι nominantur, Dii inferi, & Manes ſub terra degentes. Ubi Elyſium & ſedes beatarum animarum antiquitas ponebat. Non recte autem expreſſit Arabs ſententiam illius verſus, πρηέσι εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι. Non enim præcipit ut ita nos præbeamus faciles amico, ut ei præſtemus humaniter quod emolumentum ei afferat. Ait ſimpliciter, primo ut nobis amicum faciamus eum qui optimus ſit, deinde ut eius blandis dictis cedamus & parcamus, & omne quod in nos fecerit boni, in bonam partē accipiamus, quaſi in utilitatem noſtram & emolumentum factū. Multo minus mentē aſſequutus eſt verſus ſequentis, μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς. Primum φίλον σου *amicum tuum* vertit صديقا له, id eſt, amicum eius. Nam φίλον σὸν debuit reddere صديقا لك. Ἐχθαίρειν porro vertit استفسد. Quod eſt, corruptū aliquid ac depravatum eſſe velle & cupere. Poſtremo ἁμαρτὰς μικρὴ exiguum eſt peccatum, quod amicus commiſit, cuius gratia eum nobis inimicum fieri velle, aut tanquam inimicum illum odiſſe non debemus. At paraphraſtes de peccato accepit quod ex nobis procedit contra amicum aut amici rem. لهفوة تكون منك. *Ob peccatum quod à te ortum eſt.* Neſcio igitur, quid voluerit Arabs in illo verſu explicando, aut quid ſequutus ſit. Non melius, ut res eſt, percepit ſenſum verſiculi XVI. χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι. Scio quidem, & alios interpretes φίλει cum imperandi modo legiſſe, ſed malam item lectionem illam eſſe ſcio, cum recte ſit φιλεῖ. Quam & Hierocles agnovit. Hæc enim mens Pythagoræ, iuſtitiam in omnibus nos ſectari & exequi debere, neque rem ullam agere ſine ratione. Debemus, inquit, hoc primum tenere, quod omnibus à natura decreta ſit mors. Qui hoc tenuerit, nihil unquam turpe aut iniuſtum faciet vitæ conſervandæ gratia, quam ſciat omnimodo ſibi tandem neceſſe eſſe fato amittere. Deinde illud etiam ſcire nos oportet, divitias interdum quæri, interdum amitti ſolere, χρήματα ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι. Qui hoc compertum habebit, non adeo ſollicitus erit de quærēdis ac ſervādis eiuſmodi bonis, quæ haberi & abire ſolent, quæque caduca ſunt, inſtabiliaque, ac multis caſibus obnoxia. Non igitur hoc verſu præceptum continetur de modo adhibendo opibus, iiſque ſuo tempore colligendis, ac ſuo

 item

curarem, Hieroclem in ea esse sententia. Sed certe falluntur qui putant ita sensisse Hieroclem, exponuntque hic *dæmonas sup[er] terram* viros sapientes esse ac bonos. Non ea mens Hieroclis, multo minus Pythagoreorum. Δαίμονας hic vocari ab iis dicit Hierocles animas humanas excellentiores, ut virtute ac veritate præditas, sed extra corpora, defunctorum nempe iam hominum animas, sed ex opinione Pythagoreorum in corpora iterum redituras. Hæc ratio est cur Hierocles καταχθονίους hic accipiat quasi ἐπιχθονίους, ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι δυναμένας. Sic enim καταχθονίους δαίμονας interpretatur, τὰς ἀνθρωπίνας ψυχὰς, ἀληθείᾳ καὶ ἀρετῇ κοσμηθείσας, δαιμόνας καλεῖ, ὡς δαήμονας καὶ ἐπιστήμονας, εἶτα χωρίζων αὐτὰς τῶν φύσει δαιμόνων, οἳ τὸ μέσον τάγμα πληρῦσι, καταχθονίους προσεῖπεν, ὡς δυναμένας ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι, καὶ γήϊνα σώματα ὑπεισιέναι, καὶ κατὰ γῆς οἰκεῖν. Ubi vides, de animabus defunctorum præstantium virorum hic eum agere. Κοσμηθείσας ἀρετῇ καὶ ἀληθείᾳ dicit, id est, quæ ornatæ fuere virtute & veritate, dum viverent & corporibus essent alligatæ. Quæ animæ ut distinguantur à medio genere vel medioximo deorum sive dæmonum, qui natura tales, nec unquam corpora humana subeunt ut in terris versentur, ideo καταχθονίους eos δαίμονας vocaverint Pythagorei, ut opinatur Hierocles. Nec obstat quod aiunt, Pythagoreos animas humanas non sub terra post mortem collocare, sed in aëre. An hæc causa movit Hieroclem, ut καταχθονίους δαίμονας explicaverit, ἀντὶ τῶν ἐπιχθονίων κατὰ γῆν, non κατὰ γῆς οἰκεῖν δυναμένων, non sub terra, sed in terra? Certum est hic Pythagoram se accommodasse opinioni & loquutioni hominum sui ævi, qui animas defunctorum καταχθονίους δαίμονας vocabant, hoc est, ὑποχθονίους, *Deos manes*, & *Deos inferos*. Deinde aeris illi campi in quibus beatorum sedes assignatur, etiam sub terra, sed non tam altè ut erat Tartarum. At hic auctor simpliciter ostendit, qui cultus exhiberi debeat præstantium virorũ geniis & animabus, postquam corpore fuerint exsolutæ. Atqui tales animas tunc temporis homines καταχθονίους δαίμονας appellabant. Si hoc sensu ita hic accepit Arabs عمار الارض, nihil sane erraverit. Nam & عمار البيت vocant iidem Arabes dæmones familiares, domos incolentes, qui *lares* Latinis appellantur. Primo igitur agitur in his versibus de Deorum immortalium & summorum cultu, qui ἀθάνατοι θεοὶ vocantur. Deinde de semideorum & Heroum, quos ἀγαθοὺς

ἥρωας

sui præbere. Scio quidem, & multas res in ore ipso diutius detentas alium saporem facere quam à primo cum morsu tentatæ sunt, & plerumque ex dulcibus inamarescere. Sed hoc non fit ἐξ ἀναιδότητος. præterea ex dulcibus non amarissime evadunt, sed utcunque amare. At ἔμπικρον apud Dioscoridem non est simpliciter amarum, sed valde amarum. Verum de his alibi. Ut ad Cebetem redeamus, quod in Arabico huius Tabulę in fine adiectum ultra mensuram Gręci contextus legitur, credere possem ab auctore ipso Cebete esse, repertū à paraphraste in exemplaribus quibus tum usus est, nisi fidem eius haberem ex aliis suspectā. Cum enim in reliqua Tabula tam multa detraxerit, addiderit, inverterit, interpolarit, præter Græci auctoris mentem & sententiam non queo mihi persuadere, hoc additamentum alterius esse quam ipsius, quod liberaliter de suo auctori donavit. Præsertim cum nullus hodie liber inveniatur tam antiquus qui illa agnoscat. Vidi autem aliquos, qui de antiquitate scripturæ certare poterant cum ævo quo Paraphrasin hanc composuisse interpres hic Arabs videri queat. Præterea Tabulæ titulus nihil amplius promittit, quàm ipsius picturæ, quæ inerat inibi repræsentata explicationem ab illo sene qui ἐξηγητὴς eius introducitur. In his vero quæ adtexta fuere à Paraphraste, petit ille senex à Cebete, si qua in re de his quæ illum docuit dubitare inceperit, ut ad se revertatur. Hoc non ultra crepidam, sed plane extra Tabulam. In versione Odaxii quædam in fine habentur quæ in nostris libris non legas, fortasse inventa in codice quo usus est. Sed ea pauciora sunt, ut videri etiam possint adiecta ab aliquo sciolo, qui putabat aliquid deesse Tabulæ clausulæ. Et notum est eruditis, quam infinita talia bonis auctoribus à malis lectoribus adsui solita sint. Si quis tamen genuina illa auctoris velit esse, per me opinetur licebit quod vult. Cum talibus enim durum contendere. In Paraphrasi Aureorum carminum Pythagoræ Arabica, nonnulla etiam observamus quibus non recte Gręca exprimuntur, & longius abeunt sæpe ab auctoris mente. Primum in vers. 111 perperam καταχθονίους δαίμονας interpretatur *genios terræ*, ut vertit Elichmannus noster. عمار الارض. Nam genii, sive dii terrestes, apud gentiles alii ab Inferis diis, sive Manibus, qui χθόνιοι & καταχθόνιοι dicebantur. Male autem plerique interpretes, καταχθονίους δαίμονας hic accipiunt de vivis & terram incolentibus divinis viris. Nec

Græcas in vertendis Græcis ignoraverint, quia ſeculo illo non amplius erant uſitatæ, vel ex illo capite Dioſcoridis de Agarico conſtare poteſt, ubi ἀνάδοσιν cum neſcirent quid eſſet, ex coniectura expoſiuerunt, ut ſententia loci videbatur eam ſuppeditare & ſuggerere in iſtis, γεύσει δὲ ἀμφότερα ὅμοια, κατ' ἀρχὰς μὲν γλυκίζοντα, εἶτα ἐξ ἀναδόσεως ἐμπικρα. Quæ ſic Arabice converſa ſunt: *Quod ad guſtum attinet, utrumque genus ſimile eſt*, & cum primum mordentur, اول ما ينداقان, *invenitur in iis dulcedo, deinde mutatur poſtea ſapor eorum ab illa quæ in iis fuerat, dulcedine, tum mutatio ea creſcit, donec aliquid in ea amari appareat.* يوجد في طعمهما حلاوة ثم من بعد يتغير طعمهما عما كان فيه من الحلاوة ثم تزيد التغير فيه الي ان يظهر فيه شي من مرارة. Vult igitur, in ipſo ore hanc fieri totam mutationē, ut ab initio, quando morſu appetitur Agaricum, dulce guſtu ſentiatur, deinde paulatim dulcis ille ſapor minuatur, donec ad amarorem degeneret. Sic per ἀνάδοσιν fieri putarunt quod ſenſim fit & per gradus quoſdam & numeros. Ex qua interpretatione liquet, non intellexiſſe eos quid eſſet ἀνάδοσις. Agaricū primo guſtatum dulcedinis ſenſu palatum & linguam afficit, in ore ipſo commanſum, poſtea ἐξ ἀναδόσεως amareſcit, ubi nimirum in ventriculum deſcendit, per halitum qui ad os refertur. Hoc enim proprie Græcis ἀνάδοσις γεύσεως, quem & νόστον appellarunt. Quæ vox *reditum* proprie ſignificat. Inde & pro guſtu, qui redit ex ore ventriculi per halitum, & in os venit. Quod vocamus vulgo in noſtro idiomate *reproche*. Unde & cibi dicuntur *reprocher*, cum ἐξ ἀναδόσεως alium ſaporem referunt, vel eundem, ſed acriorem, quam præferebant cum manducarentur. Dicimus etiam *revenire*. *Hoc mihi revenit*, id eſt, *in os redit*. Belgæ, *Opcomen*. Heſychius, νόστος, ἡ εἰς οἶκον ἀνακομιδή, ἡ ἐπάνοδος, καὶ ἡ ἀνάδοσις τῆς γεύσεως. Atque hæc obiter. Huiuſmodi hallucinationibus & pravis interpretationibus Arabicæ verſiones cuiuſcunque generis è Græco tranſlatæ ſcatent. Nec tamen Latinæ plerunque feliciores. Nam & viri doctiſſimi medici non melius hoc loco aſſequuti ſunt quid eſſet ἀνάδοσις, dum *diſtributionē* vertunt. Hæc etiam ἀνάδοσις eſt, ſed hic locum non habet. Nec video ſane, quomodo iam concoctus in ventriculo cibus, & in venas diditus, poſſit in ore guſtum aliquem ac ſenſum

ſui

tempore inveniſſe, quam quæ hodie in noſtris extant. Vno exemplo, ſed illuſtri, hîc illud comprobare fert animus. Apud Dioſcoridem lib. III de Agarico libros recentius exaratos plures vidi qui non differunt à vulgatis, in his verbis, quibus agit de Agarici natura, utrū ſit radix, an more fungi proveniat. λέγουσι δὲ, οἱ μὲν, φυτοῦ ῥίζαν εἶναι, τινὲς δὲ, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων κατὰ σῆψιν γίνεσθαι, ὥσπερ οἱ μύκητες. *Quidam ferunt radicem eſſe plantæ, aliis placet, in caudicibus arborum, more fungi naſci.* Pro his vero, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων γίνεσθαι, unicum exemplar vetuſtatis venerandæ, quod in Bibliotheca Regia ſervatur, habet ſcriptum, ἐν σητίνοις δένδροις γίνεσθαι. Arabes, qui Dioſcoridem in ſuum ſermonem verterunt, ita legiſſe omnino videntur in Codicibus qui tunc extabant, ſed σήτινα δένδρα perperam interpretati ſunt pro σητόβρωτα, carie & vermiculis exeſa. Nam σὴς eſt vermiculus. Sed σήτινον non poteſt idem eſſe quod σητόβρωτον. Sic ergo legitur in verſione huius loci, qui refertur ab Ebenbeitare in voce غاريقون. *Garicon.* Ita enim *Agaricum* appellant.

و من الناس من زعم انه اصل نبات و من الناس من قال انه يكون من العفونه في لشجار تتسوس كمثل تكون الغطر. *Et ſunt homines, qui putent, quod ſit radix plantæ. Sunt autem alii, qui dicant, quod naſcatur ex putredine in arboribus à vermibus eroſis, quomodo naſcuntur fungi.* Apparet, eos omnino reperiſſe in ſuis libris, ἐν σητίνοις δένδρεσι, quæ σήτινα δένδρα acceperunt ὑπὸ σητῶν διαβρωθέντα, *vermiculata,* quæ تتسوس verterunt. Nam سوس Arabibus, idem quod σὴς Græcorum. At σήτινα δένδρα Diſcoridi ſunt αἱ σῆται, ut πεύκινα δένδρα, αἱ πεῦκαι. κέδρινα, cedri. & σύκινα δένδρα Diodoro Siculo αἱ συκαῖ. Σῆται vero vel σῆτθα Symmacho dicitur quæ apud Hebræos שטה σῆτθα, & in plurali שטים. Dioſcoridi σήτθινον δένδρον. Interpretes cedri genus eſſe volunt. Septuaginta ἄσηπτα δένδρα exponunt. Theodotion apud Hieronymum ſpinam Aegyptiam eſſe putat, cuius lignum duriſſimum & maxime ἄσηπτον, Arabes vocant سنط *Sent.* Quod idem plane eſt ac σῆτθα, vel σῆται, inſerto Nun, ut ſolent illi in pleriſque peregrinis vocibus. Sed de hac ſpina Aegyptia nos plura in Homonymis plantarum. Hic ſignare voluimus quæ utilitas ex Arabicis verſionibus percipi queat, & quæ cautio adhibenda ſit in illis legendis. Quam multas voces

Græcas

tiam, eo redduntur ad eam persequendam ineptiores. Immo plerumque nunquam eam assequuntur, eo ipso quod iam censeant sese illam tenere. Verba Cebetis, ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο, περιποιοῦνταί γε ἐπίστασθαι ἃ οὐκ οἴδασιν. ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι πρὸς τὸ ὁρμᾶν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. Integriore videtur usus Codice Odaxius, qui hæc sic vertit. *Quoniam in primo ambitu hoc plus habent, quod, quæ nesciunt nescire se, non dissimulant,. in secundo vero illud certe nesciunt quod scire se profitentur.* Ab horum sententia tam longe recedit auctor Arabs in sua paraphrasi, quam longissime absunt à vera scientia virtutis, τῆς ψευδοπαιδείας professores, Grammatici, Critici, Poëtæ, Musici, Geometræ, Astrologi, aliarumque artium magistri, quæ virtutem non docent, quia nec tradunt. Immo nec eius scientiam affectant, nec omnino eam profitentur. Quæ hic attigimus & velut excerpsimus ex illa paraphrasi à mente Græci auctoris maxime aliena, vix centesimam partem efficiunt eorum quæ observavimus, quæq; suis locis singula enotari potuissent, si plus otii habuissemus. Sufficere credidi pauca ex infinitis hæc selegisse, ut mortuo præstarē quod vivo promiseram, qui paulo ante mortem maximo opere me rogaverat, ut hanc paraphrasim percurrerem, & quantum discreparet à Græco aut aberraret, cognoscerem, sibique quæ notassem subministrarem, in Notis quas adornabat reponenda. Non propterea tamen avocare velim studiosos ab Arabica lingua perdiscenda eo maxime nomine quod Arabum de Græco translationes tam vitiosæ ac pravæ reperiantur. Habet illa lingua quo utilitatem suam commendet, etiamsi illi sustuleris translationum fidem. Ne istæ quidem, quamvis aliquammultis partibus parum fidæ, tamen contemnendæ sunt. Explicant enim multa vocabula τεχνικὰ Græca quorum expositionem in nostris Lexicis Græcis frustra hodie quæras. Vt reapse multis locis comperi in conferenda versione Arabica Dioscoridis, quæ apud Ebenbeitarem extat, cum Græco textu. Præterea cū ante octingentos plus minus annos illæ versiones procuratæ sint, melioribus libris & antiquioribus earum auctores sæpe usi videntur, quorum ope multa emendari in melius possunt in nostris libris. Quod etiam ex eodem Dioscoride Arabice verso plus mille locis deprehendi. Non raro quippe etiam ubi male mentem auctoris expresserunt, cognovi tamen, rectiorem lectionem in libris suis eo

tem-

prontentur, Rhetores, Dialectici, Grammatici, Critici, Poëtæ, Aſtrologi, Geometræ, Muſici, & artiū omniū cultores quæ vocantur liberales & ἐγκύκλιοι. Hi omnes ψευδοπαιδείαν colunt eamq; affectātur. In tertio ſepto moratur vera παιδεία, quæ beatos efficit ad ſe venientes, & ſummū bonum poſſidet, datq; poſſidendum ſui cultoribus. Quæſtionis ergo eſt, an ad beatam vitam viam affectantibus ſit tranſeundum neceſſario per ſecundum ſeptum, & delibandæ in tranſitu illæ diſciplinæ quæ ibi ſedem fixere, quaſi conducant, & aliquid conferant ad ſummam boni quod homini ſummum eſt, & quod apud verā παιδείαν percipitur. Paulo ante docuit Cebes, poſſe litteras tanquam ἐφόδια ſumi ad virtutem properantibus, non ut neceſſarias, ſed ut utiles tantum iter aliò habentibus, & ad deſtinatum pergentibus. Illa quippe ſtudia hactenus tantum proſunt, ſi præparent ingenium, non ſi occupent ac detineant. Non iis igitur immorandum. Nam nec bonum virum facere per ſe poſſunt, quinimmo nec id promittunt. Nihil autem habere artes iſtas edoctos ſupra cæteros homines qui eas non didicerunt, quo prævaleant iis, tanquam compendiariam magis ad virtutem tenentes ac terentes viam, eo argumento probatur, quod earum profeſſores turpiſſimi omnium ac flagitioſiſſimi ſæpe cernuntur. Præterea homines indocti & idiotæ à primo ſepto ſæpe tranſgrediuntur ad tertium ubi virtutis ſedes eſt, & veri boni, quo beati efficiuntur, ne ſalutatis quidem in tranſcurſu artibus iſtis, & ſtudiis, quæ in ſecundo hærent ſepto. Non ergo illæ neceſſariæ tendentibus ad ſummi boni ſcientiam, quæ ἀληθινὴ παιδεία eſt Cebeti. Cum hæc ita ſint, inquit Cebes; πῶς ἔτι προέχουσι? Qua in re præſtant indoctis, quo citiùs perveniant ad ſcientiam ſummi boni, cum ipſi & indociliores ſæpe ſint, & tardiores ad eam artem addiſcendā, quæ ſola vera eſt, & ſummi boni magiſtra? Ita enim legēda Græca apud Cebetē, quæ vulgo corruptiſſima ſunt: Ὥστε πῶς ἔτι προέχουσιν ἄρα, οἱ ἀκινητότεροι ἢ δυσμαθέστεροί εἰσιν; Reſpondet alter ac querit, quomodo id fieri poſſit, ut, qui artes illas liberales didicerunt, quiq; in ſecundo ſepto diversātur, quod propius tertio eſt, in quo virtus & vera boni ſcientia moratur, tardiores ſint, & indociliores ad eam addiſcendam veram ſcientiam. Rationē reddit ſenex, quod, qui in ſecundo ſepto habitant, artium nempe doctores liberalium, ſimulant ſcire quod neſciunt. Et dum putant, ſe veram eſſe adeptos ſcien-

lemne aliquod convivium. Sane τραπεζίτης videtur eo sensu Græcis, & præcipue poëtis, sumi pro eo qui conviva est alicui. Nam & τραπεζίτην Πάριν vetus Tragicus dixerat de Paride Menelai conviva & hospite. Quamvis Grammatici τραπεζίτην exponant, τὸν παραβάντα, καὶ ἀτιμάσαντα τὴν τράπεζαν τοῦ Μενελάου. Quod vix verum esse credo. Nec ea vis est illius vocabuli. Vt ut sit, vocem τραπεζίτης apud Cebetem ita videtur intellexisse Arabs de eo qui invitatus est ad epulum publicum aut magnum. Reliqua comparationis sic accommodat, ut idem propemodum efficiat quod illa Cebetis de Trapezitis vel Mensariis. Sic & θέμα quæ pecunia est ad mensam posita, accipit pro re aliqua pretiosa, ut est unguentum vel aroma, quod singulis convivis offertur, videndum aut olfaciendum, ut mox ad alios similiter transeat, non proprium cuiquam, & ἀναφαίρετον futurum. Pag. LVII, nec ἐφόδιον quid esset percepit. Et cum sit viaticum, de via aliqua non nota, nec usitata, sed singulari accepit. Verba Græca Cebetis hæc sunt de ψευδοπαιδεία, sive falsa disciplina, Κελεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐνδιατρίψαι, καὶ λαβεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς ὥσπερ ἐφόδιον. Ita iubemur tantisper morari ac conversari cum hac ψευδοπαιδείᾳ; ut aliquod viaticū ab ea accipiamus, dū tendimus ad veram παιδείαν. Hęc verba, ὥσπερ ἐφόδιον, vertit paraphrastes, لانه بمنزلة طريق شاذ. *Nam hoc se habet ad instar viæ deviæ ac minime tritæ.* Pag. LXI, non dici potest quantum sit hallucinatus in illis Græcis vertendis, οἱ τούτους τῶν μαθηματικῶν παραλλάττουσιν. Dicit enim Cebes, videre se plurimos qui è primo septo ad tertium commeant, in quo vera παιδεία habitat, præteritis scientiarum variarum professoribus qui in secundo septo degunt, adeo ut non sit opus illos invisere & eorum septum intrare tendentibus ad tertium. Sæpius enim contingere, ut à primo septo homines citius transeant ad tertiū veræ παιδείας, quam secundi septi incolæ, qui ψευδοπαιδείαν ibi degentem adorant & colunt. Rationē ibi reddit. Pro illis verbis, οἱ τούτους τῶν μαθηματικῶν παραλλάττουσιν, contraria sententia dixit paraphrastes, *ubi venerint è primo septo, transeunt ad hos, ac similitudinē prætendunt virtutis eorum, nisi quod corripiat hos quoque negligentia, & obsequantur illis, in quibus vera παιδεία non est, sed fraus, id est, ψευδοπαιδεία.* Nihil horum voluit Cebes. In primo septo sunt idiotæ incontinentes, intemperantes, luxu perditi, voluptuarii. In secundo, qui litteras didicerunt ac pro-

manno credimus, ἀσωτίαν eo verbo expressit quod *contumaciam* significat. Paulo supra eadem voce ἡδυπάθειαν reddidit. Et sane eo loco ἡδυπάθειαν ita coniunxit cum ἀκρασίᾳ, ut hic ἀσωτίαν eidem ἀκρασίᾳ copulavit. Vtrobique Arabs tam ἡδυπάθειαν quam ἀσωτίαν بطر reddidit. At *fastum* eo loco vertit τὸ μακαρίτης, ut isto *contumaciam*. Neutrum exprimit τὴν ἀσωτίαν, vel ἡδυπάθειαν, quæ proprie voluptatem notat quæ in deliciis gulæ versatur. Vnde τὰ ἡδυπαθητικὰ, Titulus libri Enniani in Apologia Apuleii, ut nos olim emendavimus. Quam emendationem quidam inepte suggillant qui nihil melius possunt suggerere. *Luxum* & *luxuriam* vocant Latini, licet hoc etiam nominis ad veneriam voluptatem referatur, præcipue apud recentioris Latinitatis & monachalis auctores. Vnde *peccata luxuriæ*, quæ ex venere committuntur. At veteribus *luxuria à luxu*. Et *profusionem contra pudorem, & supra modum* interpretatur Nonius. Hæc est ἀσωτία. Sane sumptus illi profusi locum etiam habent in re veneria. Vnde & *luxuriam* infima & barbara Latinitas usurpaverit de veneriæ libidinis excessu. Non ita antiqui, qui pro *luxu* posuere. Et inde illi nomen. At ἀκρασία magis in re veneria obtinet, quod difficilius ab ea temperatur. Sane ut *luxuriam* de venere etiam dixere Latini, ita & ἡδυπάθειαν, quam eamdem cum ἀσωτίᾳ hic facit Cebes, quidam etiam transtulerunt ad ἀφροδίσια. Græci quippe nonnulli τὴν ἡδυπάθειαν de Ventris & veneris cupiditate usurpant. Vnde & ἡδυπάθειαν, πορνείαν quoque Suidas exponit. Hesychius ἡδυπαθεῖς, φιληδόνους interpretatur, καὶ τῷ πάθει χαίροντας. Verum de his alibi. Agamus quod agimus. Τραπεζῖται pag. LV, quid essent, non est assequutus paraphrastes, forsan quod apud Arabes Mensarii Argentariique permutandis nummis & mutuandis operati nulli essent. Dicit eo loci Cebes, non debere nos adsimilari κακοῖς τραπεζίταις, improbis argentariis qui cum mutuam pecuniam ab aliquo acceperunt, non cogitant, ea conditione se eam accepisse, ut aliquando reddant, verum illa abutuntur tanquam sua, suumque volunt reddere nemini, sed alienum semper retinent. Non tales itaque nos esse oportere, si quando aliquid ex suis bonis fortuna nobis fuerit elargita ad tempus. Reposcenti quod suum est, statim reddendum, quia alienum. Mutavit statum illius comparationis totum Arabs interpres, & τραπεζίτας de his interpretatus est, qui invitantur ad sol-

mi. Quæ Græcorum mentem non exprimunt. Haud certe etiam καρτερίαν interpretatur, ظلف النفس. At pagina sequente rursus ἀνακάμπτειν proclinare capita, in his: Δόξαι, ἔφη. ἢ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς Ἀρετὰς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσιν. Id est. *Opiniones, inquit, sunt. quæ, ubi adduxere ad disciplinam qui ad virtutes ingressi sunt, rursus redeunt, ut alios adducant*. Quæ Arabs ita transtulit. هي الظنون المودية الي الادب وقن طاطان روسهن. *Sunt opiniones, quæ deducunt ad disciplinam, & iam proclinarunt capita sua*. Sed & pag. LII, ἀνακάμπτουσιν αὗται, πάλιν ἄλλας ἄξουσαι, vertit, *& quoties adduxere aliquos, reversæ postea proclinant capita sua*. وكلما اتين بقوم عدن فطاطان روسهن ليحتلبن غير هم Utrumq; expressit. Et hanc capitum protensionẽ ad hoc vult fieri, ut alii inducantur. Nempe ad invitandũ; ut plerumq; capitis nutu fit, quo aliquem vocamus, & perlicimus. Sic ἡδυπάθεια pag. XLIX vertit البذخ. Elichmannus vertit *fastum*. Sed nihil minus est. Ἔπαρσιν illa vox Arabica significat, & elationem, quæ propria est tam fastus quam gaudii. Videtur ergo pro exultatione quæ effusam læticiam sequitur, posuisse. At infra ἡδυπάθειαν rectius exponit التمتع باللذات, *usuram vel usum vel usurpationem voluptatum*. Mirum est quomodo pag. LI, ἐπὶ κεφαλαίου, converterit in Arabicum in illis verbis, ποῖα ἃ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν ἀσωτίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, ὡς ἂν εἴποι τις ἐπὶ κεφαλαίου. *Vt quis in summam vitia omnia complectatur. Vt quis summatim dicat*. Sic ille Arabs vertit: *Hæ duæ enim duces sunt*. Nempe, ἀσωτία καὶ ἀκρασία. Eo tempore κεφάλαια Græcis de capitibus sive ducibus officiorum & scholarum, sed & exercituum, dicebantur, ut Latinis *capita officiorum* pro primatibus, & *capita scholarum*. Etiam κεφαλαιάδες & κεφαλαιῶται barbaræ Græciæ hodieque vocantur ordinum ductores, quos vulgo *capitaneos* ab eo vocamus. Sub ἀσωτίας & ἀκρασίας appellatione Cebes complectitur summatim omnia vitiorum genera. Ἀσωτία præcipue luxum designat & nepotinos sumptus qui gulæ inserviunt. *Nepotatum* Latini unica voce dicunt. Optimæ Glossæ Philoxeni: *Nepotatus*, ἀσωτία. Ἀκρασία vero, id est, intemperantia, in libidine veneria præcipue spectatur. Arabs paraphrastes si optimo nostro Elichmanno

των ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων, καθάπερ οἱ ἐχιοδῆκτοι. τὰ γὰρ θηρία δήπτου, πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα, μέχρι θανάτου ἐκείνους οὐ λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τοῦτο. Pagina ſequenti ridiculus eſt idem paraphraſtes Arabicus, dum Græca iſta ita verſa nobis obtrudit, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφθαι, *adeo ut capita illorum ad pedes pertingant*, حتي ان اروسهم تلحق ارجلهم. Senſus Græcorum eſt, *quorum capita attrita & detritæ ſuræ videntur.* Hanc huius loci expoſitionem de capitibus quæ ad pedes uſque pertingunt, hauſit ex alia falſa interpretatione verbi ἀνακάμπτειν, quod accepit pro capita inclinare, incurvare & protendere. Cum enim hic dicat Cebes, de iſtis deſperatis, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφθαι, paulo poſt de iiſdem ait, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. Quæ verba Arabs ita vertit, *qui non cognoſcunt diſciplinam, ideo capita ipſorum ſunt demiſſa, & ſtatus ipſorum malus eſt.* Ubi vides, ἀνακάμπτειν eum reddere de his qui capita habent demiſſa, & ad pedes uſque inclinata. فروسهم منكسة. Ideo ſupra ubi de iiſdē ſermo eſt καὶ τὰς κνήμας καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφθαι, explicavit de hac eadē capitum incurvatione verſus pedes, & demiſſione. Quod eſt ineptiſſimum. Ἀνακάμπτειν, hoc loco eſt, redire, reverti. Malim itaque hic legere, in Græcis, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, ἀπὸ τῆς παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. Et hi quidem deſperati, *ab eruditione recedunt, male ac miſere tractati.* Et ridicule idem Arabs interpres ἀπεγνωσμένοι ἀπὸ τῆς παιδείας, vertit, qui non cognoſcunt diſciplinam, فلانهم لم يعرفوا الادب. Paulo ſupra autem ἀπεγνωσμένους expoſuerat مهمومون مضطربون. *Afflictos & miſeria affectos.* Heſychius, ἀπεγνωσμένος, ἀπέλπιστος. Sed ita ille ſolet: voces eaſdem Græcas non uno eodemque modo ſæpe reddit, variaſque eis ſignificationes addit idem tamen ſignificantes. Ita ἄπλαστον & ἁπλοῦν diverſis modis tranſtulit. Et ἀνακάμπτειν non uno modo. Nam cum hic *capita demittere* verterit; paulo pòſt ubi eandem in Græco ſententiam poſtulat, *abſcedere penitus* exponit, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν πάλιν ἀνακάμπτουσι. *Et ubi adſcenderint ad tolerantiam, rurſus ab ea ſolent abſcedere.* Ubi Arabs vertit; *Miſeri autem ſunt, quia ſeſe procul removent, neque aſcenderunt ad diſciplinam ac coërcitionem animi.*

diſpoſitione mulieres. χοροὺς γυναικῶν, αἳ διεδῦς δοκοῖεν εἶναι καὶ εὔτακτοι. Neſcivit quid eſſet Græcis εὔτακτος & εὐταξία. Pro modeſto ſolent eam vocem ſumere, & pro eo qui obſequitur & paret in iis rebus & iis hominibus quibus debet, ſeſeque iis accommodat. Cui contrarius eſt ἄτακτος. Hinc locus apud Suetonium, nec ſanus, nec vulgo interpretum intellectus. In Domitiano, *poſt adductam uxorem laudanti vocem ſuam, εὐτακτῶ, dixerat.* Metaphora enim ducta eſt ab iis qui in choro non diſcordant, ſive canentibus concinendum ſit, ſive cum ſaltantibus ad eundem modulum pedes ponendi ſint. Inde εὔτακτος, vita & moribus compoſitus ac modeſtus obſequenſq;. De quo nos alibi plura. Ibidem in illis, ὡς ἀπλαστοί εἰσι, καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι, ἀπλάστους vult eſſe, eas quæ vultu ſint hilari ac ſereno, وكانهن باشات مستبشرات. At ἄπλαστος, ut iam diximus, mulier dicitur, quæ minime fucata eſt, nec cutem habet fictam pigmentis, & expolitam, non cretata, non purpuriſſata. Multa alia in eadem pagina pravè, ac perversè vertit, quæ omitto, & paſſim in ſequentibus uſque ad pag. XLV. Ubi non poſſum præterire quomodo expoſuerit Κωρύκιον ἄντρον in his verbis: πανταχοῦ γὰρ ἐστιν ἀσφάλεια ὥσπερ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἔχοντι. Notum ex Geophraphis quale fuerit *antrum Corycium.* Ex eius deſcriptione liquet, quam tuti eſſe potuiſſent ac ſecuri qui ſpecum illum incolere voluiſſent. Vide Melam lib. I, cap. XIII. Interpres Arabs pro Corycio ſpecu nobis ſuppoſuit, quia fortaſſe non intelligebat quid eſſet, cochleam quæ concha ſua circumdatur. Quaſi ſcilicet oſtrea in ſuis conchis tuta ac ſecura ſint, quæ cum ipſa concha, qua munita ſunt, capiuntur & comeduntur. محروس من جميع جوانبه بمنزلة الحلزون الذى يطيف به الصدف الذى يجنه *Munitus ab omnibus lateribus, ad inſtar cochleæ quam ſua concha circumdat, ea defenſat.* Hęc ineptiſſima ſunt. At in eadē pagina aliam & meliorē lectionem ſe in ſuis codicibus inveniſſe teſtatur, dū ἐχιοδήκτους reddidit, *Viperarios,* الحوائيين. Videtur enim legiſſe, ἐχιοθήρους, vel ἐχιοθήρας. Nam ἐχιόδηκτοι haud alii queant intelligi præter eos quos vipera momorderit. Ecquod illi autem antidotum naturale habeant adverſus morſum viperæ, haud fateor me videre, qui à vipera morſi fuerint. Palam vero eſt, Græcum auctorem de his intelligere qui viperas venabantur. καὶ ἐπαίνω πάν-

tixerunt κατ᾽ ἐξοχὴν, quia illa ætas optima. Unde, Ἡλικία τῆς πόλεως, apud oratores Atticos, urbis iuvẽtus, οἱ ἐν ἡλικίᾳ νέοι. Hinc ἀφῆλιξ pro ſene. Aliis pro iuniore. Criticus ſacer neſcio quam γιγαντίαν ἡλικίαν ſomniat apud Heſychium, in Notis ad Petri Epiſtolã primã, cuius Gloſſõgraphi verba etiam deterius corrumpit quam vulgo ſunt, ut loquutionẽ quæ Græca non eſt, introducat. Nam ἡλικία quidem ſumitur apud Grȩcos duobus modis, pro ætate hominis, & pro ſtatura, non autem pro ætate temporis, ut in illo Horatiano: *Aetas parentum peior avis tulit nos nequiores.* Hoc Græci non dicerent, ἡλικίαν τῶν προτέρων. At ille vult γιγαντίαν apud Heſychium eſſe ἡλικίαν τὴν πρότερον, id eſt, primam mundi ætatem, vel ſȩculum primum, quo vixere Gigantes. Apud Heſychium legebatur vulgo, Γιγαντία, ἡλικία τὸ πρότερον κὴ οἱ κατοικοῦντες γίγαντες. Ipſe corrigit vir clariſſimus & qui pridem nobis Heſychium emendatum promiſit, Γιγαντία, ἡλικία τὴν πρότερον, κὴ οἱ κατοικοῦντες γῆν Γίγαντες. Si cæteræ omnes ſimiles huic erunt emendationes, malo habere corruptum. Quid enim hac correctione corruptius? At quid proclivius veræ lectionis inventione quæ talis eſt, minima mutatione, Γιγαντία, ἡ Λυκία τὸ πρότερον, κὴ οἱ κατοικοῦντες Γίγαντες. Lyciam prius vocatam eſſe Gigantiam, & qui eam incolerent Gigantes, ex auctoribus cognitiſſimum eſt. Non potui modeſtius virum doctrina præſtantem reprehendere. Et ita in poſterum ſtatui omnes illius hallucinationes, pravas emẽdationes, perverſas interpretationes, errores, redarguere, ut moderationẽ in eo carpendo meam nemo vel delicatiſſimis auribus præditus poſſit deſiderare. In meis reprehendendis talem ipſe ſi præſtet, nihil amplius ab eo deſideravero. Sed ad rem. In eadem pagina Tabulæ Cebetis, Arabs paraphraſtes, στολὴν ἁπλῆν & ἀκαλλώπιστον, id eſt, *ſimplicem & ſine ullo ornatu*, reddidit, *veſtem non multam*, متزينة بلباس ليس بالكثير, *ornata veſte non multiplici.* Haud ſcio tamen an videri poſſit expreſſiſſe ſua lingua mentẽ auctoris Græci. Ut quod abundat & ſuperfluit, modumq; iuſtum excedit, hoc ſit بالكثير. Infra quippe Pag. XXVI, στολὴν ἀνυπόδητοι κὴ ἁπλῆν ἔχουσι, ἁπλῆν vertit, ساذجة, *ſincerum*, ſimplicem ornatum. Et certe illud بالكثير ſolẽt Arabes tantũ ſumere de re quæ numero abũdat, οὐ πολὺ τοῦτο, ليس بالكثير. Vide verſ. XX verſuum Pythagoreorum. Eadem pagina, εὐτάκτως haud bene expoſuit, *eleganti*

diſpoſitione

tibus πλάτον & πλάτην ita interpretatur. Videant Arabicè doctiores, an illud غفلة eam pati quoque poſſit ſignificationem. Pag. XIII δόξας vertit المفاخرات, *iactantias*, cum ſint opiniones. Pag. XVII. οὗτοι δὲ καὶ ἀγαθὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσιν, ita reddit quaſi legiſſet, οὗτοι δὲ ἀγαθότυχοι καλοῦνται. *Hi vocantur felices fortunæ*, id eſt, fortunati. وهولا يسمون سعدا البخت. Ita & paulo poſt, οὗτοι πάλιν κακὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσιν, ſimiliter tranſtulit, quaſi eſſet in Græco, οὗτοι δὲ κακότυχοι καλοῦνται. وهولا يسمون اشقيا البخت. *Et, hi appellantur infelices fortunæ.* Id eſt, *quos infelices fortuna reddidit.* Græci δυστύχεις appellant, ut illos è contra εὐτύχεις. Pag. XXXI. ἄλσος de prato interpretatur, cum ſit lucus, & λειμῶνα, pro λιμένι accepit, pratum pro portu, in iſtis, ὁρᾷς οὖν, ἔφη, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ἄλσους ἐκείνου τόπον τινὰ ὃς δοκεῖ καλός τι εἶναι καὶ λειμωνοειδής. Vides, λειμῶνα diſtingui ἀπὸ τοῦ ἄλσους, pratum à luco vel nemore. هوذا ترى امام ذلك المرج موضعا يشبه ان يكون حسنا شبه المينا. *Ecce, vides ante iſtud pratum locum quemdam, qui videtur pulcher eſſe, & ſimilis portui.* مرج Arabibus non aliud ſignificat quam pratum, & locum herboſum ac paſcuum. Et مينا portus, λιμὴν, non λειμών. Sequentia omiſit, καὶ ἐστὶ πολλῷ καταλαμπόμενος. καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον καὶ πύλην ἑτέραν. Hæc ultima tantum expreſſit, περίβολον ἕτερον καὶ πύλην ἑτέραν. Eadem pagina, μέσῃ δὲ καὶ κεκριμένῃ ἤδη τῇ ἡλικίᾳ. vocem ἡλικίαν quæ tunc apud Græcos ſtaturam notabat ita vertere maluit, quam *ætatem*, quomodo ibi eſt accipiendum. Ἡλικία μέση καὶ κεκριμένη, eſt media ætas & ſtata. Nam κεκριμένη hic pro τεταγμένη accipitur, ut etiam exponit Heſychius. Ἡλικία pro magnitudine corporis, ab ἡλίκον deducitur, quod eſt *tantum, & magnum*, τηλικοῦτον, μεγάλον. At, ἡλικία pro ætate, ab ἧλιξ, qui parem ætate deſignat. Unde proverbium, ἧλιξ ἥλικα τέρπει. Et tamen utrumque ab origine eadem. Nam ut plurimum pares ætate, etiam magnitudine æquales & ſtatura. Ἡλικίας certe Græci hinc appellant ætates per quas hominum vita decurrit: cuius plures gradus ſunt, quas ἡλικιῶν βαθμοὺς appellant, ut eſt infantia, pueritia, adoleſcentia, virilis ætas, & media, quæ μέση & κεκριμένη vocatur, ut hic. Sed & ἡλικίαν abſolute de iuventute dixe-

Sphinx est. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγξ ἐστιν. Ut Sphinx proponebat hominibus quod illi dissolvere debebant inextricabile aliquid, ita insipientia tale quid etiam dissolvendum illis objicit, de bono & malo, quid sit, & quid indifferens. Quod si nesciant assequi, tum ipsis pereundū, si id valeant explicare, ipsa perire debet inscitia. Perperam igitur retulit ad Sphingem quod debuit ad insipientiam, quæ tanquam Sphinx est hominibus. Sequenti pagina verba illa, οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, pessime interpretatus est, & ita cepit, quasi legisset, οὐκ ἂν φθονήσεις. Sic enim reddit hæc, οὐκ ἂν φθάνοις, ولا تبخل علينا. *Et ne in nos sis parcus aut avarus.* Hoc est, ne invideas nobis huius rei enarrationem. Ita supra exposuit illa, οὐδεὶς φθόνος, ὦ ξένοι, ما ابخل بذلك ايها الغربا. *Non ero avarus hac in re vobis, ô hospites.* Id est, non parcam eam vobis sicut desideratis enarrare. Eorum verborum, οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, hic sensus est, *Non citius ea nobis enarraveris quam nos erimus prompti ad attendendum quid dicas.* In his quæ sequuntur statim mira supinitate, ἐπιτίμιον accepit pro ἐπιθυμίᾳ. ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. *tanquam nobis haud perfunctorie audituris, quandoquidem tale propositum est præmium*, vel *talis pœna.* Nam utrumque Græcis significat τὸ ἐπιτίμιον. Et utrumque hic convenit. Pernicies quippe denuntiatur pro pœna non discernentibus fines boni & mali, ut beata vita pro mercede intelligentibus. Melius tamen ἐπιτίμιον hic pro præmio sumetur. Ultimo enim loco de præmio beatitudinis actum fuit. Interpres vero Arabs ita hæc reddidit, واقصص علينا القصة علي وجهها ان كان ذلك مرادنا وبغيتنا. *Et enarra nobis eam enarrationem secundum modum suum, quia hæc voluntas nostra ac desiderium.* Procul dubio ἐπιτίμιον, ἀντὶ τῆς ἐπιθυμίας accepit, cum sit, merces, præmium, vel pœna ac multa. Pag. xv, γυναῖκα πεπλασμένην τῷ εἴδει, intellexit de muliere ornata omni genere ornatus, متزينة باصناف الزينة, quam fictam & fucatam melius reddidisset. Aliud κόσμος in mundo muliebri, & ornamentis, aliud πλάσμα, quod fucum spectat, quo cutem solent pingere, & corpus oblinere. Ibidem ἀπάτην Arabice vertit غفلة, quę socordia est ac desidia, non fraus ac deceptio vel error. Sed & in sequentibus

& φρυνίχου. Πίναξ est quem hic habemus. Et Πίναξ quidem inscriptionem habet, non quod in ea velut in tabula vivis lineis vita mortalium subjiciatur, sed quod revera fuerit tabula picta, qua repræsentabatur hoc ænigma, sive hæc mythologia Cebetis. Inepte igitur Arabs Ἑρμηνεὺς huius Tabulæ, in Herculem, qui Cebes ipse est, nobis transformavit istius ænigmatis enarratorem. Haud scio etiam, cur eidem Arabi interpreti verba illa Græca, ἀνὴρ ἔμφρων καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν λόγῳ καὶ ἔργῳ Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον, de viro quodam peregrino & natione Lacedæmonio, libuerit interpretari. Sic enim vertit: من ارض غربة من بلاد لاقاناموينا. *Ex terra peregrina, ex regione Lacedæmonia.* Quorum nec vola nec vestigium in Græci. Quæ autem in Græcis sunt de sapiente illo ac prudente viro, qui sectam Pythagoream & Parmenideam instituerat, ne χῦ quidem in versione eius apparet. Pessime etiam reddidit illa Cebetis verba pag. VII. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγξ ἐστιν. Αἰνίττεται δὲ καὶ τάδε. Τί ἀγαθόν, τί κακόν. Ita enim accepit, quasi auctor dixisset, Sphingem hoc ænigma proponere solitam hominibus, videlicet quod bonum esset, quod malum, & quod indifferens. Sic autem vertit, فان سفينكس كانت تلقي على الناس لغزا غير مفهوم وهو هذا. *Etenim Sphinx hominibus ita occurrebat cum ænigmate perplexabili, quod erat tale. Quod bonum, & quod malum, & quod nec bonum nec malum.* Non de Sphinge hic sermo est, quæ tale ænigma proponeret, sed de ipsa insipientia, hac in re Sphingi simili. Αἰνίττεσθαι simpliciter est, significare, declarare, sed & per ambages aliquid eloqui, difficile intellectu quod dissolvas. Αἰνίττεσθαι, ἀσήμως λέγειν, λεληθότως περί τινος λέγειν. Unde αἰνικτά, involuta, obscura, perplexa. Ita hoc quidem loco recte accepit Arabs, αἰνίττεται τάδε, sed male ad Sphingem retulit, quasi dubia ac difficilia ad solvendum proponeret hominibus illa quæ sequuntur, de boni & mali, & inter utrunque medii, quod nec bonum nec malum est, explicanda finitione. At dicit Cebes, hanc enarrationem Tabulæ, similem esse Sphingis ænigmati, hoc est, obscuro problemati quod illa proponebat, cuius hæc erat conditio, ut non solvere illam quæstionem valentes necarentur. Sin vero id expedirent, servarentur, ipsa vero Sphinx periret. Idem, inquit, usu eveniet & in huius μυθολογίας expositione. Sua cuique insipientia

Sphinx

..es putavit, nomen illi ſeni Tabulæ enarratori fuiſſe Herculi. Nihil autem illa Ω͂ Ἡράκλεις ſignificant, quam Latinum, *Papæ: Papæ, in quantam nos cupiditatem conieciſti!* Ita ὦ θεοὶ paſſim cum exclamatione admirationem denotante Græci auctores dicunt. Et, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. Sic ergo & ὦ Ἡράκλεις. Occurrit iterum & pag. XXV. ὦ Ἡράκλεις ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος ἔτι! *O Hercules, ut magnum hoc aliud periculum*! Illud ὡς oſtendit, ab exclamante & admirante efferri. Alioquin ſi nomen eſſet; ſatis foret dixiſſe, Ω͂ Ἡράκλεις, μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος ἔτι. Hoc loco reddidit Arabs paraphraſtes, قال قابس يا صاح ما اعظم هذا الخطر. *O ſapiens, quam magnum eſt hoc periculum.* Quia nimirum exiſtimavit, *Herculem* in his loquutionibus eſſe appellationem alicuius ſapientis ex ſchola Socratica. At in priore loco quem ſuperius attulimus vertit, يا ايرقليس *ô Hercules*. Inde igitur Herculis nomen commentus eſt, ne quis ſola eius auctoritate adductus, vel abreptus potius, exiſtimet, aliquem olim philoſophum fuiſſe Socraticum ſic vocatũ. Infinita alia ſunt in hac ipſa paraphraſi quæ non recte ſe habere fateatur oportet omnis Arabum gloriæ famæque vel flagrantiſſimus fautor. Tantum tamen abeſt, ut hic πρεσβύτης, qui interpretatur picturam tabulæ peregrinis qui in hoc dialogo inducuntur, ſit Hercules aliquis, aut, qui eum de ſingulis interrogat, ſit Cebes, ut potius Cebes ipſe videatur ſenex tabulam commonſtrans & explicans, illi autẽ quibus exponitur, extranei. Quorum unus è numero Cebetem percontatur. Cebes Thebanus fuit. Thebis igitur hoc colloquium haberi fingitur. Templum Saturni cui conſecrata hæc Tabula, Thebis fuiſſe cenſendum. Peregrini qui templum illud inviſunt, & tabulam in eo inter donaria ſuſpenſam conſiderant, Attici ſi forte, aut Ionici generis iuvenes. Cebes, ſenex, qui ignorantibus & quærentibus, quid illa ſignificent, explicat, auctor nimirum huius dialogi, cui Titulum ipſe, qui ſcripſit, fecit, Πίναξ. De quo perperam quidam dubitant an genuinum opus Socratici illius Cebetis fuerit. Ratio dubitandi vana eſt ac futilis quam afferunt, quod Platonis in hoc dialogo fiat mentio. Quid tum poſtea? Ergo nec Platonis eadem ratione dialogus ille fuerit qui Phædo inſcribitur, quia meminit in eo huius Cebetis. Tres dialogos ſcripſerat hic Cebes, teſte Laertio Diogene. Πίναξ, Ἑβδόμη

 & Φρυ-

eſt duorum in ipſa Tabula Græca, Cebetis ſi forte ipſius, & ſenis cuiuſdam. Cebes ibi narrat, quomodo inambulans cum aliis in æde Saturni, & donaria varia in ea appenſa contemplans, Tabulam eam pictam viderit: cuius imaginem præ novitate rerum in ea repræſentatarum cum admirarentur, & inter ſe quærerent quidnam illa ſibi vellent, forte fortuna quidam ſenex indigena, qui adſtabat, peregrinos Tabulam illam avidius & curioſius haud ſine admiratione adſpicientes, quodnam illud eſſet ænigma docuit. Ἀπορούντων δὲ, inquit, ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεστὼς, οὐδὲν δεινὸν πάσχετε, ὦ ξένοι, ἔφη, ἀπορούντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. Arabicæ paraphraſeos auctor hunc ſenem nominavit Herculē, putavitq; hoc nomine fuiſſe appellatum Socraticum aliquē philoſophum. Ita enim in fine Tabulæ poſuit. تم تفسير ايرقليس السقراطي لقابس الافلاطوني. Id eſt, *Explicit expoſitio Herculis Socratici ad Cebetem Platonicum.* Sed quis ille Socraticus Hercules nuſquam veteribus memoratus, quem poſt tot demum ſæcula nobis commento ſuo reſuſcitavit auctor Arabs? Cum de his rebus interdū confabularemur, ego & optimus ac doctiſſimus vir, Elichmannus noſter, ὁ μακαρίτης, vix poterā illi perſuadere, nullum unquam extitiſſe Socraticum philoſophum hoc nomine adeo Arabibus ſuis favebat: quos aliquando erraſſe aut hallucinatos eſſe, aut etiam id quod non eſſet ullo modo finxiſſe, vix ſuſtinebat credere. Atqui certo eſt certius, paraphraſis auctorem id nomen hariolatum fuiſſe ex prave intellecta loquutione, quæ bis aut ter occurrit in ipſa Tabula, ὦ Ἡράκλεις Quæ admirandi eſt apud Græcos formula. Pag. IX huius Editionis, ſic legitur: ὦ Ἡράκλεις, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς. Ita reſpondet Cebes cum ſociis ſuis, ſeni illi, qui eis explicabat ænigma, & μυθολογίαν Tabulæ pictæ & in templo Saturni ſuſpenſæ, quam tunc attoniti ſuſpiciebant. Iuvenibus illis ſenex ſupraſcriptus expoſuerat, inſipientiam hominibus quos tenet quaſi Sphingem eſſe: Ut enim ea periit intellecta, ita non intellecta perdebat. Sic qui ignorat quod malum & quod bonum ſit in vita, à ſuamet ipſe ignorantia & imprudentia perditur: Si vero id intelligat & aſſequatur, ipſa inſipientia & inſcitia peſſum datur. Cum igitur eam partem Tabulæ ipſis enarraſſet ille ſenex, ὦ Ἡράκλεις, inquiunt, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς. Inde paraphraſtes,

quentibus. Atqui sæculum illud à Christo fuit nongentesimum, non minus in Europæ & Occidentis nationibus Latinæ linguæ in barbariem degenerati fatale, quam in Asia & reliquo Oriente Græcæ. Si quis Arabs ex ætate Græce scivit, non potuit eam scientiam haurire nisi ab imperitis antiqui Græci sermonis magistris. Hinc tã multi hodie errores in Arabũ scriptis occurrunt, sive dedita opera ex Græcis ea conversa sint, sive etiam sententias Græcorum auctorum in operibus suis obiter citaverint. Quod hic occasione data consignare debui, ne, qui Arabicæ linguæ studiosi sunt, præ studio, sicut plerisque moris est, sese ita quasi auctorare & addicere pergant tuendis eorum partibus quorum doctrinam consectantur, ut, nihil eos peccasse, Iovem lapidem iurare parati sint. Quam multa in operibus Avisennæ extant è Græcis Dioscoridis, Galeni, Pauli Aeginetæ sumpta, quæ non recte ille interpretatus est? Qui Dioscoridẽ ex Græco Arabem fecerunt, quam versionem totam per partes in libris Ebenbeitaris de Simplicibus relatam ac digestam legi, & diligenter cum Græco contuli, infinitis locis mente auctoris sui exciderunt, non intellectis multis vocibus Græcis, non amplius tunc apud Græcos usitatis. Eadem peccata, & frequentia quidem, commissa observare est in illis versionibus Veteris & Novi Testamenti Arabicis quæ fuere ex Græco expressæ. Idq; possem planius ac pluribus etiam demonstrare, si præfationis res esset, aut si eam tractationem hoc tempus flagitaret. Nec putem melioris esse notæ Apollonii Pergæi, Ptolomæi, Heronis, & si quos alios in mathesi de Græco in Arabicum conversos auctores dederunt, trãslationes, quam medicas aut philosophicas. Viderint qui illas nunc habent aut habituri sunt, an diversi genii sint quas pari filo textas esse prorsus mihi persuadeo. Discant à me moniti, quid fidei illis habendũ sit, ne, si nimiam de earum sinceritate fiduciam conceperint, sæpius decipiantur. Fateor alias aliis doctiores & accuratiores posse inveniri. Nulla tamen talis est, ut ex ea quis præsumat Græcum textũ posse in omnibus aut debere explicari vel emendari. Ista ipsa paraphrasis Arabica Tabulæ Cebetis, ne alia petamus aut quæramus huius rei argumenta, testimonium de hoc luculentum dare potis est. Primum quæ maxima est hallucinatio, interlocutores duos introducit auctor Arabs, Cebetem & Herculem, qui nusquam in Græco comparent. Colloquium quidem

Latinitas tunc barbara à Gotthis & Longobardis Vandalisque introducta usurpabatur, melius eorum loquutiones auctorum assequebantur, qui vixerant ætate Ciceronis? Eadem certe res fuit. Hinc illud mutandi in libris quę non percipiebant, & corrigēdi quę prava videbantur, insanabile eis insedit cacoethes, cuius vitio effectum est ut tot hodie mendosa priscorum Latinorum monumenta habeamus. Proximo & obvio exemplo id etiam clarius firmandum. Plurimi nunc in nostra Gallia vivunt linguæ, qualis hodierno die in usu est, Gallicę scientissimi. Quis ex illis omnia se intelligere, quę in veteribus, ut vocant, Romanensibus scriptis amatoriis occurrunt ante octingentos annos compositis, possit polliceri, aut si polliceatur, præstare? Ne illa quidem capimus, quæ abhinc trecentis plus minus annis conscripsit Iohannes Meunius, qui plurima Latina opera Gallice convertit. Plurima certe in illis clara sunt, sed non omnia. Et sane laboraret si quis in eam dialectū, quæ hac ętate obtineat, trāsformare omnia studeret, etiam cui materna sit hæc lingua. Multo vero magis æstuaret, quicunque extraneus, Belga aut Germanus, Gallicam linguam sub magistro didicisset, si idem tentare vellet, ut nimirum scripta antiqua Romanensia Belgice aut Germanice converteret. Quo magis ignoscendum reor Arabibus, qui Græca in Arabicum eo tempore verterunt, quo ne ipsi quidem Græci, quibus utebantur magistris in illa lingua addiscenda, promittere poterant omnia à se intelligi, quæcunque in Socratici ævi scriptis Græcis occurrebant. Non poterant isti Arabes magistris suis esse doctiores. Non igitur mirum si paucæ Arabicæ versiones Græcorum operum ita fideles reperiuntur, ut nihil in his desiderari possit. Maximam eæ partem non Heraclii imperio, quo primum tempore prodiit Arabs ille impostor, sed longe adhuc inferiori ævo Græciæ, ideoque etiam imperitiori & corruptiori, exierunt. Non enim latet Arabismi peritos, regnante apud Arabes Abbasidarum familia sub regno præcipue Almamonis, qui septimus Chalifarum ex ea gente fuit, scientiarum omnium studia floruisse, Arabasque eo imperante, qui & doctus erat, & doctos amabat fovebatque, certatim se Græcis in Arabicum vertendis adplicuisse quamplurimos. Ut proinde constet plures versiones ex Græcis Arabicas circa illud sæculum prodiisse, quam reliquis omnibus retro Arabicæ dominationis temporibus, aut deinceps sequen-

Am...am & adtextam partem illam liquet quæ caudam trahit, ab ipso Arabe paraphraste ex aliquo Ethico Græco, qui tunc in manibus habebatur, forsitan haud vane augurari liceat. Sed quia easdem personas colloquentes inducit Cebetis & Herculis, ut in reliquo dramate, ita & illam adsciticiam & adsutaciam catastrophen, paraphrastæ eiusdem ingenio totã esse, si forte, concinnatam probabilius sit. Certe non meliori fide in eo scripto vertendo fuisse versatum, lectio eius omnibus notum faciet. Nam & multa adtexuit quæ in Græco textu non sunt, alia vero detraxit, plurima interpolavit, immutavit, invertit, nec pauciora non ipsi intellecta, perperam & contra mentem Græci auctoris expressit. Quod non huic tantum versioni vel paraphrasi peculiare est, sed fere omnibus commune, quæcunque hodie ab Arabibus ex Græco expressæ visuntur. Nec profecto id tantopere mirandum φιλάραψι videri debet, ut eos hac in parte præter æquum iustumque, propterea protegere nimium cupide festinent, eorumque erroribus patrocinari. Quo tempore istæ versiones curabantur, auctorum præcipue antiquioris Græciæ, qui in Arabicum sermonem à doctis Græce Arabibus transferri solebant, non licuit meliores dari, cum nec maior inter ipsos Græcos priscæ eorum linguæ eruditio diluceret. Ante Muhammedum vix ulla certum est linguæ Græcis cum Arabibus intercessisse commercia ad hoc, ut artes Græcanicas ac disciplinas Arabes affectarent, libros illorum legere atque intelligere laborarent, eosque in suam linguam vertenda studiose curarent. Heraclii illud ævum Græciæ fuit, quo ævo ne ipsos quidem Græcos constat admodum peritos fuisse antiquæ Græcanicæ dialecti, qualis Socratis sæculo Athenis Atticis vigebat. Quis enim ignorat, tum nec Atticos Attice amplius loquutos esse, nec Græce Græcos, quorum sermo Latinis vocibus in Græcum sonum ac formam traductis, totus inquinatus ac contaminatus, ab antiqua puritate Attica Græcaque desciverat. Qui illo tempore vel ex Græcis ipsis, linguam quæ in usu fuit ævo Socratis & sequentium philosophorum, mediocriter intelligerent, quam rari fuerint hinc palam est. Neminem vero tum fuisse qui exacte & perfecte posset omnia in eorum scriptis assequi, facillime mihi persuaserim. An Monachi qui libros Latinos veterum scriptorum ante annos octingentos describebant, ipsique Latine noverant, sed eo modo quo

cognoſcimus. Medicinam prçterea eo ſucceſſu faciebat, quavis non pervulgatam medicorum viam inſiſteret, ut ſæpe ab aliis deploratos reſtituerit. Hæc poſſe etiam alios multos, & in eo ſe etiam plurimos iactare, non inficias iverim. Sed quã rari hodie ſunt, quorum poſſis candorem ingenuum, ſimplicitatem prudentem, ſinceritatem eximiam in omnibus vitæ actibus, & in amicitiis præcipue colendis, ex vero prçdicare? Quis hodie amat quemquã aut à quoquã amatur niſi propter utilitatem? Quis alii utilis, niſi mercede pacta, aut expectata retributione? Quis prudens, niſi ſubdolus idem ac vafer? Serpentes ubiq; videmus, ſed ſine columbis. Quis diſſimulator niſi etiam ſimulator? Quis candidus & ingenuus, niſi verbis? Quis doctus, qui non velit videri doctior quã revera ſit? Quis amicus amico niſi fictus ficto? Hæc omnia ille vir habuit, quæ pauci nunc habent alii, quæ & quanto rariora ſunt in pleriſque hominum, tanto maius illius deſiderium nobis, & amor in dies atque horas creſcit, qui dives tot bonis rebus fuit, quarum penuriam in tanto mortalium numero cum gemitu experimur, quas ille omnes in morte ſecum abſtulit, nec heredem earum reliquit ullum ex aſſe. Hæc faciunt ut doleam amicorum vicem, quibus talis amicus ereptus eſt. Maior vero eſt ea, quam in illius iactura noxam perpeſſa eſt litteraria Reſpublica, cui demerendæ natus ſingulari exemplo videtur fuiſſe. Fatale porro & hoc in illo fuerit, quod in fatali vitæ termino, ex Perſarum & Arabum, omniique Orientalium ſophorum ſententia depangendo, vitam finiit, nec ad terminum ipſum illius operis pervenit. Tam properato fine prohibitus etiam eſt finem huic Arabicæ paraphraſi Tabulæ Cebetis imponere, quam Notis & Animadverſionibus illuſtrare plurimis, iiſque doctiſſimis, cogitabat. De ea nunc quid dicam nihil habeo, cum nec ſcrinia eius, qui nobis illam imperfectam quantum ad Notas, reliquit, compilare poſſim, ut de auctore illius quis fuerit exponam, vel quando ea in Arabicum ſermonem, aut ubi converſa fuerit. Putabat idem *μακαρίτης* Elichmannus, quod ſæpius ab eo audivi, huius paraphraſeos auctorem nactum eſſe integriorem codicem Græcum, quam ex quibus illa Tabula hactenus Græce fuerit propagata. Id tamen à me nunquam potuit impetrare, ut ei acquieſcerem, cum vel antiquiſſima huius Tabulæ exemplaria manu exarata viderim, quæ editis eam auctiorem non præferebant.

Adſu-

nibus bonis & eruditis, non amico tantũ, dolẽdi, quã ex obitu Iohannis Elichmanni nobis accidit. Omittã memorare quibus me privarit commodis inopinatũ ac immaturum illud funus, quia potiora judico, quæ mihi cõmunibus cum orbe litterario lacrymis lugenda sunt, per mortem eius humano generi præcepta, quibus beasset eruditum sæculum, si productioris usura vitæ ei contigisset. In medio flore interceptus, fructus quos ex doctrina eius infinita & omnigena nobis certissimos spondebamus, maturare & emittere non potuit. Nec fefellisset, sat scio, spem quam de se concitarat. Non enim pollicitis solis dives, hiantes delusisset, quos pendere videbat ab expectatione eorum quæ promiserat. Quamvis medicinæ professio, quam summa cum laude, & ægrorum salute factitabat, magnam ei temporis partem surriperet, diligentia tamen & labore pensabat quod deficeret, suffuratusque horas ægrotantibus subsecivas, valentibus eas impendebat & imputabat, præparata multorum operum quæ moliebatur, editione. In Arabicæ autem & Persicæ linguæ cognitione intima tantopere excelluit, ut pauci hactenus ad earum linguarum secreta penitius penetraverint. In Persica sane vix videtur Europa parem tulisse. Fortassean nec feret. Quod ad hoc ævi latuit plerosq; eruditorum, ex eadem origine compererat fluxisse Germanicam & Persicam linguam, ad hanc illum coniecturam ducente infinita vocum copia, utrique linguæ communium, sed & verbis similiter terminatis, eodem modo compositis, aliisque multis argumentis. Quia porro multa quoque vocabula reperiuntur in Persica dialecto, quæ & Græca sunt, sed ita Greca, ut etiam non minus videantur esse Germanica, ex eo non vane augurabatur, pluria etiam Græcos debuisse Scythicæ origini, quo ex fonte tam Persica quam Germanica profluxisset. Lexicon præterea Arabicum locupletissimum & absolutissimum parabat, quod ex magna iam parte affectum, nullo negotio quandocunque vellet perfectum dedisset, quoniam materia omnis ac sylva in promptu & ad manum erat ex optimis Lexicis Persicis & Arabicis depromenda, cui nihil deerat ad formam accipiendam, nisi ut in ordinem digereretur ac disponeretur. Sciunt etiam qui propius eum noverant, quam exquisita rerum naturalium scientia præditus ac pollens, ipsius naturæ abstrusissima arcana explorata & perspecta melius teneret, quam nos obvia quæque & in propatulo posita

dicent, bono litterarum esse natum, aut alia quacunq; ratione humanæ societatis aut civilis utilitati procurandæ idoneum, tum vulnus illud, ut duplici ex ictu veniens, ad intima usq; animi adactum penetralia, omnino intolerandum adfert dolorem. Ex illo hominum genere, quos & privata pariter & publica causa mœrere ereptos amici debent, fatis ante triennium cōcessit, Nicolaus Fabricius Peirescius, quem virum vel nominare laudare est. Eum nisi fama talem ferret, qualem ego scio fuisse, penicillo hic meo, quamlibet rudibus lineis, atque obscuris coloribus exprimere conarer perfectissimum virtutis omnis, & omnigenæ eruditionis exemplar. Tentarem hoc, inquam, de cuius tamen vel minima parte digne attingenda vix quidquam mihi promitterē. Præstarē equidem quod debeo summis eius viri erga me meritis, quæ nullū in me vitæ, quancunque dabitur, tempus obruet, nulla delebit oblivio. Sed cum id aliter præstare non possim, quin plura dicenda dictis prætermittam, præ ἀδυναμία omnium exequendorum numerorum, quos talis vita & talis fama postulat, contrahere vela cogar, oramq; legere, ne in tam vasto laudum pelago cum tenui cymbula deprehensus naufragii periclitер. Hoc igitur sufficiat dixisse, non alteri à multis retro sæculis solem illuxisse, qui reipublicæ litterariæ promovendæ maiori cupidine flagraverit, nec qui magis eum dum vixit promoverit. Ut non unum scientię genus curiositatem eius provocavit, ita nec unum genus hominū benevolentiam eius cum benefico animo coniunctam expertus est. Alii, quos innumeros esse scio, pro virili, si ingrati non erunt, prædicabunt quid & quantum illi debeant. Quod ad me attinet, tanta sunt quæ in me contulit, totque modis, quibus potuit cumque, studia mea adiuvare nisus est, ut cogitatione ea comprehendere vix detur, nedum verbis exponere queam. Quibus omnibus adiumentis ac præsidiis quando hodie mihi illo amisso carendum est, cum maxima studiorum meorum, Ægyptiacorum præcipue & Arabicorum, remora & impedimento, plus tamen defleo quod Respublica litteraria in illius viri morte sibi abesse perspicit, quam quæ mihi video periisse, quantumlibet maxima illa esse, propria tactus iactura, etiamnunc sentiam. Post illud damnum, quod meum non magis esse quam totius Reipublicæ detrimentum fateor, & quidem maxime deplorandum, non aliud gravius & acerbius potuit incidere ex persona cuiusquam amici defuncti, omnibus

CL. SALMASII
PRÆFATIO
IN
TABULAM CEBETIS ARABICAM.

Llum si fata virum servassent, si hodie aura vesceretur ætheria, qui nobis hanc Tabulæ Cebetis Arabicam paraphrasim, eiusq; Latinam dedit versionē, non fungerer invitus hoc ingrato ac superfluo, si ille viveret, munere, laboris alieni cōmendandi vicem eius, qui suum ipse melius ornare poterat. Quod dicturus ille fuit de hac paraphrasi, non tantū præmaturo eius obitu perdidimus, sed infinita alia, & in omni genere scientiarum monumenta, quibus orbem litteratum sibi devincire apparabat, si longiorem ei vitam Deus indulsisset. Implete magnis cogitationibus pectora mortales, quas cum spiritu excutiet fatalis horæ momentum. Consulite in longitudinem de his, quæ sequens includet dies. Destinata extendite in multos annos ac multa, quibus vix inchoatis moram, sed æternam, mors objiciet. Si cuiquam ævi metas mortali, naturæ limite longius subductas, propioribus per vim lineis admovit, querelamque super tam præcipiti fato meritissimam, bonis omnibus Libitina commovit, vix alius ab aliquot annis occidit, quem maiore ac iustiore questu luctuq; extinctum prosequi debeamus. Pro me nihil conquerar, nec quā habeam causam, dicam, optimi & maxime sinceri, quæ rara in terris hodierno tempore avis est, amici desiderandi. Non sum quippe ex illorum hominum numero ac censu, qui privatas ac suas iacturas magni æstimant, quamvis cum publicis incommodis neutiquam coniunctæ habeantur. Maioris facienda sunt damna quæ publico infliguntur, id est, quæ omnes, aut plures patiuntur, quam quæ unus, aut pauci. Vel inimicum lacrimis decorandum censerem, quem scirem omnibus vel pluribus utilem cecidisse, aut Reipublicæ necessarium. Ubi vero in amico summo is lugendus est, quem tecū omnes iu-

TABULA CEBETIS

Græce, Arabice, Latine.

Item

AUREA CARMINA PYTHAGORÆ,

Cum paraphraſi Arabica,

AUCTORE

IOHANNE ELICHMANNO M. D.

Cum Præfatione

CL. SALMASII.

LUGDUNI BATAVORUM,
Typis IOHANNIS MAIRE,
CIↃ IↃ C XL.